

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Zdravotně sociální fakulta

Volnočasové aktivity žáků základních a středních škol v mikroregionu
Vltavotýnska

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor:

Miroslav Teringl

Vedoucí práce:

Mgr. Josef Hošek

Datum odevzdání práce:

3. 5. 2010

ANOTACE

„Volnočasové aktivity žáků základních a středních škol v mikroregionu Vltavotýnska“.

Bakalářská práce mapuje poskytované volnočasové aktivity v mikroregionu Vltavotýnska. Zjišťuje, jak žáci základních a středních škol tráví svůj volný čas, zda znají nabídku volnočasových aktivit a zda ji využívají. Cílovou skupinou je dospívající populace ve věku 11 až 20 let. V teoretické části je rozpracováno období dospívání. Zabývá se pojmem volný čas, jeho zhodnocováním, zájmovým vzděláváním, sociálně patologickými jevy a významem prevence. V závěru teoretické části je popsán mikroregion Vltavotýnsko a možnosti trávení volného času. Výzkumná část obsahuje cíl, charakteristiku výzkumného souboru a vlastní kvantitativní výzkum provedený metodou dotazovací, technikou dotazníkem.

ANNOTATION

“Free-time Activities of Primary and Secondary School Pupils in the Micro Region of Vltavotýnsko”.

The thesis maps the provided free-time activities in the micro-region of “Vltavotýnsko”. It finds out how the pupils of primary and secondary schools spend their free time, whether they are familiar with the offer of free-time activities and whether they use this offer. The aim group is juvenile population of the ages from 11 to 20. In the theoretical part the period of adolescence is elaborated. It deals with the term free-time, its valorisation, interest education, social-pathologic phenomena and the importance of prevention. Finally, the theoretical part contains the description of the micro region of “Vltavotýnsko” and the possibilities of free time spending. The research part contains the objective, the characteristics of research group and the quantitative research carried out by the method of questioning and the technique of a questionnaire.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma **Volnočasové aktivity žáků základních a středních škol v mikroregionu Vltavotýnska** vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě Zdravotně sociální fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích

.....

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval vedoucímu bakalářské práce Mgr. Josefu Hoškovi za vstřícnost, odborné vedení a podporu při zpracování této bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 SOUČASNÝ STAV.....	10
1.1 Období dospívání.....	10
1.1.1 Pubescence.....	10
1.1.2 Adolescence.....	12
1.2 Volný čas.....	14
1.2.1 Pojem volný čas.....	14
1.2.2 Volný čas a rodina.....	15
1.2.3 Volný čas a škola.....	18
1.2.4 Volný čas a prostory a zařízení mimo školu.....	20
1.2.5 Zájmové vzdělávání a jeho formy.....	23
1.3 Sociálně patologické jevy.....	24
1.3.1 Prevence sociálně patologických jevů.....	24
1.3.2 Popis sociálně patologických jevů.....	26
1.4 Mikroregion Vltavotýnsko.....	32
1.4.1 Popis mikroregionu.....	32
1.4.2 Školství v mikroregionu.....	33
1.4.3 Sport v mikroregionu.....	37
1.4.4 Kultura v mikroregionu.....	39
1.4.5 Podpora dětí a mládeže městem Týn nad Vltavou.....	41
2 CÍL PRÁCE.....	43
3 METODIKA.....	44
3.1 Metoda výzkumu.....	44
3.2 Charakteristika souboru.....	44
3.3 Realizace výzkumu	44
4 VÝSLEDKY.....	46
4.1 Analýza dat - žáci.....	46
4.2 Analýza dat – rodiče.....	67

5 DISKUZE.....	81
6 ZÁVĚR.....	87
7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	89
8 KLÍČOVÁ SLOVA.....	93
9 PŘÍLOHY.....	94

ÚVOD

Město Týn nad Vltavou je hlavním centrem kulturního, sportovního, vzdělávacího a politického dění v mikroregionu Vltavotýnska. V dané oblasti a v celé naší společnosti narůstá výskyt sociálně patologických jevů, které mají negativní dopad na dospívající populaci.

Dospívání je jedním z rizikových období lidského života, kdy dochází k formování osobnosti člověka. Vše, co se v tomto období zanedbá, se pak velmi obtížně napravuje v období dospělosti. Úkolem rodiny, školy a dalších institucí je pomáhat dospívajícím odstraňovat konkrétní rizikové faktory a hledat ochranné faktory rizikového chování. Jsou děti, které trpí nedostatkem volného času. Existují však i jedinci, kteří mají volného času nadbytek a neumí jej vhodně vyplnit. Rodinných a školních povinností mají málo nebo je odmítají plnit. Svůj volný čas tráví nahodile ve společnosti svých vrstevníků s obdobným zaměřením. Pravidelným a většinou ani příležitostným zájmovým činnostem se nevěnují. Nudu často zahánějí činnostmi, které jsou z hlediska jejich osobnostního rozvoje i z hlediska společenského nežádoucí.

Důležitou roli v prevenci sociálně patologických jevů sehrává volný čas a jeho naplňování pozitivními aktivitami. Způsob trávení volného času významně ovlivňuje rozvoj osobnosti mladého člověka a pomáhá ve výchově ke zdravému životnímu stylu. Výchovné působení u dospívající mládeže utváří zdravé návyky a postoje. Problematika volného času má v dnešním světě velký význam a mimořádné postavení. Kvantitativní i kvalitativní rozvoj volnočasových aktivit dětí a mládeže v posledních desetiletích umožnil v naší společnosti rozvíjet stále bohatší nabídku spontánních, příležitostných a pravidelných zájmových činností. Volnočasové aktivity dospívající populaci dnes nabízí celá řada subjektů. Děti a mládež tráví svůj volný čas v různých prostředích. Základem je místní prostředí, ve kterém děti a mladí lidé trvale žijí. Rovněž i mikroregion Vltavotýnsko a jeho specifické podmínky nabízí široké spektrum volnočasových aktivit, které dětem a dospívající mládeži nabízejí různé organizace.

Téměř dvacet let bydlím v Týně nad Vltavou a jsem otcem dvou dětí, které vstupují do problematického období dospívání. Z tohoto důvodu mě zaujala tematika

využívání volného času žáky základních a středních škol v Týně nad Vltavou a okolí. Mým cílem je zjistit, jak dospívající mládež v mikroregionu Vltavotýnska tráví svůj volný čas, zda zná nabídku volnočasových aktivit a zda ji využívá.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a výzkumnou část. Teoretickou část tvoří čtyři kapitoly. Úvodní se zabývá problematikou dospívání. Druhá kapitola se věnuje pojmu volný čas, jeho zhodnocování v rodině, ve škole a v jiných zařízeních. Třetí kapitola popisuje sociálně patologické jevy a význam prevence. Ve čtvrté kapitole je popsán mikroregion Vltavotýnsko a možnosti trávení volného času v dané oblasti. Výzkumná část bakalářské práce obsahuje cíl práce, metody výzkumu, charakteristiku výzkumného souboru. Nejrozsáhlejší je pak analýza dotazníkového šetření, kterou tvoří tabulky a grafy s komentářem. V závěru jsou shrnuty výsledky dotazníkového šetření.

1 SOUČASNÝ STAV

1.1 Období dospívání

1.1.1 *Pubescence*

Období dospívání je přechodnou dobou mezi dětstvím a dospělostí, které začíná přibližně v jedenácti letech a končí dosažením dospělosti ve dvaceti letech. První fáze dospívání je s určitou individuální variabilitou časově lokalizována přibližně mezi 11. a 15. rok. Uvedené období je označováno jako pubescence [28]. Jedenáctý rok jako spodní hranice období má své opodstatnění v tělesném a v citovém vývoji. Horní hranice je přibližně dána biologicky a počátkem právní zodpovědnosti za vlastní činy, což symbolizuje i občanský průkaz, který pubescent dostává v patnácti letech [22].

V daném období dochází ke komplexní proměně všech složek osobnosti dospívajícího. Nejnápadnější je tělesné dospívání, které je spojené s pohlavním dozráváním. V souvislosti s ním se mění zevnějšek dospívajícího. V rámci celkového vývoje dochází i ke změně způsobu myšlení. Dospívající je schopen uvažovat abstraktně, např. o různých alternativách, které dosud reálně nenastaly. Pubescent se začíná osamostatňovat z vázanosti na rodiče. Značný význam pro něho mají vrstevníci, s nimiž se ve větší míře než dříve ztotožňuje. Získává také první zkušenosti s počátky partnerských vztahů. Mnohé změny jsou primárně podmíněny biologicky. Významně je však ovlivňují i psychické a sociální faktory, které jsou ve vzájemné interakci [28].

Pubescence znamená další krok k samostatnosti, i když jsou vztahy k rodičům z hlediska existenční závislosti a citové vazby stále ještě na prvním místě. Pubescent potřebuje i výchovné vedení, které by mělo být opatrné a nenásilné, ale pozorné. Autoritativní a razantní výchovné zásahy si rezervujeme pro zcela výjimečné situace. Osamostatňování v tomto období bývá bolestné. Objevuje se pubescentní negativismus. Tentokrát však nejde jen o vzdor jako v batolecím věku, ale o útok na autority. Pubescent sleduje chování rodičů, diskutuje o jejich názorech a někdy až nápadně

zastává opačné stanovisko než oni. Pubescentní vzpoura se týká i dalších autorit, zejména učitelů. Tato vzpoura je normální stadiem a má svůj vývojový smysl [22].

Vztah k vrstevníkům je jednou z hlavních hybných sil pubescentního vývoje. Skupina vrstevníků, zvláště školní třída nebo parta vytvořená kolem sportovních a jiných zájmů, má stále větší vliv. Veřejné mínění školní třídy nebo jiné skupiny vrstevníků je nyní už tak silné, že jeho odsudek představuje těžkou hrozbu. Kvůli této hrozbě pubescent raději riskuje i dost vážný konflikt s rodiči a učiteli. Zvláště v rodině, kde chybí solidní citové zázemí, podléhá pubescent vrstevníkům až nebezpečně. Za každou cenu se snaží být populární, nebo aspoň nevybočovat. Je pak třeba překvapivě sugestibilní vůči partě, dá se vyhecovat k jednání, které neodpovídá jeho povaze. Například se opije, zkouší drogu, provokuje bezpečnost, zachová se bezohledně ke starému člověku [22].

V období dospívání mají velký význam normy stanovené vrstevníky a většinou mají přednost před normami rodiny, školy a majoritní společnosti. Pubescent přijímá pravidla vrstevnické skupiny a chová se podle nich. Tlak na jejich dodržování bývá značný a jejich porušení je trestáno. Nejhorší variantu představuje vyloučení ze skupiny a izolace. Přesto většina dospívajících se v reálném životě chová pragmaticky a dodržuje běžné normy minimálně v takové míře, aby neměli problémy [28].

Zaměstnání pubescentů ve volném čase odpovídá jejich větší rozumové i celkové vyspělosti a má stále rostoucí význam pro vývoj všech složek osobnosti. Někteří dospívající jsou velcí čtenáři. Převážně se čte dobrodružná literatura, vědeckofantastická literatura a literatura faktu. Chlapci zpočátku holdují ještě různým bojovým hrám. Baví je technické stavebnice a pokoušejí se o stavbu modelů všeho druhu. Zvláštní kapitolou je pak sport. Chlapci i dívky sní o vrcholných sportovních výkonech, i když si v dnešní době už uvědomují, že nemají prakticky naději, pokud nejsou od malička zapojeni do vrcholové sportovní přípravy. Pubescent dokáže věnovat značnou část volného času sportovnímu tréninku, který tak ztrácí ráz hry a stává se tvrdou prací [22].

1.1.2 Adolescence

Období adolescence je druhou fází relativně dlouhého časového úseku dospívání a s určitou individuální variabilitou trvá přibližně od 15 do 20 let. Vstup do období adolescence je biologicky ohraničen pohlavním dozráním. Adolescence je však především dobou komplexnější psychosociální proměny, kdy se mění osobnost dospívajícího a i jeho sociální pozice. Mladý člověk získává nové role, které jsou spojené s vyšší sociální prestiží. Emancipace z vázanosti na rodinu je obvykle dokončena a vztahy s rodiči se stabilizují. Vrstevníci jsou ještě významnější, než byli dříve, a partnerské vztahy v tomto období bývají mnohem zralější. Období adolescence ohraničují dva sociální mezníky, kdy prvním mezníkem je ukončení povinné školní docházky. Druhým mezníkem je dovršení přípravného profesního období, následované nástupem do zaměstnání. Hranicí je tady ekonomická samostatnost, které dosahují nejdříve učni a nejpozději vysokoškoláci. Ekonomická nezávislost je v našich sociokulturních podmínkách považována za jeden z důkazů dospělosti a předpokladem k přiznání větších práv [28].

Dospívání je období těžké a plné rozporů. Adolescent se má vyznat sám v sobě, najít si své místo ve světě, ověřit si, co dokáže a vydrží. Má dokončit přípravu ke společenskému uplatnění v práci nebo učinit důležitá rozhodnutí, jako je například vstup na vysokou školu. Ve vztahu k druhému pohlaví má dospívající prožít víc než pouhé okouzlení, něco, co bude přinejmenším vážným hledáním, pokusem poznat a dát se poznat [22].

Adolescenti si vytvářejí svou vlastní kulturu. Ta se projevuje v demonstrování potřebě volnosti a experimentování, nechutí k definitivnímu řešení vlastní situace, k volbě, která by pro ně znamenala omezení a ochuzení. Odmítnutí stylu života a hodnot generace rodičů už nemívá charakter protestu, ale projevuje se spíše jejich ignorováním. V adolescenci se mění také postoj k budoucnosti. Ve vztahu k budoucím možnostem se adolescent cítí svobodný. Adolescenti žijí naplno a přítomnost pro ně nemá smysl přípravy na blízkou dospělost, protože současnost i budoucnost jsou stejně důležité. V tomto směru se postoje dospívajících liší od postojů rodičů, kteří někdy

až přeceňují význam budoucnosti. Přechodné období adolescence má především za úkol poskytnout jedinci čas a možnost, aby dosáhl předpokladů stát se dospělým ve všech oblastech, v nichž to současná společnost vyžaduje [28].

Jedinec je více akceptován jako dospělý a zároveň se od něho očekává odpovídající chování. Adolescent je ochoten přijmout, že normy jsou k tomu, aby regulovaly chování lidí a usnadňovaly jejich soužití i fungování celé společnosti. Na druhé straně už mladiství odmítají akceptovat pravidla jen proto, že jsou daná, ale uvažují o nich. Pokud určitá pravidla považují za správná, vyžadují v rámci svého radikalismu i jejich dodržování [28].

Aktivní zájmy, které začínají v období adolescence, mají v dnešní době velký význam i pro další život. Jednak proto, že přibývá volného času, a dále proto, že umožňují svobodnější sebevyjádření, rozvíjejí osobnost a pospolitost. Aktivním zájmem číslo jedna je v tomto období sport. Jeho význam pro vývoj osobnosti postupně klesá a řada dospívajících dává nyní přednost kulturně tvořivějším, vážnějším zájmům. Sport zůstává jedinečnou rekreací, ventilem agresivity, příležitostí porvat se s druhými i s vlastní únavou nebo strachem. Sportovní trénink nacvičuje současně dobrovolnou kázeň, učí odhadnout vlastní síly, pěstuje systematičnost, vytvářejí se při něm návyky správné životosprávy na celý život. Závodní sport je v tomto smyslu pro adolescenta školou vůle a charakteru [22].

Volný čas poskytuje mladým lidem příležitost k volbě zájmových aktivit, které umožňují vyjádření pocitů, postojů a přání bez vnějšího tlaku. Mladý člověk v období adolescence hledá odpověď na řadu základních otázek – kým jsem a jaký jsem, kam patřím a kam směřuji, jaké hodnoty jsou v mém životě nejvýznamnější [12].

Období dospívání je v našem sociálním prostředí v mnoha případech velmi náročné a někdy i konfliktní. Přizpůsobení výchovného přístupu zvláštnostem tohoto období není proto nijak snadné. Při rychlých společenských změnách i sami rodiče mohou prožívat v tomto ohledu značnou nejistotu. Rovněž dospívající potřebuje jisté pevné a důsledné vedení, ale odlišné od vedení dítěte. Především je třeba mladému člověku poskytnout dostatek volnosti pro rozhodování při taktním vedení. Rodiče by měli mít v tomto období dost trpělivosti a tolerance pro citové výkyvy svého dítěte,

zajistit mu větší příležitost ke skutečné intimitě a podporovat všechny jeho pozitivní aktivity. Je nezbytné umět naslouchat v každé chvíli a dávat najevo trvalý zájem o informace v atmosféře důvěry [12].

Mnozí rodiče nedovedou správně interpretovat chování svých dospívajících dětí. V chování dětí hledají různé negativní signály - citovou lhostejnost, nevděk a nezájem. Mohou mít pocit, že je adolescent ignoruje, avšak sami rodiče naopak často nevnímají, co jim sděluje jejich dítě. Vzájemné nepochopení často bývá příčinou omezení komunikace [29].

1.2 Volný čas

1.2.1 Pojem volný čas

Volný čas je nedílnou součástí života a výchovy každého příslušníka společnosti, všech jeho životních fází a sociálních prostředí. Zvláštní význam má pro rozvoj, výchovu a vzdělávání dětí a mládeže. Volný čas poskytuje dnes jednotlivci i společnosti možnosti, které nikdy před tím nebyly v takové míře k dispozici. Současně je však také výzvou, s níž se každý musí učit vyrovnávat [7].

S pojmem volný čas jsou spojené nejen časové, ale také obsahové aspekty. Přes značné těžkosti, spojené s takovým omezením, se uvádějí dva hlavní směry v definování termínu volný čas:

- a) negativní pojem – v tomto smyslu volný čas znamená zbývající dobu celkového průběhu dne, která zůstala po pracovní nebo studijně podmíněném čase, úkolech v domácnosti a po uspokojení základních fyziologických potřeb,
- b) pozitivní pojem – volný čas se charakterizuje jako disponibilní časový prostor, v němž by volný čas mohl pro člověka znamenat skutečnou svobodu. Je také dobou, ve které se individuum může nezávisle

na jakýchkoli povinnostech výhradně svobodně realizovat, dělat to či ono, k čemu je nikdo nenutí a k čemu také není ani podvědomě nuceno [30].

Pojem volný čas chápeme jako čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život. Někdy se vymezuje jako čas, který zbývá po splnění pracovních a nepracovních povinností. Přesnější a úplnější je jeho charakteristika jako činnosti, do níž člověk vstupuje s očekáváními, účastní se jí na základě svého svobodného rozhodnutí, a která mu přináší uspokojení a příjemné zážitky [9].

Výkladem pojmu volný čas se zabývají různé vědní obory. Volný čas můžeme posuzovat z aspektu pedagogického, psychologického, sociologického, ekonomického, zdravotně-hygienického, politického a dalších.

Volný čas je chápán jako jedna z oblastí lidských činností a sféra volného času bývá kladena do protikladu ke sféře povinností. Oblast volného času se také vyznačuje možností dobrovolné volby činností. Volnočasové aktivity jsou pro člověka přitažlivé, poskytují příjemné zážitky, možnost odpočinku, relaxace, kompenzace pracovních povinností. Člověk si ve volném čase může odpočinout, nabrat nové síly pro plnění povinností. Rozumné využívání volného času přispívá k tělesnému i duševnímu zdraví a podporuje pozitivní mezilidské vztahy. Odpočínutý a zrekreovaný člověk je také schopen podat výborné pracovní výkony. Je tedy ve všeobecném zájmu, aby se lidé už v mládí naučili s volným časem dobře hospodařit [7].

1.2.2 Volný čas a rodina

Víc než kdy předtím se do popředí dostává význam rodiny. Jako základní sociální skupina se podílí na formování osobnosti a hodnotového žebříčku dítěte. Utváří jeho mravní povědomí a měla by mu pomáhat v hledání životních cest. Důležitou roli má i při výběru volnočasových aktivit a organizování volného času. Postmoderní společnost a demokratizace přináší dětem mnohem více volnosti, množství nových podnětů, proto je žádoucí jim kvalitu těchto podnětů ukázat a naznačit správnou cestu [3].

Rodina jako primární sociální skupina je pro rozhodující většinu dětí a mladých lidí také prvotním prostředím volnočasového života a výchovy. Rodina vytváří hmotné podmínky, poskytuje sociální ochranu, začíná s výchovou a vzděláváním, rozvíjí mezilidské vztahy a klade otázky hodnotové orientace [9].

Na volný čas dětí v rodině jako zdroj pozitivních a negativních vlivů působí zejména objektivní podmínky života a výchovy dětí v rodině: její velikost a úplnost nebo pozdější zakládání rodiny. Rovněž se mění její životní úroveň a sociální status, způsob začlenění do společnosti, úroveň bydlení a vybavenost domácnosti včetně potřeb pro volný čas [9].

Není markantní rozdíl mezi možnostmi trávení volného času velkých rodin a rodin menších. Existují však tři základní dimenze, ve kterých je trávení volného času odlišné. Jedná se o dimenzi:

- Ekonomickou: na rozdíl od rodin menších jsou velké rodiny při výběru volnočasových aktivit ve většině případů omezeny finančními možnostmi. Tato skutečnost však s efektivním trávením volného času nesouvisí. Rodina má možnost splnit činnosti, které jsou definovány pedagogikou volného času. Při realizování konkrétních aktivit může využít alternativní způsob, který je mnohdy z pohledu pedagogiky volného času mnohem efektivnější.
- Sociální: velká rodina se na rozdíl od rodin menších potýká při uspokojování potřeb dítěte s nutností kooperace, trpělivosti a tolerance. Tato situace je zcela jiná např. u rodin jedináčků, kteří jsou často vedeni velmi individuálním způsobem. Velká rodina má však v tomto ohledu výhodu v tom, že nabízí dítěti reálnější obraz pozdějšího života ve společnosti.
- Časovou: v mnoha případech se velká rodina potýká s menší časovou „dotací“ při individuální péči o jedno dítě. Rodiče tedy mají méně času na realizaci aktivit pouze v tandemu dítě-rodíč. Tuto skutečnost však musí mít rodiče na paměti a musí dětem dopřát vlastní individuální přístup v rámci realizace některých aktivit.

Uvedené specifické situace a dimenze, v nichž je trávení volného času dětí ve velkých a menších rodinách odlišné, však dítě nemusí v žádném případě omezovat,

když je rodiči věnována pozornost situacím, které s tímto problémem mohou nastat. Pokud tedy rodiče aktivně a smysluplně přistupují k trávení volného času, nevyvstává mezi dětmi velkých a menších rodin žádný rozdíl v efektivním trávení volného času [4].

Způsoby realizace volného času v našich rodinách se v závislosti na jejím sociálním statusu, životním stylu i vztahu k volnočasovým potřebám dítěte od sebe značně liší.

Žádoucím, dosud však nedosaženým cílem je poučený, aktivní zájem každé rodiny o to, aby její děti mohly svůj volný čas prožívat bohatě a smysluplně, na základě svého dobrovolného rozhodnutí a současně za citlivého vedení ze strany rodičů, případně dalších členů rodiny. Rodina jako podporovatel, inspirátor i realizátor volnočasových aktivit může svoje děti učit k volnému času přistupovat tvůrčím způsobem a vytvářet postoje, které budou ochotny a schopny v budoucnosti uplatňovat i po založení své vlastní rodiny. Toto působení se uskutečňuje:

- nápodobou a reprodukcí vzorců pozitivního volnočasového chování rodičů prostřednictvím účasti dětí na aktivitách rodiny,
- uskutečňováním pravidelných individuálních i společných zájmových činností dětí v rodině, např. sportovních, turistických, uměleckých, přírodovědných, zábavných,
- citlivým sledováním a reagováním na potřeby, zájmy a nadání dětí, které se k této činnosti samy přihlásí nebo jež k účasti na ní rodiče přímo vybídnou a podpoří i její realizaci mimo rodinu [9].

Vstřícné rodinné prostředí v rozvoji volného času dětí tedy hraje významnou úlohu. Rozvíjí individuální předpoklady dětí, bere v úvahu jejich volnočasové potřeby i zájmy a otevírá se pozitivním vnějším vlivům. Životní styl rodiny jako přirozený stimulátor i regulátor umožňuje tyto podněty třídit, pozitivní využívat a negativní eliminovat [9].

1.2.3 Volný čas a škola

Od školy jako všeobecně známé a rozšířené vzdělávací instituce se očekává vytváření předpokladů pro úspěšný vstup příslušníků mladé generace do profesionálního, občanského i volnočasového života. Svoji úlohu ve volném čase žáků škola uplatňuje přímo nebo prostřednictvím svých zařízení.

Dobrovolná účast na volnočasových aktivitách školy vytváří prostor pro rozvoj individuálních předpokladů účastníků a jejich zájmového vzdělávání jako souhrnu pravidelných i jednorázových činností. Plní zejména funkci vzdělávací, výchovnou, kulturní, sociálně-preventivní, zdravotní, oddechovou a kompenzační. Ve spolupráci s rodiči, dalšími institucemi a obcemi rozvíjí zájmy, nadání, sociální vztahy a demokratické občanství.

Volnočasové aktivity školy v období školní docházky odkrývají zájmy a nadání dětí a mladých lidí, samy je rozvíjejí nebo tomuto rozvoji dávají podněty. Jejich prostřednictvím pomáhají utvářet pozitivní vztah dětí a mladých lidí k dalším způsobům vzdělávání, k budoucí profesi a celému životu [9].

Škola pomáhá žákům zpřístupňovat poznání různých oblastí dvěma základními způsoby – ve vyučování a v souběžných volnočasových aktivitách. Ve výuce dnes usiluje o kooperativní učení, interaktivitu a další způsoby inovace. Vyučování přesto zůstává spíše konzervující a systematizující. Působí prostřednictvím relativně stabilního učebního plánu, soustavy vyučovacích předmětů a jejich kurikula. Zachovává tradiční organizaci a mladou populaci ovlivňuje plošně. Tomuto poslání odpovídá soustředěnost na předmět poznávání a jeho věcnou stránku, závaznost obsahu vzdělávání, snaha o jeho trvalé osvojení a tradiční způsoby hodnocení dosahovaných výsledků známkami, případně slovním hodnocením [9].

Inovační povaha volnočasových aktivit umožňuje hledat, ověřovat a v konkrétních místních podmínkách uplatňovat nové jednotlivé metody i celkové přístupy. Tendence obohacovat obsah, cíle a způsoby volnočasových aktivit se v mnoha případech promítají do volného času dětí a mládeže. Jsou vytvářeny výukové programy, které se vymezují jako interaktivní, tvořivé, výchovné a vzdělávací lekce určené dětem s cílem prohloubit,

rozšířit a obohatit učivo všech stupňů škol. Nabídku tvoří různé typy, které se dále člení podle obsahu zájmových aktivit (přírodovědné, ekologické, společenskovední, technické, vlastivědné, turistické), podle věkových kategorií (od předškolního věku přes první a druhý stupeň základní školy až po školu střední), podle délky jejich průběhu (od dvouhodinových, jednodenních, víkendových po týdenní), podle místa konání (v místnosti zařízení, na zahradě, v přírodě). Někdy jsou mezi sebou různými způsoby kombinovány [6].

Každá škola si vytváří vlastní školní vzdělávací programy, čímž výrazně zasahuje oblast vzdělávacího obsahu, ale i koncepci edukačních cílů. Tento proces však probíhá s vyloučením žáků. Proto se stává pro žáky vzdělávací cíl určitým standardem, kterého je třeba dosáhnout. Žák je stále vyřazován z procesu participace na školním dění, a tak jsou před něho kladeny požadavky, se kterými se nemusí vždy identifikovat. V oblasti volného času si děti volí nejen obsahové zaměření podle svého zájmu, ale v některých případech jsou i vyzývány, aby se podílely na výběru činností a spolurozhodovaly o svém malém společenství. Právě určitá míra participace napomáhá procesu utváření odpovědnosti dětí a mládeže. Ve chvíli, kdy si účastníci vytvoří svůj vlastní program, stanoví vlastní cíle, jež chtějí dosáhnout, identifikují se s těmito aktivitami natolik, že jsou schopni za ně nést odpovědnost [4].

V devadesátých letech 20. století u nás vzrostla průměrná délka vzdělávání a vytvořila rozsáhlejší prostor pro souběžné volnočasové aktivity. Ty jsou oproti povinnému vyučování obsahově volnější, dynamičtější a flexibilnější. Způsoby jejich realizace se neustále obměňují a obnovují. Životu a výchově dětí a mladých lidí zprostředkují nejen poznání, ale také prožívání, sociální kontakty a možnost praktického konání. Nové vědomosti a dovednosti si umožňují osvojovat operativně, na základě zájmu a ve spolupráci s druhými, někdy v průběhu soutěžení či soupeření o nejlepší výsledek. Oproti škole působí výběrově a méně plošně. Rozhodnutí zájemců samých o účasti vytváří silnější, individuálně podmíněnou motivaci. Svou orientací a vyzněním jsou zaměřeny především na osobnost dítěte a mladého člověka. Méně ho zavazují a řídí, ale o to více podněcují a inspirují. Činí tak zejména následně uvedenými způsoby [9].

Naše základní i střední škola během posledních desetiletí začala rostoucí měrou uskutečňovat příležitostné, jednorázové volnočasové činnosti, které rozšiřují a prohlubují obsah vyučovacího procesu nebo mají oddechovou a kompenzační funkci. Mezi ně patří především návštěvy historických památek, kulturních, sportovních a dalších obdobných akcí, školní slavnosti, zábavy a plesy, lyžařské výcvikové zájezdy a školy v přírodě, tábory nebo zahraniční zájezdy pořádané školou. Na jednorázové akce školy navazují místní, regionální, celostátní a mezinárodní soutěže žáků základních a středních škol, které již vyžadují větší pozornost i trvalejší zapojení účastníků. Mimořádně významná je pravidelná zájmová činnost, což jsou zájmové kroužky, soubory umělecké tvořivosti, sportovní družstva. Tato činnost sleduje individuální rozvoj účastníka, úzce spjatý s činností zájmového kolektivu a s jeho veřejně prospěšnou nebo tvůrčí činností [9].

1.2.4 Volný čas a prostory a zařízení mimo školu

Důležitou součástí výchovného zhodnocování volného času dětí a mládeže jsou prostory a zařízení mimo školu procházející zvláště v poslední době rychlou proměnou. Praxe a teorie věnovala dosud velkou pozornost především specializovaným zařízením. Volnočasové aktivity se však často, dočasně i trvale, uskutečňují rovněž v prostorách k tomuto účelu původně neurčených. Oba zřetele v dnešní době existují souběžně a vzájemně se doplňují. Volnočasové aktivity se tak uskutečňují v původním nebo přizpůsobeném přírodním či městském prostředí [9].

Významnou součástí této sociálně-prostorové dimenze jsou ulice, náměstí nebo parky. Původně tato místa nebyly takto funkčně vymezeny. Pro volnočasové aktivity však často byly a jsou využívány pro spontánní hry a setkávání různých skupin mládeže. Při nezájmu společnosti se však mohou stát prostředím, ve kterém vznikají a působí negativní vlivy. Proto se volnočasové výchovné působení má uplatňovat také v těchto prostředích a prostorách.

Volnočasové aktivity začaly využívat ulic, náměstí a dalších městských prostorů pro příležitostné sportovní akce. Kromě výkonnostních soutěží vznikají podmínky

i pro příležitostný amatérský sport na ulici, který se jako nový typ činnosti začal rozšiřovat také u nás. Rychlým vývojem prochází například pořádání cyklistických a jiných aktivit v městském prostředí. Nově adaptované historické objekty, ulice, náměstí nebo městská centra, se v rostoucí míře začaly využívat ke kulturním účelům [6].

Členitou, specifickou, dlouhodobě se rozvíjející soustavu tvoří zahrady a parky, historická místa i rekreační zóny města. Mnohé z nich jsou součástí historických areálů nebo novodobých částí měst, které prošly či procházejí rekonstrukcí a inovací. Umožňují běžnou rekreaci pro starší obyvatele města, ale jsou také místem volnočasových akcí pro mladé. Historické objekty poskytují poznání minulosti svého města i země. Stávají se místem trvalých muzejních expozic, dočasných výstav a stále více také dějištěm kulturních aktivit, zvláště divadelních představení [6].

Parky a další zelené plochy byly postupem času opatřovány vhodným vybavením a měnily se ve specifická volnočasová zařízení. V současnosti areály volného času a zejména hřiště procházejí výraznými změnami. Někde se snížila pozornost věnovaná čistotě a údržbě klasických dětských hřišť. Některá z nich byla zrušena, aby je zřizovatelé nemuseli přizpůsobit novým a náročnějším požadavkům na bezpečnost. Jindy se stávají součástí občanské vybavenosti a včleňují se do denního života všech obyvatel města. Bývají to hřiště spontánních her malých dětí, basketbalová hřiště pro mládež, přenosné i stabilní lezecké stěny, skateboardové rampy, cyklistické trasy, naučné poznávací stezky a areály zdraví. Dospělí v daném případě vytvářejí materiální podmínky a zajišťují dohled nad bezpečností provozu. Uvedená zařízení a činnosti mají před sebou perspektivu dalšího rozvoje [9].

Zařízení volného času se vyznačují vymezenými funkcemi, výchovnými a vzdělávacími cíli, určitým stupněm profesionalizace, organizační strukturou, materiální vybaveností. Dětem a mladým lidem pomáhají odpovídat na otázku, jak smysluplně prožít roky dětství a dospívání. Nejrozšířenějším vnitřně strukturovaným zařízením volného času dětí a mládeže se staly domy (střediska) dětí a mládeže. Jejich základní pojetí vykryštovalo ve druhé polovině 20. století a vyznačuje se zásadně dobrovolnou účastí v členité paletě zájmových činností,

různorodostí metod, trvale rostoucím dosahem působení, rozšiřujícím se okruhem účastnických skupin. Střediska volného času mají nezastupitelnou úlohu zvláště při objevování a rozvoji zájmů a nadání, v celoroční činnosti, v možnosti působit mezi různými sociálními a zájmovými skupinami mladé generace. Ve velkých městech se naše domy dětí a mládeže stávají komplexem několika zařízení, což jim umožňuje činnost koncipovat všestranně, přibližovat ji konkrétním podmínkám života dětí a mladých lidí, zvyšuje účinnost působení [9].

Volnočasovým aktivitám dětí a mládeže se u nás věnují také další zařízení. Ze školských mají dlouhodobé tradice zejména základní umělecké školy, které rozvíjejí zájmy a nadání dětí a mládeže v různých oborech umění. Nově vznikají otevřené kluby v rámci středisek volného času, ve sdruženích dětí a mládeže nebo při základních školách. Dětem a mladým lidem věnují pozornost i jiná kulturní zařízení a střediska. Nová samostatná zařízení pro děti a mládež vznikají i na komerčním základě [9].

Dalšími významnými subjekty jsou organizace dětí a mládeže a občanská sdružení pracující s dětmi a mládeží. Celá řada organizací působí na celém území republiky, například Skaut, Pionýr, Sokol a další tělovýchovné organizace, zájmová sdružení hasičů, rybářů apod. Značné množství sdružení má pouze místní působnost, například různá sdružení rodičů a přátel při školách.

Důležitý prvek ve vytváření žádoucí nabídky pro aktivní využití volného času dětí a mládeže představují vedle škol a školských zařízení nestátní neziskové organizace pracující s dětmi a mládeží. Svou činností velkou měrou doplňují a obohacují výchovně vzdělávací činnost škol a školských zařízení. Dětem a mládeži umožňují rozvíjet jejich schopnosti a dovednosti, talent, připravují je na budoucí život. Mezi nestátní neziskové organizace patří občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, nadace a nadační fondy [4].

Nezastupitelnou roli ve vytváření společensky žádoucí nabídky aktivit volného času mají obce se samostatnou působností, kterým zákon o sociálně-právní ochraně dětí ukládá povinnost vytvářet předpoklady pro kulturní, sportovní, jinou zájmovou a vzdělávací činnost dětí. Početnými subjekty využívající volný čas dětí a mládeže jsou různí organizátoři a provozovatelé volnočasových aktivit na komerčním základě.

Specifickou oblastí jsou provozovatelé táborů a dalších činností. Mezi subjekty naplňující volný čas dětí a mládeže musíme také zařadit i herny, internetové kavárny a diskotéky, které na základě komerce nabízejí různé aktivity ve volném čase, aniž se snaží o výraznější výchovné působení [4].

1.2.5 Zájmové vzdělávání a jeho formy

Vzdělávání je dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, veřejnou službou. V každé škole a školském zařízení se vzdělávání uskutečňuje podle školních vzdělávacích programů. Řada školských zařízení dříve označovaných jako zařízení pro výchovu mimo vyučování dostala na základě nového školského zákona označení zařízení pro zájmové vzdělávání, což jsou dle vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, střediska volného času - domy dětí a mládeže, stanice zájmových činností, školní družiny, školní kluby [4, 31, 36].

Formy zájmového vzdělávání jsou uvedeny v ustanovení § 2 vyhlášky o zájmovém vzdělávání a lze je uskutečňovat:

- příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematickou rekreační činností,
- pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností (kroužek, soubor, klub, oddíl),
- táborovou činností a další činností, která je spojena s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání,
- osvětovou činností včetně shromažďování a poskytování informací pro děti a mládež, případně i další osoby, vedení k prevenci sociálně patologických jevů,
- individuální prací, zejména vytvářením předpokladů pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů,

- nebo využitím otevřené nabídky spontánních činností (hřiště, sportoviště, čítárny, herny, internetové kavárny).

Vyhláška o zájmovém vzdělávání předpokládá, že výčet uvedených forem není úplný a zájmové vzdělávání lze realizovat i jinými formami (formou příměstského tábora s přenocováním, rekreačního pobytu aj.) [13, 31].

Zájmové vzdělávání poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Tímto pojmem se rozumí současně vzdělávání a výchova. Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání (ve střediscích volného času, školních družinách, školních klubech). Kategorie dítě, žák, student nejsou ve školském zákonu definovány věkem, ale pouze účastí ve vzdělávání:

- dítě je osoba účastnící se předškolního vzdělávání,
- žák je osoba, která se účastní základního nebo středního vzdělávání,
- student je osoba, která se účastní vyššího odborného vzdělávání,
- účastník zájmového vzdělávání není ve školském zákoně specifikován, z vyhlášky o zájmovém vzdělávání vyplývá, že účastníky zájmového vzdělávání jsou děti, žáci a studenti; účastníky také mohou být pedagogičtí pracovníci, zákonní zástupci nezletilých účastníků, případně další fyzické osoby [13, 31].

1.3 Sociálně patologické jevy

1.3.1 Prevence sociálně patologických jevů

Cílem současné výchovy je nejen vybavovat děti příslušnými kompetencemi, ale také je učit odolávat nástrahám, které jim společnost připravuje. Drogové závislosti, gamblerství, nesnášenlivost, agresivita a další negativní jevy jsou dlouhodobé trendy vývoje společnosti a je nutné na ně reagovat ve výchovném působení. Skupiny dětí, u kterých je riziko k sociálně patologické činnosti:

- děti bez zájmu
- děti, které sice navštěvují organizované zájmové činnosti, většinou na přání rodičů, ale neztotožňují se s nimi.

V poslední době se v různých výchovných programech pro děti a mládež stále více klade důraz na primární prevenci sociálně patologických jevů. Zejména se jedná o tyto jevy:

- záškoláctví
- šikanu, rasismus, xenofobii
- kriminalitu a delikvenci
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné psychotropní látky)
- závislost na politickém a náboženském extremismu
- netolismus (virtuální drogy, patologické hráčství – gamblerství).

Základní strategií prevence je výchova ke zdravému životnímu stylu a k osvojování pozitivního sociálního chování. Prostředkem je mimo jiné kvalitní zájmová činnost, která účastníkům přináší autentické zážitky a kladné emoce z nich [6].

Prevence je ve výchovných programech pojímána podle stupně ohrožení dětí a mládeže:

- nespecifická primární prevence – zahrnuje všechny činnosti podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního chování prostřednictvím volnočasových aktivit,
- specifická primární prevence – cíleně je zaměřena na předcházení a omezení výskytu různých forem rizikového chování dětí a mládeže,
- všeobecná prevence – je orientována na standardní populaci, ve které nebyla zjištěna tendence k rizikovému chování,
- selektivní prevence – je zaměřena na žáky, u kterých lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování,
- indikovaná prevence – je orientována na jednotlivce i skupiny, u nichž byl výskyt rizikových faktorů v chování již zaznamenán, ať ve škole či v rodině.

Efektivními metodami jsou zejména interaktivní programy, které žákům pomáhají čelit sociálním tlakům, zlepšovat komunikaci, překonávat konflikty a stresové situace,

zvyšovat zdravé sebevědomí, umožňují individuálně působit nebo vést rozhovory v malých skupinách. Naproti tomu málo účinné jsou hromadné jednorázové akce, pouhé předávání informací, citové apely nebo zastrašování.

Všechna organizovaná zájmová činnost s dětmi bývá paušálně označována jako primární prevence nežádoucích jevů, protože vedoucí zajišťují dětem program a dále nad nimi mají dozor, aby se nedopouštěly nepravostí. Skutečnost je však složitější, neboť prevence znamená něčemu předcházet, vytvořit takové návyky a hodnotové orientace, aby se u dětí vytvářel vnitřní obranný mechanismus proti aktivnímu podílu na negativních jevech. Cílem organizované zájmové činnosti je vytváření návyků na aktivní a společensky žádoucí využívání volného času [6].

1.3.2 Popis sociálně patologických jevů

Záškoláctví je porušení sociální normy, kterou tu představuje povinná školní docházka. Také může znamenat únik z frustrujícího prostředí školy (nezvládnutí učiva, sociální izolace žáka, vzdělání má v rodině nízký status, ale rovněž přemrštěné požadavky rodiny). Záškoláctví může být dále výrazem touhy po dobrodružství, po zážitku. Vyskytuje se také u žáků s dobrým prospěchem [6]. V některých případech lze záškoláctví charakterizovat jako komplex obranného chování únikového charakteru. Jeho cílem je vyhnout se subjektivně neúnosné zátěži, kterou v daném případě představuje škola. Záškoláctví nemusí být pouze obranným mechanismem. Často je spíše projevem nerespektování příslušných sociálních norem. Může být také výrazem neochoty nebo neschopnosti akceptovat povinnost, která nepřináší aktuální uspokojení [27].

Šikanování z právního hlediska není definováno, ale projevuje se jako omezování osobní svobody, tělesné či psychické ubližování, poškozování dítěte nebo jeho předmětů. Jedno či více dětí úmyslně týrá kamaráda nebo kamarády a používá k tomu agresi a manipulaci [6]. Lze ho také definovat jako násilně ponižující chování jednotlivce nebo skupiny vůči slabšímu jedinci, který nemůže z dané situace uniknout a není schopen se účinně bránit [27]. Pavel Říčan používá definici:

„šikanování říkáme tomu, když jedno dítě nebo skupiny dětí říká jinému dítěti ošklivé a nepříjemné věci, bije je, kope, vyhrožuje mu, zamyká je v místnosti a podobně. Jako šikanování mohou být označeny také opakované posměšky nebo ošklivé poznámky o rodině“ [11]. Relativní novinkou je majetková šikana, kdy je dítěti z chudší rodiny vysmíváno za to, že nemá značkové oblečení a obuv nebo nevlastní mobilní telefon [14]. Abychom mohli hovořit o šikaně, musí existovat agresor, oběť a prostředí, ve kterém se šikana uskutečňuje. Šikanování je velmi závažný, společensky nebezpečný jev, ohrožující oběť fyzicky nebo psychicky. To jsou také důvody, proč nesmíme šikanu přehlížet a zlehčovat. Šikanování je třeba chápat jako poruchu vztahů [11]. Šikanování se odehrává během přestávek, cestou do školy i v době mimo školu. V uvedeném jednání existuje rozdíl mezi chlapci a dívkami. Dívky začínají šikanovat dříve a je pro ně typický psychický teror a manipulativní chování. Chlapci začínají šikanovat později a jsou pro ně charakteristické projevy fyzického násilí, různé ústrky, agrese a sexuální praktiky [14]. Iniciátory šikany často bývají dominantní silní jedinci nebo vtípalkové, ale i hvězdy kolektivu, jež se navenek projevují jako slušní a kultivovaní jedinci. Při řešení problému šikany ozdravujeme celý kolektiv. Situaci nelze řešit pouze nápravou vztahu agresor – oběť [6].

Kriminalita a delikvence - poměrně časté bývají dětské krádeže, které mohou mít pestrou škálu důvodů: touha po věci, snaha vykonat něco mimořádného, někomu pomoci či snaha poškodit druhého. Existují rovněž krádeže, k jejichž spáchání dítě někdo navedl [6]. Dítě, jenž kradlo, získává roli špatného jedince, které se obtížně zbavuje a někdy se jí nezbaví vůbec. Typickým rysem postoje k takovým dětem je nedůvěra a tendence podezírat je kdykoliv v budoucnosti i bez nějakého důkazu. Krádeže jsou charakterizovány záměrností jednání a předpokladem takového stupně rozumové vyspělosti dítěte, kdy je schopné chápat pojem vlastnictví [27]. Samotným, ale také doprovodným jevem řady nevhodných chování je lež. Dítě lze zpravidla účelově, ale může se i prostřednictvím nepravdivých sdělení snažit získat pozornost či obdiv kamarádů. Závažnější jsou lži, které mají někoho poškodit nebo mu ublížit, což představuje specifický projev agresivity [6].

Návykové látky – kouření tabáku je jedním z nejrizikovějších faktorů životního stylu, neboť je nejčastější příčinou zbytečných a předčasných onemocnění a úmrtí. Základní škodlivé součásti tabákového kouře jsou nikotin, oxid uhelnatý, amoniak, nitrosaminy, dechty, formaldehyd, kyanid, arzenik a další. Mnoho z uvedených látek je prudce jedovatých a rakovinotvorných [14]. Nejkritičtější období pro vznik návyku kouření je věk mezi 11. a 15. rokem, kdy hlavní motivací pubescentů je snaha vypadat dospělejší, nezávislejší, napodobit chování dospělých či obdivovaných vrstevníků. V tomto věku dospívající ještě nekouří pro potěšení, ale kouření považují za chování, které jim v kolektivu vrstevníků pomáhá vytvářet úspěšné postavení. V adolescenci se skupina kuřáků rozpadá a dále kouří pouze ti, jimž kouření zachutnalo a kouřit chtějí [14].

Alkohol je bezbarvá tekutina, která vzniká kvašením sacharidů. Chemickým složením je etanol a je aktivní složkou alkoholických nápojů. Alkohol se běžně používá pro jeho působení na nervovou soustavu jako příjemný, snadný a rychlý způsob, jak se cítit dobře, k usnadnění společenských kontaktů, k zahnání nudy, stresu a u dospívajících, jak být akceptován jako dospělý. Alkohol je pro organismus dítěte nebezpečnější než pro dospělé. Děti alkohol odbourávají pomaleji a snadněji také vzniká závislost na alkoholu. U dětí a mládeže neexistuje žádný bezpečný limit spotřeby alkoholu. Požití většího množství alkoholu vede k opilosti. Dlouhodobé zneužívání vyvolává závislost, neboť alkohol je návyková látka. Závislost na alkoholu je chronická, progresivní nemoc. Nebezpečný je alkoholismus mladistvých, protože vysoká citlivost nezralého organismu k této látce způsobuje, že se rozvíjí daleko rychleji [14].

Drogy – v praxi se osvědčila definice J. Presla, podle které je možné označit za drogu každou látku, ať přírodní či syntetickou, která splňuje dva základní požadavky:

- má psychotropní účinek, působí na psychiku,
- může vyvolat závislost, závislostní potenciál je u různých drog odlišný, může být větší nebo menší, ale přítomen vždy [14].

Vzorci zneužívání drog:

- experimentální – sporadické, jen několikrát za život,

- příležitostné: rekreační – subjekt drogu sám nekupuje, ale neodmítne ji, pokud je mu občas nabídnuta při určitých příležitostech (oslavy, večírky); podmíněné konkrétními okolnostmi – subjekt si již drogu kupuje sám, užívá ji však pouze za určitých okolností (k zvládnutí zkoušky, pro kuráž, taneční prožitky),
- problémové - postupně se intenzita užívání zvyšuje až na denní užívání; subjekt si stále udržuje iluzi, že je schopen své jednání kontrolovat,
- závislé - praktikované denně nebo častěji než jedenkrát denně. Subjekt už není schopen obejít se bez drogy, která pokrývá veškeré jeho potřeby. Droga se stává nepostradatelnou, aby se cítil dobře či měl pocit, že funguje dobře [14].

Příčin užívání drog je celá řada. Nejstručněji je můžeme shrnout jako tendenci dosáhnout něčeho lepšího, než je současný stav. Primární impuls může vycházet z nudy, zvědavosti, touhy po něčem neobyčejném a vzrušujícím. Příčinou také může být i potřeba uniknout od problémů, které adolescent neumí nebo nechce řešit [27].

U nezralých jedinců se závislost na návykových látkách vyvíjí prokazatelně rychleji než u dospělých. Průběh onemocnění je obvykle dramatičtější a mívá závažnější a trvalejší následky v oblasti psychické i fyzické. Nejrizikovější je období mezi 12. a 25. rokem. Po překonání uvedené věkové hranice se setkáváme se vzniklou prvotní závislostí již zřídka. Drogy bývají tříděny do skupin na základě různých hledisek. Nejčastější způsob klasifikace je podle účinků:

- tlumivé látky,
- stimulační drogy,
- drogy s halucinogenními účinky [14].

Tlumivé látky – opiáty spolu s těkavými látkami (inhalanty) jsou považovány za nejnebezpečnější drogy vůbec. Mají velmi vysoký závislostní potenciál. Vyvolávají jak toleranci, tak psychickou i fyzickou závislost a lze se jimi relativně nejsnadněji předávkovat. Zástupci: opium, morfin, kodein, heroin, braun, megafon, buprenorfin (Subutex), fentanyl, pethidin, tramadol. Drogy skupiny inhalancia (těkavé látky) dostaly svůj název podle způsobu, jakým se užívají. Představují velké riziko zejména pro děti a mládež především pro svou snadnou dostupnost. Zneužívanými látkami bývají

především rozpouštědla, nejčastěji toulén, aceton a mnoho dalších. Řadu substancí obsahují nejen ředidla, ale i lepidla, různé čističe a jiné drogistické zboží [11]. Pro svou snadnou dostupnost jsou těkavé látky zneužívány zejména dětmi a mladistvými a patří dnes mezi iniciační (startovací) drogy, od nichž mladiství přecházejí na jiné návykové látky [14].

Stimulační drogy - psychostimulancia jsou látky různé chemické struktury, které posilují činnost sympatického nervstva, čímž vyvolávají tělesné i duševní povzbuzení a zvyšují pohotovost organismu k výkonu. Zahánějí únavu, navozují bdělost, pocit přílivu energie a sebedůvěry. Po odeznění účinků se v důsledku vyčerpání organismu objevuje spavost a deprese. Zástupci: kokain, crack, efedrin, kofein, amfetamin, pervitin, ice a další [14].

Kanabisové drogy a ostatní halucinogeny - hlavní účinnou látkou je THC patřící mezi tzv. cannabinoidy. Účinky drogy jsou psychotropní, ovlivňující vnímání. Drogy se aplikují zejména kouřením a dále perorálně. Joint je druh vlastnoručně připravené cigarety obsahující drogu v čisté podobě nebo ve směsi s tabákem. Zástupci: marihuana, hašiš. Dávky působí uklidňujícím a obveselujícím způsobem, nutí k častému smíchu. Ostatní halucinogeny zastupují meskalin, mykoatropin, daturamin, psilocybin, bufotenin, LSD lysergamid, PCP – „andělský prach“ [14].

Taneční drogy (drogy technoscény) - jejich užívání je spojeno s určitým druhem společenských příležitostí, kterých se účastní zejména mládež (kluby, taneční „parties“, masové akce za doprovodu hudby ve stylu techno, house). Při aplikaci se dostavuje euforie spolu s ústupem únavy a potřeby spánku. Prohlubuje se empatie, pocit souznění i pocit, že prostřednictvím drogy se člověk stává lepším. Zástupci: MDA, MDMA (extáze, éčko) – někdy označovaná jako „droga lásky“ nebo „droga přátelství“ [14].

Působení alternativních náboženských skupin – je jedním z potencionálních nebezpečí ohrožujících děti a mládež. V současnosti se v médiích nezdávka objevují informace o aktivitách některých alternativních náboženských hnutí či církví označovaných někdy nesprávně jako sekty. Za problematické ve smyslu sociální patologie je nutné považovat ta hnutí, která jsou vedena přísně autoritářsky, kdy v rámci jejich činnosti dochází k psychické manipulaci členů, mnohdy též spojené s jejich

izolací od společnosti spolu se selekcí informací a prezentací okolního světa jako čehosi negativního, zkaženého a nepřátelského. Jeden ze základních kamenů prevence působení sekt v obecné rovině představuje pěstování svobodného kritického myšlení u žáků, protože zdravě sebevědomý člověk se mnohem lépe brání případné psychické manipulaci ze strany sekty. Škola by měla také významně přispět k informovanosti žáků o různých náboženstvích i alternativních skupinách a netabuizovat je [14].

Návykové chování - patologické hráčství někdy nazýváme jako gambling, gamblerství, závislost na automatech. Spadá do skupiny tzv. návykových a impulsivních poruch [11]. Zaměříme-li svou pozornost na děti a mladistvé, jedná se v podstatě výlučně o patologickou hru na hracích automatech. Zábavní hrací automaty jsou zaměřeny na počítačové hry či videohry. Výherní automaty potom poskytují možnost výhry. Další možnosti hazardní hry nabízejí kasina, sportovní sázky, karetní hry, hra v kostky. Podstatou patologického hráčství je jedna ze základních životních aktivit člověka – hra. V okamžiku, kdy rozhodnutí člověka o tom, zda se bude či nebude věnovat hře, přestává záviset na jeho svobodném rozhodnutí, ztrácí hra téměř všechny své pozitivní atributy. Hráč se tak stává chorobně závislým na hře a pozbývá schopnosti sebekontroly, autoregulace, autokorekce. V současnosti stále častěji zaznívají z úst pedagogů varování poukazující na zvyšující se počet hodin, které děti a mládež tráví u počítače. Jako základní lákadla, kvůli nimž jsou děti, ale i dospělí ochotni trávit dlouhé hodiny před monitorem, můžeme označit počítačové hry a internet [14]. Nejvíce se diskutuje o škodlivosti počítačových her, které obsahují prvky násilí. Největší riziko spočívá v jevech, které probíhají při hraní her. Jedná se o observační učení, snížení sebekontroly, identifikace s agresorem, desenzitizace [11]. Značně obtížně může být rozlišení hranice mezi hobby, zvýšeným užíváním a počínající nebo rozvinutou závislostí. Přesto můžeme určité příznaky závislosti vysledovat. Příznaky rozvíjející se psychické závislosti na počítačích mohou být zejména:

- stavy podobné transu při hraní hry,
- vzpírání se rodičovským zákazům hraní,
- neschopnost dodržovat časový limit určený pro hru,
- zanedbávání domácích prací, učení a školních povinností,

- zhoršující se školní výsledky,
- ztráta kontroly nad časem stráveným u počítače,
- zvyšující se potřeba času nutného k uspokojení ze hry,
- stále častěji se objevující brzké vstávání k počítači či ponocování u počítače,
- rostoucí nervozita a neklid, když delší dobu nemůže hrát,
- přemýšlení o počítači a hrách i ve chvíli, kdy dítě nehraje,
- a další [14].

Je však nutné také si uvědomit, že hry mají i kladné stránky. Některé hry umožňují tříbit logiku, postřeh, schopnost orientace ve složité situaci, mohou rozvíjet koordinaci očí a rukou, koncentraci, plánování a řešení problémů. Důležitý je výběr her a podpora schopnosti dobře odlišit hru od skutečnosti [11]. Pokud se zabýváme fenoménem návykového chování, nelze opomenout ani další média, u kterých děti i dospělí často tráví podstatnou část svého volného času, a sice televizi a video. V případě televize či videa se v podstatě nejedná o závislostní chování v pravém slova smyslu, ale spíše o nevhodný způsob trávení volného času, ohrožující zdravý vývoj jedince. Nebezpečí negativního vlivu médií je vysoké vlivem jejich velmi snadné dostupnosti. Televize, video či DVD se dnes nachází ve většině domácností [14].

1.4 Mikroregion Vltavotýnsko

1.4.1 Popis mikroregionu

Vltavotýnsko je region v centru jižních Čech, nesoucí název podle města Týna nad Vltavou, které bylo odpradáвна centrem panství. Jeho bývalé hranice dnes z větší části Vltavotýnsko vymezují. Vltavotýnsko tvoří celkem 14 obcí. Jsou to Týn nad Vltavou (město), Bečice, Čenkov, Dobšice, Dolní Bukovsko, Dražič, Hartmanice, Horní Kněžeklady, Hosty, Chrást'any, Modrá Hůrka, Temelín, Všemyslice a Žimutice. V současné době má Vltavotýnsko téměř 14 000 obyvatel

ve 14 obcích a 44 osadách [17, 26].

Týn nad Vltavou je městem s největším počtem obyvatel (k 31.12.2009 - 8.417). Proto je také přirozeným centrem mikroregionu, kterému dává své jméno. Nejmenší obec Čenkov u Bechyně a Modrá Hůrka jsou jediné obce mikroregionu, které mají počet obyvatel menší než 100. Méně než 200 obyvatel mají obce Bečice, Dobšice Horní Kněžeklady, Hartmanice a Hosty. Méně než 1.000 obyvatel mají obce Dražíč, Chrást'any, Temelín, Všemyslice a Žimutice. Počet tisíc obyvatel přesahují dvě obce - Dolní Bukovsko a Týn nad Vltavou. Žije v nich téměř 71 % obyvatel Vltavotýnska.

Zástavba v obcích se navzájem značně liší. Výrazný městský charakter Týna nad Vltavou zásadně odlišuje centrum od ostatních obcí s tradičním vesnickým uspořádáním. U něho je patrné významné zvýšení počtu obyvatel v důsledku výstavby Jaderné elektrárny Temelín, a s tím související výstavby sídliště Hlinky. Protikladem je zde vesnické osídlení všech ostatních obcí, od něhož se jen nepatrně odlišují obce Dolní Bukovsko a Neznašov [18, 21].

1.4.2 Školství v mikroregionu

Město Týn nad Vltavou provozuje jednu mateřskou školu se dvěma odloučenými pracovišti. Po jedné mateřské škole mají v Žimuticích, Chrást'anech, Dolním Bukovsku, Neznašově a v Temelíně. Zřizovateli a správci mateřských škol jsou jednotlivé obce. Počet dětí v mateřských školách stále klesá. Pro nízký počet dětí zrušila mateřskou školu obec Dobšice. Město Týn nad Vltavou snížilo počet odloučených pracovišť ze tří na dvě.

V Týně nad Vltavou jsou dvě základní školy. V obcích Dolní Bukovsko a Chrást'any mají dva stupně základní školy malotřídní, tzn. že některé třídy jsou spojeny. V obcích Neznašov, Temelín a Žimutice mají pouze první stupeň základní školy malotřídního typu. Celková kapacita základních škol není plně využita [21].

Základní škola Dolní Bukovsko - historie školy spadá do 60. let 17. století. Na začátku 19. století byla zřízena měšťanská škola. Od roku 1961 je v provozu školní družina a v roce 1991 byl přistaven pavilon prvního stupně. V roce 2005 byla základní

škola sloučena s mateřskou školou. Zřizovatelem je Obec Dolní Bukovsko. Ve školním roce 2009/2010 škola provozuje 13 zájmových kroužků [8, 21].

Základní škola Chrášťany - škola existovala pravděpodobně již v roce 1724. V šedesátých letech minulého století bylo rozhodnuto o stavbě nové školy. Škola byla otevřena v roce 1971. I když do Chrášťan dojíždějí děti ze širokého okolí, má škola existenční problémy z důvodu nízkého počtu dětí. V tomto roce bylo pro děti otevřeno 6 zájmových kroužků

Základní škola Temelín - základní škola byla založena roku 1892. Pro nedostatek dětí byla škola zavřena v roce 1986. Znovuotevření proběhlo ve školním roce 1993/94. Ve škole je pět ročníků ve třech třídách. Mají nově vybavenou internetovou třídu a při škole fungují dvě třídy školní družiny. Ve staré budově základní školy je nově vybavená tělocvična. K té patří i venkovní hřiště umístěné ve školní zahradě.

Základní škola Neznašov – tradice školství v Neznašově spadá do roku 1742. V letech 1868 až 1870 byla vystavěna kamenná škola na návsi, kde sídlí dodnes. Ve školním roce 1995/96 byla zřízena školní družina, ve které mohou děti trávit svůj volný čas mimo školní vyučování. Školu spravuje Obecní úřad Všemyslice [21].

Základní škola Hlinecká, Týn nad Vltavou - základní kámen školy na Malém rynku (nyní Vinařického náměstí) byl položen 21. 3. 1859 a od roku 1860 se ve školní budově učí. V roce 1992 byla na Hlineckém sídlišti otevřena nová škola a současně byla rekonstruována budova staré školy. Dnes se děti učí ve dvou budovách. Ve škole na Vinařického náměstí se učí žáci 3. až 5. tříd, v budově na Hlineckém sídlišti děti 1., 2. a 6. až 9. tříd. Jsou zde umístěny i dvě třídy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Na škole pracuje pod vedením pedagogů 8 zájmových kroužků. Školní družina provádí činnost ve dnech školního vyučování, podle zájmu rodičů pak i v době školních prázdnin. Školní družina realizuje výchovně vzdělávací činnost mimo vyučování zejména formou rekreačních, odpočinkových, zájmových aktivit a umožňuje žákům přípravu na vyučování [21, 33].

Základní škola Malá Strana, Týn nad Vltavou - v roce 1947 byla dokončena stavba novější budovy základní školy v městské části Malá Strana. Zpočátku v budově

paralelně fungovalo také gymnázium. Gymnázium v roce 1973 přesídlilo do nových prostor a Malostranská škola slouží spolu s dalšími dvěma školními budovami potřebám základního všeobecného vzdělání. Základní škola Malá Strana otevřela 1. září 2005 speciální třídu šestého ročníku s rozšířenou výukou tělesné výchovy (pět hodin týdně). Třída je zřizována ve spolupráci s Kanoistickým klubem Jiskra a Sportovním klubem judo Týn nad Vltavou. Proto je výuka zaměřena především na tyto dva sporty. Cílem výuky je mimo získání všeobecného vzdělání také vytvoření základů pohybových dovedností a všestranné fyzické zdatnosti. To umožní absolventům aktivní zapojení do vrcholového sportu nebo úspěšný přechod do sportovních tříd na střední škole. V letošním roce ve škole pracuje 23 zájmových kroužků [21, 34].

Základní škola Žimutice - farní škola byla v obci založena v roce 1783. V roce 1890 byla postavena nová školní budova s tělocvičnou, která slouží dodnes. Roku 1924 vykoupila místní školní rada za školní zahradou louku na vybudování hřiště pro školní děti. Od roku 1935 je v budově školy umístěna veřejná knihovna. Škola byla uzavřena v roce 1979, děti poté dojížděly do Týna nad Vltavou a Dolního Bukovska. Roku 1990 školu znovu otevřela obec jako zřizovatel [21].

Gymnázium Týn nad Vltavou - bylo založeno v roce 1949. Jednalo se o významný mezník ve vývoji týnského regionu, protože byla poprvé v místě vytvořena možnost dosáhnout středoškolské vzdělání. Vyučování bylo zahájeno v provizorních podmínkách v budově bývalého arcibiskupského zámku. V roce 1947 se začala stavět nová školní budova na Malé Straně, která se v roce 1951 otevřela. Do roku 1973 zde sídlila základní škola i gymnázium. To se naposledy přestěhovalo do budovy bývalé Dívčí odborné školy v Čihovicích. V gymnáziu studují žáci všeobecné předměty a připravují se tak na další studium na vysoké škole. V roce 1990 došlo v Týně nad Vltavou k zavedení sedmiletého studijního cyklu a od roku 1995 pak cyklu osmiletého. V současné době není na gymnáziu čtyřletý cyklus otevírán. Budova prodělala v poslední době několik zásadních vnitřních i vnějších stavebních úprav. V okolí školy přibyla sportoviště a areál školy je efektivněji využit. I když škola za poslední roky získala zcela novou tvář, čeká ji ještě rekonstrukce střechy. Chce

vytvořit nové povrchy venkovních sportovních ploch a dále u školy vybudovat menší sportovní halu [5, 21].

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Hněvkovice - byla založena v roce 1953 v prostorách a objektech bývalého arcibiskupského dvora a zámku. Škola má dlouholetou tradici ve výuce řemeslníků zabývajících se zpracováním dřeva, opravárenstvím a kovářstvím. Mohou se zde studovat dvouleté učební obory, tříleté učební obory, čtyřleté maturitní obory a denní a dálková nastavba pro absolventy všech tříletých učebních oborů. Rozsáhlý komplex školy je tvořen budovami školy, dílen, domova mládeže, stravovacího pavilonu a tělocvičny. Dále jsou v areálu tenisové kurty, hřiště na kopanou, tři hřiště na volejbal a stoly na stolní tenis. Pro žáky je zajišťována teoretická, praktická i mimoškolní výchova. Od roku 2001 je organizací řízenou jihočeským Krajským úřadem v Českých Budějovicích [21, 25].

Základní škola logopedická Týn nad Vltavou - je zaměřena na rozvoj řeči a odstranění vad řeči. Součástí školy je také internát. Žáci nepochází pouze z okolí Týna nad Vltavou, ale z celé republiky. Při ZŠ logopedické v Týně nad Vltavou působí Speciálně pedagogické centrum. Centrum pečuje o děti s vadami řeči z města a okolí, které nejsou umístěny v této škole. Centrum plní i funkci poradny, na kterou se mohou obrátit rodiče dětí z okolí i ze vzdálenějších míst [21, 32].

Základní umělecká škola - poskytuje základy uměleckého vzdělání zejména mládeži školního věku. Hlavním posláním je příprava žáků pro budoucí amatérskou i profesionální uměleckou praxi, včetně přípravy k dalšímu studiu na konzervatořích a dalších středních i vysokých školách uměleckého zaměření. Při dovršení století úmrtí Karla Komzáka získala v roce 1993 vltavotýnská hudební škola název Základní umělecká škola Karla Komzáka. Ve škole se vyučuje hra na housle, akordeon, klarinet, klavír, el. klávesové nástroje, zobcovou flétnu, kytaru, trubku, baskřídlovku, lesní roh, trombón, tubu a další žesťové nástroje. Dále se vyučuje sborový zpěv, klasický a populární sólový zpěv. Výuka je rozdělena na přípravný ročník a 1. ročník, který probíhá ve dvou cyklech. V rámci těchto oborů funguje hudební soubor Týnská kapela, Akordeonový soubor a malý pěvecký soubor Skřivánek. Škola každoročně pořádá závěrečný koncert svých žáků [21, 35].

Městský dům dětí a mládeže v Týně nad Vltavou - je školským zařízením pro zájmové vzdělávání dětí, mládeže a dospělých. Výhodné umístění budovy ve středu města usnadňuje dětem docházku do různých forem zájmového vzdělávání. Do pravidelné činnosti městského domu dětí a mládeže je zapojeno přibližně 600 dětí a mládeže z Vtavotýnska. Pravidelnou činnost průměrně v 65 zájmových útvarech zajišťují čtyři stálí zaměstnanci a přibližně 40 externích pracovníků. Nejoblíbenějšími se staly obory výtvarné, sportovní, taneční, rádio, šití, mažoretky, plastíkové modeláři, společenské kluby mládeže a kluby předškolních dětí. Mnohé obory pracují pravidelně i o víkendech, kdy mohou přijít i ti, kteří v průběhu týdne odjíždí na internáty. Městský dům dětí a mládeže se snaží každé září doplnit nabídku zájmových útvarů o další obory, aby činnost byla co nejpestřejší. V průběhu roku a o víkendech městský dům dětí a mládeže organizuje na 60 akcí a soutěží pro děti i širokou veřejnost. O letních prázdninách nabízí pravidelně pět až šest táborů v tuzemsku i v zahraničí. O jarních prázdninách pravidelně organizuje dva lyžařské pobyty na horách a příměstský tábor. Městskému domu dětí a mládeže se podařilo navázat dobrou spoluprací se všemi školskými zařízeními i s občanskými sdruženími ve městě a okolí. Středisko volného času úspěšně plní velmi významnou roli při komplexní výchově mladé generace [16, 21].

1.4.3 Sport v mikroregionu

Dolní Bukovsko - pod záštitou tělovýchovné jednoty se sdružují kluby v různých sportech: tenis, fotbal - dospělí i žáci, odbíjená, košíková, nohejbal a aerobik. Sportovci mají k dispozici tělocvičnu, fotbalové hřiště s běžeckou dráhou a dva tenisové kurty s umělým povrchem. Provozuje se zde také i sportovní rybolov.

Hartmanice - místní sportovní areál je uzpůsoben na kopanou a volejbal. Dále mají Jezdecký klub a také je zde možnost lyžování na běžkách.

Hosty - minigolf, hřiště na tenis, volejbal nabízí rekreační zařízení Nový Dvůr. Obec dále plánuje výstavbu dětského hřiště.

Chrástany – v obci mají hřiště na fotbal a basketbal, ve školní budově také tělocvičnu, kterou plně využívají děti i dospělí. V obci hrají aktivně fotbal dospělí členové fotbalového klubu.

Temelín - pod záštitou ZŠ Temelín je zřízena tělovýchovná jednota, která má k dispozici vybavenou tělocvičnu. Obyvatelé obce se aktivně věnují, turistice, nohejbalu, fotbalu, hokejbalu, cyklistice, tenisu, sil. trojboji, kuželkám, atletice, squashí, stolnímu tenisu, volejbalu, badmintonu a orientačnímu běhu.

Na území mikroregionu provozuje specifický sport Rafting klub Temelín, který pořádá raftové závody dospělých i mládeže. Aktivně se podílejí na zlepšování života místních obyvatel [21, 23].

Týn nad Vltavou - víceúčelová Sportovní hala v Týně nad Vltavou byla zprovozněna v roce 2001. Hala nabízí možnosti širokého sportovního využití na úrovni vrcholového sportu. Sportoviště mají špičkové parametry a splňují náročné požadavky na pořádání akcí v soutěžích házené, odbíjené, košíkové, sálové kopané, florbalu, tenisu. Veškeré sportovní vybavení si návštěvníci mohou zapůjčit. Samostatný sál pro stolní tenis je využitelný pro taneční sporty a další kondiční gymnastická cvičení. V hale jsou k dispozici dva kurty na squash [19, 21].

Na území města Týna nad Vltavou působí tyto sportovní kluby: Baseball klub Rafani, Basketbalový klub Týn nad Vltavou, Golf klub, FC Hlinky – sálová kopaná, Fotbalový klub Olympie, Hokejbalový klub – HC Týn, Kanoistický klub Jiskra, Klub tanečního sportu, Sportovní klub Judo, Squash klub, Střelecký klub, Šachový klub Týn nad Vltavou, Tenisový klub Týn nad Vltavou, TJ Jiskra Týn nad Vltavou – stolní tenis a volejbal. Dále se v Týně nad Vltavou provozuje gymnastika a elektronické šipky. V létě se pořádají závody silničních motocyklů a triatlon. V Týně nad Vltavou také působí Vltavotýnská liga malé kopané. Vedle sportovní haly se nachází fotbalové hřiště, které využívá fotbalový klub Olympie k tréninku, a konají se na něm pravidelné víkendové zápasy. Tenisový klub v Týně nad Vltavou disponuje pěti antukovými a jedním betonovým kurtem. V bezprostřední blízkosti jsou rovněž dvě volejbalová hřiště. Velké množství významných sportovních akcí pořádaných v mikroregionu je spojeno s řekou Vltavou. Kanoistický klub Jiskra se postupně snaží zvyšovat kvalitu

svého areálu. V roce 2005 bylo zrekonstruováno víceúčelové hřiště sloužící pro členy Kanoistického klubu Jiskra. Na nábřeží Vltavy u kotviště lodní dopravy vedle železného mostu je upraven písčiny povrch na petangue a plážový volejbal. Sportoviště u základní školy na Malé Straně umožňuje zahrát si basketbal, fotbal, volejbal. Dětská hřiště s prolézačkami, houpačkami a lezeckou stěnou jsou umístěna na nábřeží Vltavy nedaleko kotviště lodní dopravy u železného mostu a ve Vodňanské ulici. Sportovní plochy na Hlineckém sídlišti nabízí několik hřišť na volejbal, dětské hřiště s prolézačkami a školní hřiště, které je přístupné i pro veřejnost. Možnost jezdit na koni u Týna nad Vltavou nabízí jezdecký oddíl Framak a Dvůr Čihovice. Na statku si děti mohou prohlédnout domácí zvířata. Golfový klub v Týně nad Vltavou umožňuje zájemcům o golf na drivingu v Čihovicích individuální trénink [21, 24].

V Neznašově je aktivní klub sportovního rybolovu, střelecký kroužek, klub Sršáni, který pořádá závody dvoutaktů do vrchu. Každý rok se zde koná fotbalový turnaj fotbalového klubu k výročí úmrtí hasiče Pavla Macharta. Ve Slavěticích je jezdecký oddíl. Obec dále plánuje dokončení sportovního areálu.

Žimutice - statek Straširybka Tuchonice umožňuje projížďky na koních. Na statku lze vidět běžně chovaná zvířata spolu se zvířaty exotickými, např. velbloudem. V nabídce je individuální výuka jízdy na koni akreditovanými instruktory, vyjížďky a výlety na koních pro pokročilé, pro děti jízda na ponících, jízda na dvouhřbém velbloudu [21].

1.4.4 Kultura v mikroregionu

Vltavotýnsko nabízí každoročně různé společenské a kulturní akce, které pořádají jednotlivé obce pro místní obyvatele i pro návštěvníky z širokého okolí. Většinou jsou to různé hasičské, myslivecké, maškarní plesy, různá setkání mládeže, seniorů a hudebníků, výstavy, koncerty a hudební soutěže místních hudebních skupin, sportovní, hasičské, rybářské turnaje a závody.

Divadlo - město Týn nad Vltavou nabízí pro mládež všech věkových skupin pravidelné zábavné a vzdělávací pořady. Děti mateřských škol navštěvují dopolední pohádky nebo pohádkové odpoledne, které je určeno pro rodiče s dětmi.

Otáčivé hlediště v Bedřichových sadech, Týn nad Vltavou - tradice ochotnického divadla se v Týně nad Vltavou zrodila v roce 1855. Od té doby se v Týně nad Vltavou stále hraje ochotnické divadlo. V této tradici pokračuje Divadelní společnost Vltavan. Otáčivé hlediště je unikátní divadlo v přírodě s kapacitou přes 200 diváků. Je obdobou otočného hlediště v zámeckém parku v Českém Krumlově, ale jen v Týně nad Vltavou je provozováno amatérskými herci. V letní sezóně se zde konají divadelní představení, které každoročně shlédne průměrně až 6000 diváků. Divadelní spolek Vltavan má v Týně nad Vltavou i zimní scénu.

Městská galerie U Zlatého slunce - je považována za prestižní galerii mezi výtvarnými teoretiky, umělci, galeristy, ale i uměnímilovnou veřejností. Je zřízena v historické budově na náměstí Míru v Týně nad Vltavou. Každoročně nejnavštěvovanější výstavou roku jsou Vltavotýnské výtvarné dvorky, které probíhají v letních měsících a jsou přehlídkou desítek předních výtvarných umělců současného volného a užitého umění (grafika, ilustrace, kresba, malba, keramika, plastika, knižní vazba, textil a sklo).

Městské muzeum v Týně nad Vltavou - výsledkem dvouleté snahy místního spolku bylo v roce 1932 založení Městského muzea v Týně nad Vltavou. Zakladatelem se stal týnský rodák, pedagog Bedřich Karásek. Válečná léta na určitý čas činnost muzea pozastavila, ale po válce došlo k jejímu obnovení. V roce 1955 muzeum získalo nové prostory arcibiskupského zámku, svého dosavadního sídla. Nabízí stálou expozici: historie Vltavotýnska, vorařství, hrnčířství, loutkářství a unikátní sbírku jihočeských vltavínů. Muzeum každoročně připravuje další krátkodobé výstavy ze všech oborů lidské činnosti. Dále připravuje besedy o historii města a badatelé mají možnost získávat informace v badatelně místního muzea. Každý rok muzeum navštíví téměř osm tisíc návštěvníků všech věkových kategorií.

Jihočeské muzeum historických vozidel a staré zemědělské techniky v Pořežanech - muzeum provozují Jiříčkovi na svém statku, na ploše přibližně 800 m²,

ve dvou patrech. Expozici tvoří motocykly, osobní automobily, nákladní vozy, traktory, celá řada historických kočárů, modely automobilů, vláčeků a letadel. Vše je v původním nerenovovaném stavu. Každý exemplář tak ukazuje, jakým prošel náročným časem.

Kulturní domy – v prostorách kulturních domů pořádají obyvatelé, představitelé obcí nebo vesnické spolky oslavy významných výročí, plesy, koncerty, zábavy, různá setkání rodáků nebo vesničanů. Na Vltavotýnsku je 11 kulturních domů v obcích Dobšice, Dolní Bukovsko, Dražíč, Doubrava, Horní Kněžeklady, Smilovice, Hosty, Lhota pod Horami, Neznašov, Temelín, Týn nad Vltavou. V Týně nad Vltavou jsou dva kulturní domy – společenský dům na Hlineckém sídlišti a Městské kulturní centrum Sokolovna. Významnou společenskou akcí v rámci Jižních Čech jsou Vltavotýnské letní varhanní koncerty pořádané tradičně Městem Týn nad Vltavou. V Bohunicích se každoročně první jarní sobotu koná Bohunický dřevák. Hudební skupiny soutěží o Bohunický dřevák v žánru folk a country. V Kulturním domě Neznašov se konají koncerty českých i slovenských skupin a pořádají diskotéky. V Týně nad Vltavou je nové moderní 3D kino. Aktuální nabízený program kina lze nalézt na internetových stránkách města Týn nad Vltavou. Obec Dolní Bukovsko v roce 1984 zřídila kino v sále kulturního domu. V budově arcibiskupského zámku v Týně nad Vltavou je městská knihovna pro děti i dospělé, ve které jsou i vzácné historické svazky. V roce 2005 slavila knihovna 100. výročí svého založení. Místní knihovny jsou také v obcích a osadách Bečice, Bohunice, Dolní Bukovsko, Hartmanice, Horní Kněžeklady, Hosty, Chrást'any, Kočín, Lhota pod Horami, Litoradlice, Neznašov, Sedlec, Temelín, Všemyslice, Vseteč, Zvěrkovice a Žimutice [10, 21].

1.4.5 Podpora dětí a mládeže městem Týn nad Vltavou

Akce na podporu vltavotýnské mládeže za rok 2009:

- každoroční příspěvek na zajištění provozu Základní umělecké školy Karla Komzáka: 314. 000,- Kč,

- každoroční příspěvek na zajištění provozu Městského domu dětí a mládeže Tým nad Vltavou: 990.000,- Kč, příspěvek na sportovní kluby: 600.000,- Kč,
- nově zřízené dětské hřiště v Nuzicích: 374.000,- Kč,
- nově zřízené dětské hřiště „Oranžové hřiště“ na Hlineckém sídlišti: spoluúčast města Týn – 186.000,- Kč + příspěvek od ČEZ 1.000.000,- Kč,
- zajištění běžné údržby a provozu dětských hřišť (každoroční příspěvek města): 350.000,- Kč.

V roce 2009 město Týn nad Vltavou žádalo o 2 granty:

1. grant na skatepark: 2.300.000,- Kč,
2. grant na přístavbu gymnastického sálu a rekonstrukce venkovního sportoviště na ZŠ Týn nad Vltavou, Malá Strana: 19.000.000,- Kč [20].

2 CÍL PRÁCE

Cílem bakalářské práce je zmapovat poskytované volnočasové aktivity v mikroregionu Vltavotýnska a zjistit, jak žáci základních a středních škol tráví svůj volný čas, zda znají nabídku volnočasových aktivit a zda ji využívají.

3 METODIKA

3.1 Metoda výzkumu

K naplnění cíle bakalářské práce jsem zvolil kvantitativní výzkum. Sběr dat probíhal metodou dotazovací, technikou dotazníku.

3.2 Charakteristika souboru

Základní soubor výzkumu tvořili žáci 6. až 9. ročníku základních škol ve věku 11 – 15 let a žáci 1. až 4. ročníku středních škol ve věku 16 – 20 let. Na druhém stupni ZŠ v Chrášťanech je celkem 33 žáků, z toho 15 dívek a 18 chlapců. Na druhém stupni ZŠ v Dolním Bukovsku je celkem 74 žáků, z toho 36 dívek a 38 chlapců. Na druhém stupni ZŠ Hlinecká v Týně nad Vltavou je celkem 173 žáků, z toho 90 dívek a 83 chlapců. Na druhém stupni ZŠ Malá Strana v Týně nad Vltavou je celkem 201 žáků, z toho 79 dívek a 122 chlapců. Na Gymnáziu v Týně nad Vltavou je celkem 222 žáků, z toho 129 dívek a 93 chlapců. Z celkového počtu je 118 žáků v primě až kvartě a 104 žáků v kvintě až oktávě. Na SOŠ a SOU v Hněvkovicích je celkem 325 žáků, z toho 135 dívek a 190 chlapců. Základní soubor tak představuje celkem 1028 žáků, z toho 484 dívek a 544 chlapců.

3.3 Realizace výzkumu

Nejdříve jsem provedl předvýzkumné šetření, kterého se zúčastnilo 5 dětí. Předvýzkumem jsem si ověřil správnost techniky sběru dat a srozumitelnost otázek v dotazníku. Samotný výzkum byl realizován v měsíci listopadu 2009 v základních a středních školách v mikroregionu Vltavotýnska. Dotazníkové šetření jsem provedl v Základní škole v Chrášťanech, Základní škole v Dolním Bukovsku, Základní škole Hlinecká v Týně nad Vltavou, Základní škole Malá Strana v Týně nad Vltavou, Gymnáziu v Týně nad Vltavou, Střední odborné škole a Středním odborném učilišti

v Hněvkovicích. Do výzkumného šetření bylo zařazeno celkem 175 žáků. Všichni respondenti mají bydliště v mikroregionu Vltavotýnska. Vlastní šetření probíhalo v náhodně vybraných třídách v rámci výuky za přítomnosti pedagoga. Respondenti byli seznámeni se způsobem vyplnění dotazníku a také s tím, že dotazník je anonymní a zjištěné informace budou použity k vypracování bakalářské práce. Celkem bylo rozdáno 175 dotazníků. Návratnost byla 100%. Současně byly žákům rozdány i dotazníky určené pro rodiče, které měli žáci přinést v následujících dnech. Celkem bylo rozdáno 135 dotazníků pro rodiče. Sebráno bylo 53 dotazníků. Návratnost dotazníků byla poměrně nízká 39%, což může být způsobeno nepředáním dotazníků rodičům, zapomenutím dotazníku doma, nezájmem nebo neochotou rodičů dotazník vyplnit. Dotazník pro žáky obsahoval 26 otázek. Z toho byly 3 otázky otevřené, 13 otázek polouzavřených a 10 otázek uzavřených. Dotazník pro rodiče obsahoval 31 otázek. Z toho bylo 7 otázek otevřených, 15 otázek polouzavřených a 9 otázek uzavřených. Shromážděná data jsem matematicko-statisticky zpracoval do tabulek a grafů.

4 VÝSLEDKY

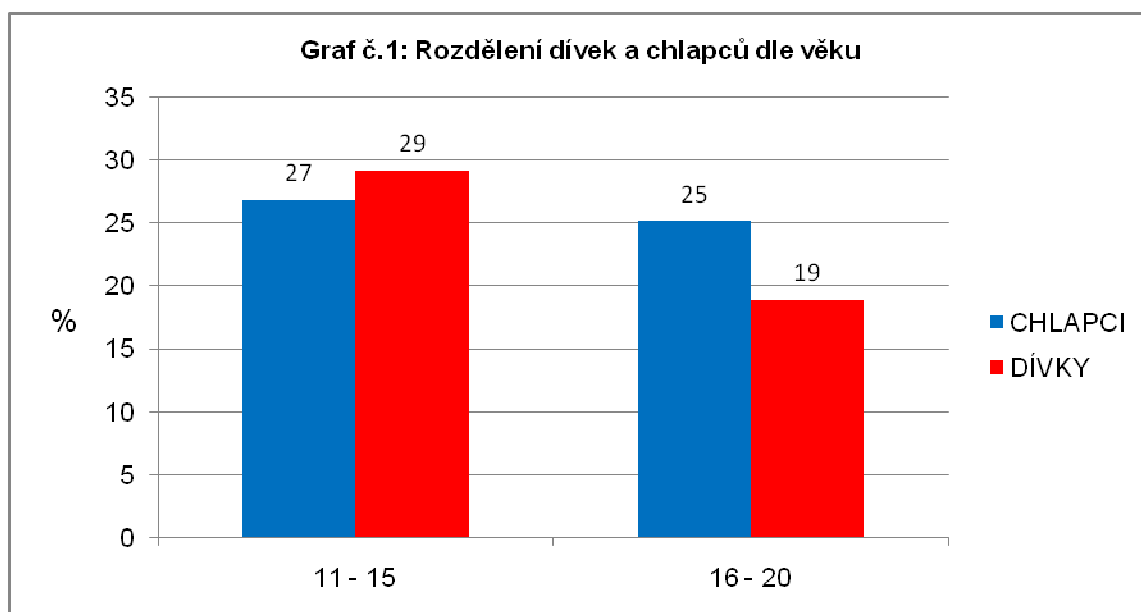
4.1 Analýza dat – žáci

Mezi identifikační údaje jsem zařadil pohlaví, věk a typ školy. Tyto údaje zjišťují otázky č. 1, 2, 3.

Tabulka č. 1 - Rozdělení dle pohlaví a věku

	CHLAPCI	DÍVKY
11 - 15	47	51
16 - 20	44	33

Zdroj: vlastní výzkum

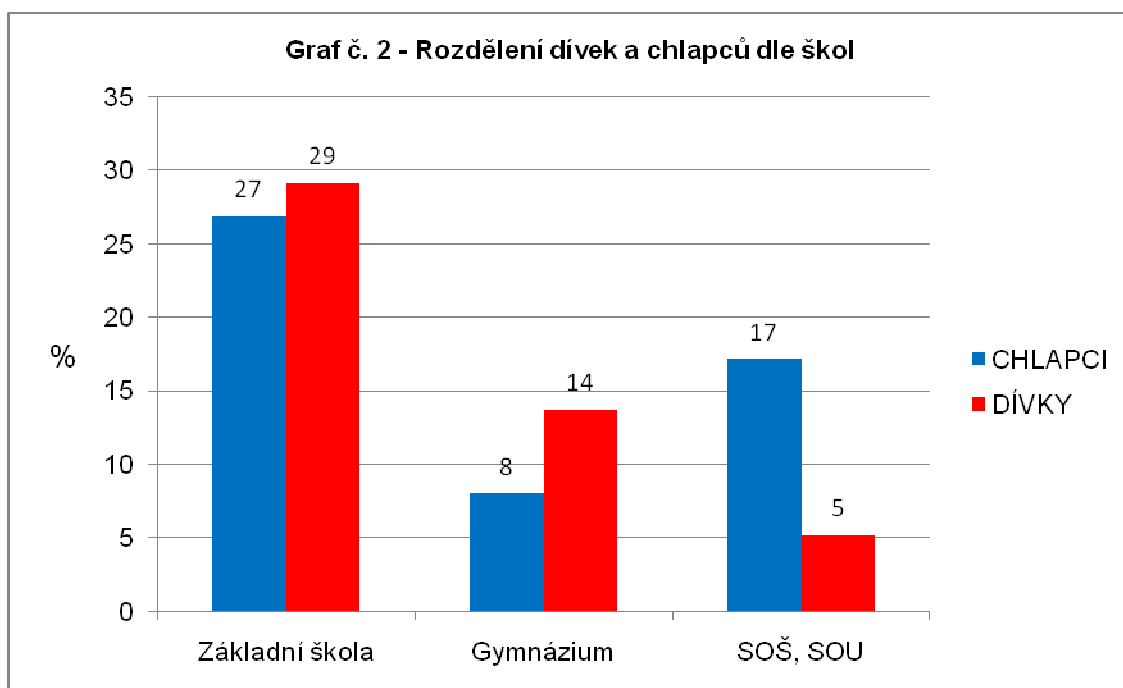
Zdroj: vlastní výzkum

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 175 žáků (100%). Z celkového počtu bylo 98 respondentů (56%) ve věku 11-15 let a 77 respondentů (44%) ve věku 16-20 let. Chlapci byli zastoupeni počtem 91 respondentů (52%). Dívky byly zastoupeny počtem 84 respondentů (48%).

Tabulka č. 2 - Rozdělení dívek a chlapců dle škol

	CHLAPCI	DÍVKY
Základní škola	47	51
Gymnázium	14	24
SOŠ, SOU	30	9

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Základní školu navštěvuje celkem 98 respondentů (56%), Gymnázium 38 respondentů (22%), Střední odbornou školu a Střední odborné učiliště 39 respondentů (22%).

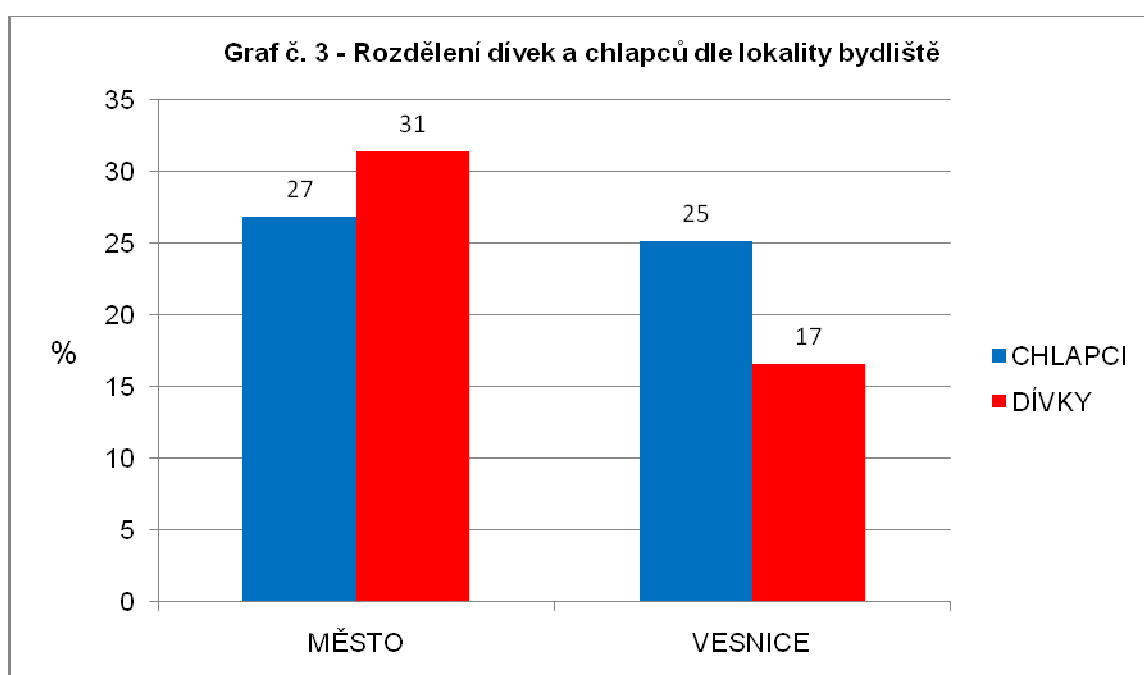
Otázka č. 4 zjišťuje, kolik mají žáci sourozenců. Z celkového počtu nemá 16 respondentů (9%) žádného sourozence, 99 respondentů (57%) má jednoho sourozence, 36 respondentů (20%) má dva sourozence, 14 respondentů (8%) má tři sourozence a 10 respondentů (6%) má sourozenců více.

Otázka č. 5 zjišťuje, zda žáci bydlí na vesnici nebo ve městě.

Tabulka č. 3 - Rozdělení dívek a chlapců dle lokality bydliště.

	CHLAPCI	DÍVKY
MĚSTO	47	55
VESNICE	44	29

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

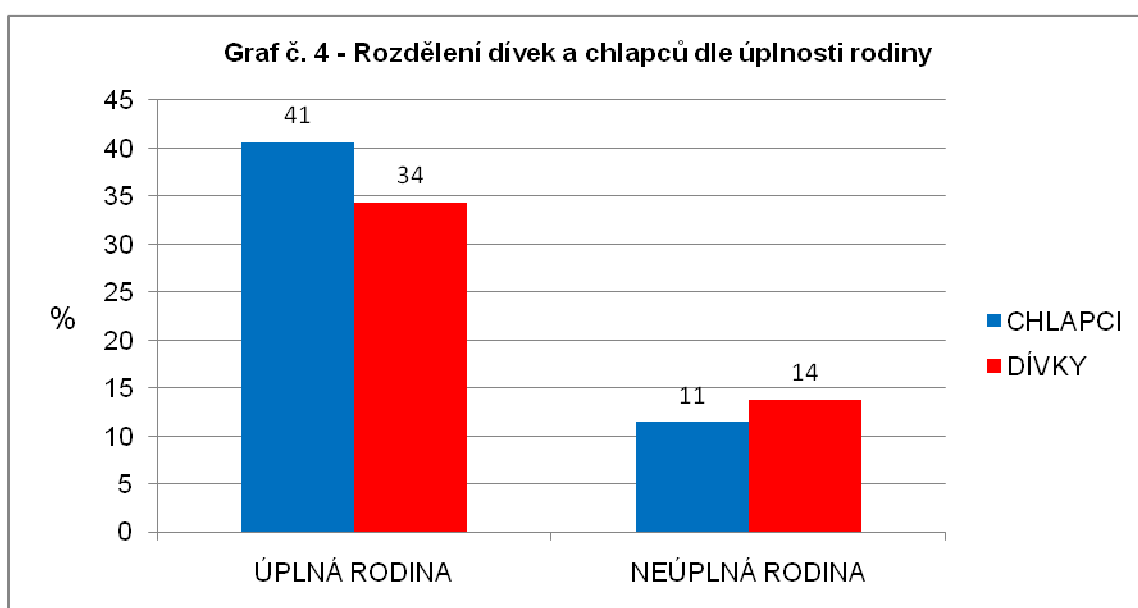
Z celkového počtu žáků ve městě bydlí 102 respondentů (58%), z toho 47 chlapců (27%) a 55 dívek (31%). Na vesnici bydlí 73 respondentů (42%), z toho 44 chlapců (25%) a 29 dívek (17%).

Otázka č. 6 zjišťuje, zda žáci žijí v úplné nebo neúplné rodině.

Tabulka č. 4 - Rozdělení dívek a chlapců dle úplnosti rodiny

	CHLAPCI	DÍVKY
ÚPLNÁ RODINA	71	60
NEÚPLNÁ RODINA	20	24

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

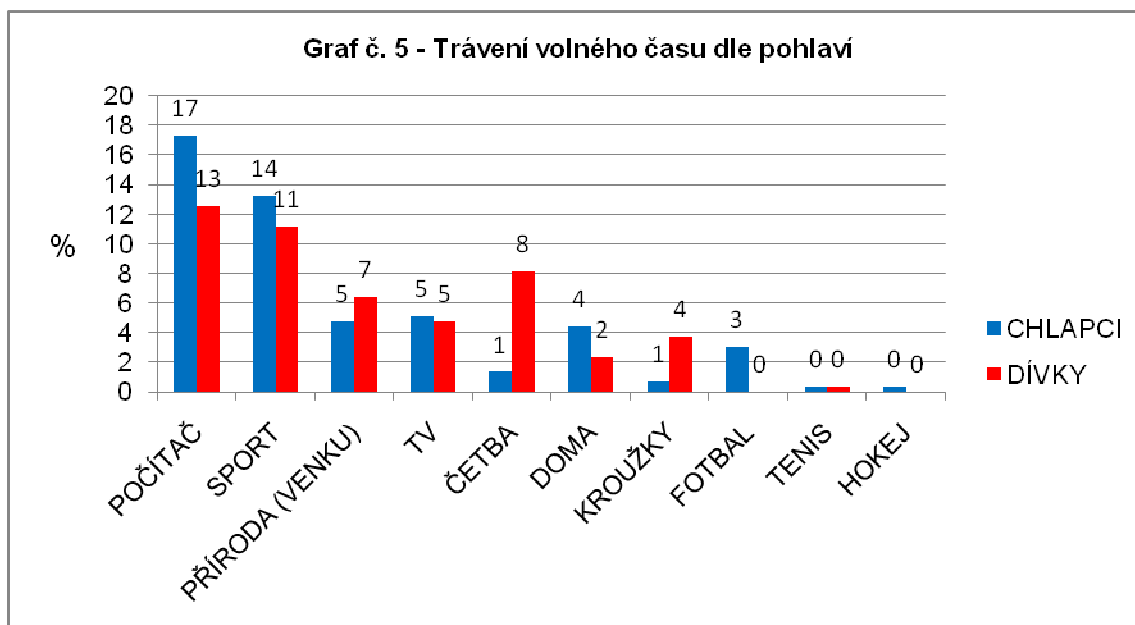
Uvedená tabulka a graf znázorňují, že v úplné rodině žije celkem 131 respondentů (75%), z toho 71 chlapců (41%) a 60 dívek (34%). V neúplné rodině žije celkem 44 respondentů (25%), z toho 20 chlapců (11%) a 24 dívek (14%).

Otázka č. 7 zjišťuje, jak žáci tráví svůj volný čas. Respondentům byl v otevřené otázce ponechán prostor k samostatnému vyjádření.

Tabulka č. 5 - Trávení volného času dle pohlaví

	CHLAPCI	DÍVKY
POČÍTAČ	51	37
SPORT	39	33
PŘÍRODA (VENKU)	14	19
TV	15	14
ČETBA	4	24
DOMA	13	7
KROUŽKY	2	11
FOTBAL	9	0
TENIS	1	1
HOKEJ	1	0

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Celkem 88 respondentů uvedlo, že svůj volný čas tráví u počítače, 72 respondentů se ve volném čase věnuje sportu, 33 respondentů tráví svůj volný čas pobytem venku v přírodě, 29 respondentů ve volném čase sleduje televizi, 28 respondentů ve volném čase čte knížky, 20 respondentů svůj volný čas tráví doma při různých činnostech, 13 respondentů ve volném čase navštěvuje zájmové kroužky, 9 respondentů ve volném čase hraje fotbal, 2 respondenti hrají tenis a 1 respondent hraje hokej. Ze sloupcového grafu vyplývá, že nejvíce žáků tráví volný čas hraním na počítači (30%). Následuje skupina respondentů, která svůj volný čas vyplňuje sportovními aktivitami (25%). Chlapci preferují nejvíce počítač a sport. Dívky se více věnují četbě a činnostem v zájmových kroužcích.

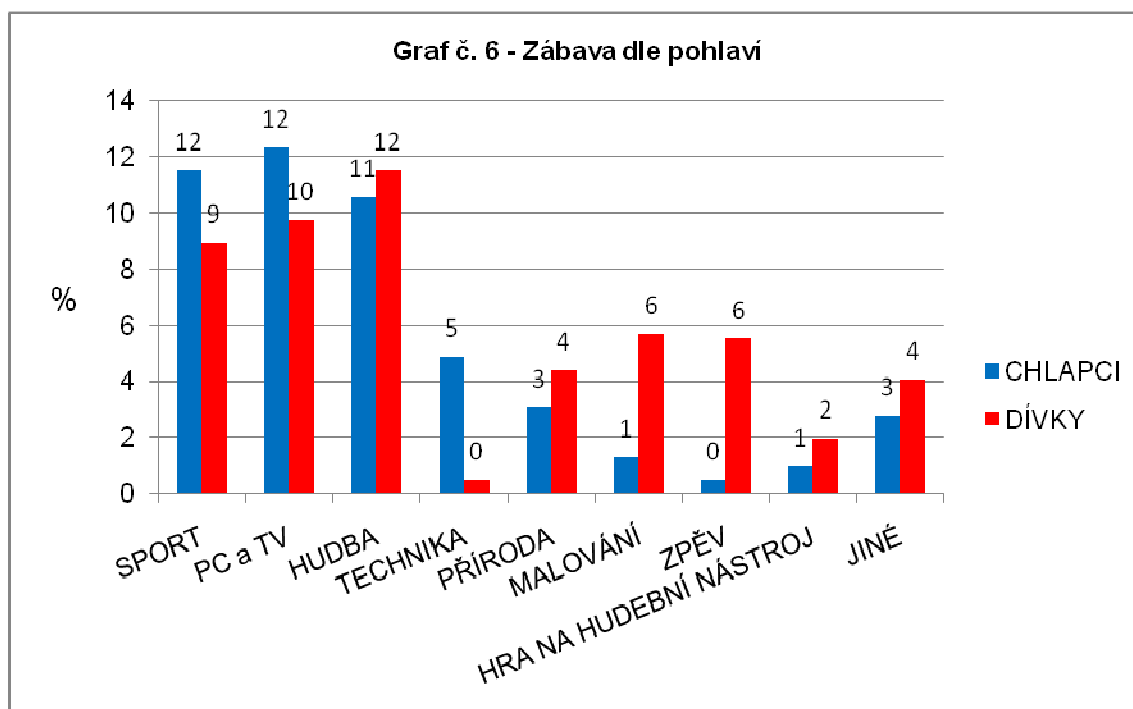
Otázka č. 8 zjišťuje, kolik mají žáci volného času denně. Celkem 4 respondenti (2%) uvedli, že nemají žádný volný čas. Jednu hodinu volného času denně má 7 respondentů (4%), dvě hodiny 24 respondentů (14%), tři hodiny 49 respondentů (28%) a čtyři hodiny a více 91 respondentů (52%).

Otázka č. 9 zjišťuje, co žáky základních a středních škol nejvíce baví.

Tabulka č. 6 - Zábava dle pohlaví

	CHLAPCI	DÍVKY
SPORT	71	55
PC a TV	76	60
HUDBA	65	71
TECHNIKA	30	3
PŘÍRODA	19	27
MALOVÁNÍ	8	35
ZPĚV	3	34
HRA NA HUDEBNÍ NÁSTROJ	6	12
JINÉ	17	25

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

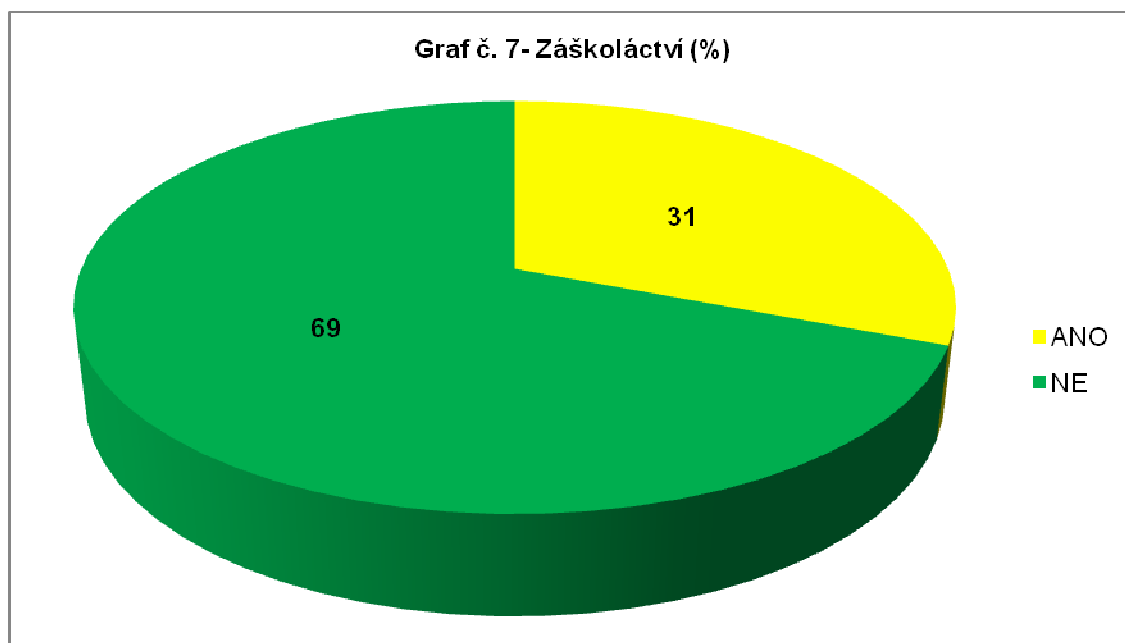
Z tabulky vyplývá, že 126 respondentů baví sport, 136 respondentů baví počítač a televize, 136 respondentů baví hudba, 33 respondentů baví technika, 46 respondentů baví pobyt v přírodě, 43 respondentů baví malování, 37 respondentů baví zpěv, 18 respondentů baví hra na hudební nástroj a 42 respondentů baví jiné aktivity. Z grafu je zřejmé, že pro žáky je nejvíce přitažlivý sport, počítač a hudba. Volnočasovou aktivitu „techniku“ více preferují chlapci. Volnočasovou aktivitu „malování a zpěv“ více preferují dívky.

Otázka č. 10 zjišťuje, zda žáci základních a středních škol byli někdy za školou.

Tabulka č. 7 - Záškoláctví

ANO	54
NE	121

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Z tabulky a grafu vyplývá, že 54 dotázaných respondentů (31%) bylo někdy za školou, 121 dotázaných respondentů (69%) nikdy za školou nebylo. Když rozdělíme respondenty podle věku, přiznalo záškoláctví 6 respondentů (3%) ve věku 11 – 15 let a 48 respondentů (28%) ve věku 16 – 20 let. Za školou nikdy nebylo 92 respondentů (52%) ve věku 11 – 15 let a 29 respondentů (17%) ve věku 16 – 20 let. Pokud respondenty rozdělíme podle pohlaví, jsou hodnoty poměrně vyrovnané. Více za školou bylo chlapců.

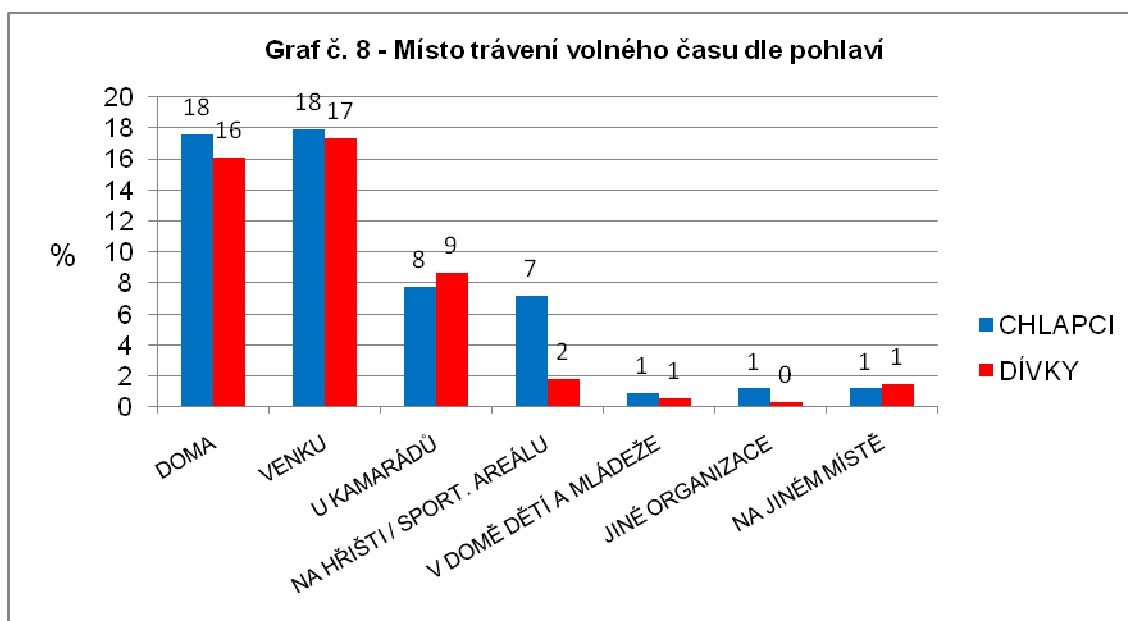
Otázka č. 11 zjišťuje, kolik volného času žáci denně tráví s rodiči. S rodiči netráví žádný volný čas 10 respondentů (6%). Naopak denně tráví s rodiči volný čas do jedné hodiny 38 respondentů (22%), do dvou hodin 46 respondentů (26%), do třech hodin 50 respondentů (29%) a více času 31 respondentů (18%).

Otázka č. 12 zjišťuje, kde svůj volný čas žáci tráví nejčastěji.

Tabulka č. 8 - Místo trávení volného času dle pohlaví

	CHLAPCI	DÍVKY
DOMA	59	54
VENKU	60	58
U KAMARÁDŮ	26	29
NA HŘIŠTI / SPORT. AREÁLU	24	6
V DOMĚ DĚTÍ A MLÁDEŽE	3	2
JINÉ ORGANIZACE	4	1
NA JINÉM MÍSTĚ	4	5

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Z celkového počtu dotázaných 113 respondentů (34%) uvedlo, že svůj volný čas nejčastěji tráví doma, 118 respondentů (35%) venku, 55 respondentů (17%) u kamarádů, 30 respondentů (9%) na hřišti/sportovním areálu, 5 respondentů (2%) v domě dětí a mládeže, 5 respondentů (1%) v jiné organizaci a 9 respondentů (2%) na jiném místě. Z grafu vyplývá, že na jednotlivých místech jsou obě pohlaví zastoupena poměrně stejně. Na hřišti/sportovním areálu více času tráví chlapci.

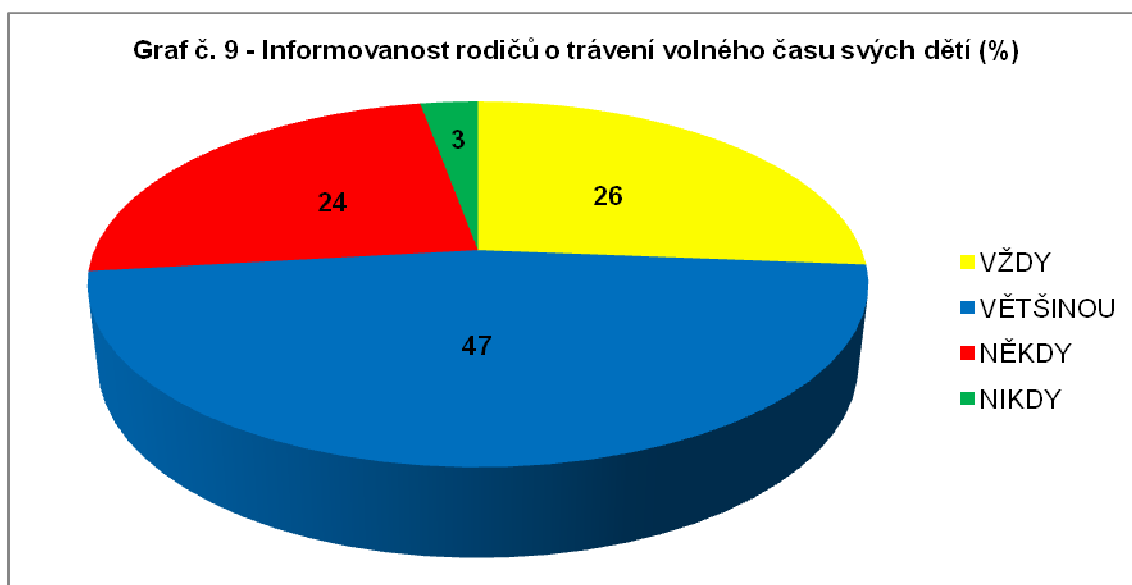
Otázka č. 13 zjišťuje, s kým žáci tráví svůj volný čas nejčastěji. S rodiči nejčastěji tráví svůj volný čas 62 respondentů, s jiným rodinným příslušníkem 17 respondentů, s kamarády/spolužáky 114 respondentů, s partou 40 respondentů a s někým jiným 25 respondentů.

Otázka č. 14 zjišťuje, zda rodiče ví, jak, kde a s kým žáci tráví svůj volný čas.

Tabulka č. 9 - Informovanost rodičů o trávení volného času svých dětí

VŽDY	46
VĚTŠINOU	82
NĚKDY	42
NIKDY	5

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

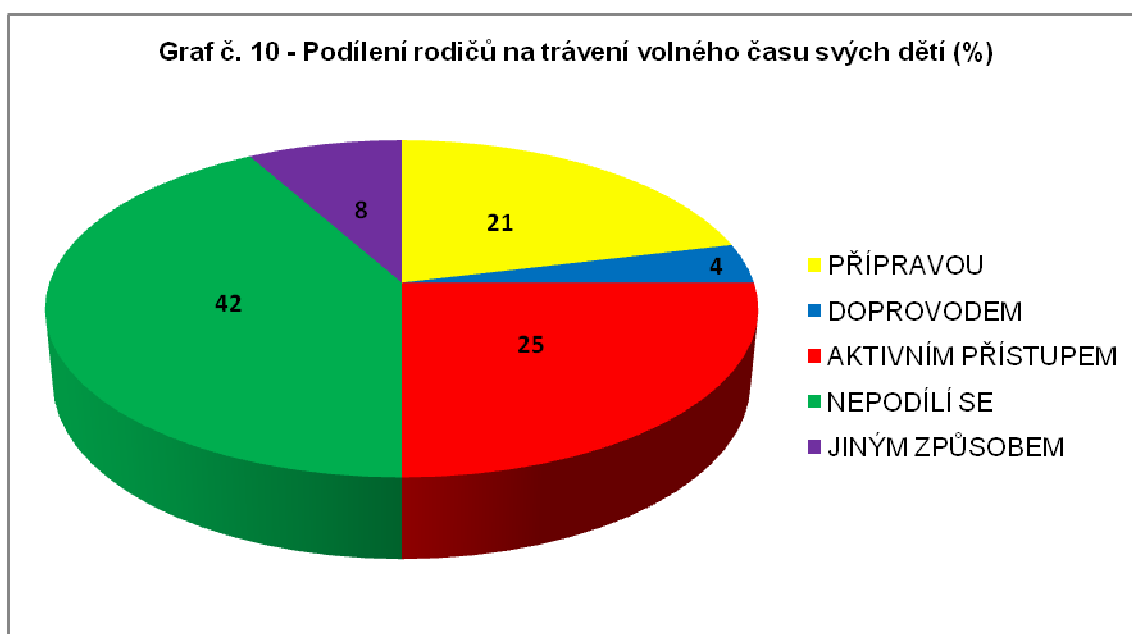
Z celkového počtu dotázaných uvedlo 46 respondentů (26%) - vždy, 82 respondentů (47%) - většinou, 42 respondentů (24%) – někdy a 5 respondentů (3%) - nikdy.

Otázka č. 15 zjišťuje, jak se rodiče podílejí na trávení volného času svých dětí.

Tabulka č. 10 - Podílení rodičů na trávení volného času svých dětí

PŘÍPRAVOU	39
DOPROVODEM	7
AKTIVNÍM PŘÍSTUPEM	46
NEPODÍLÍ SE	77
JINÝM ZPŮSOBEM	15

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

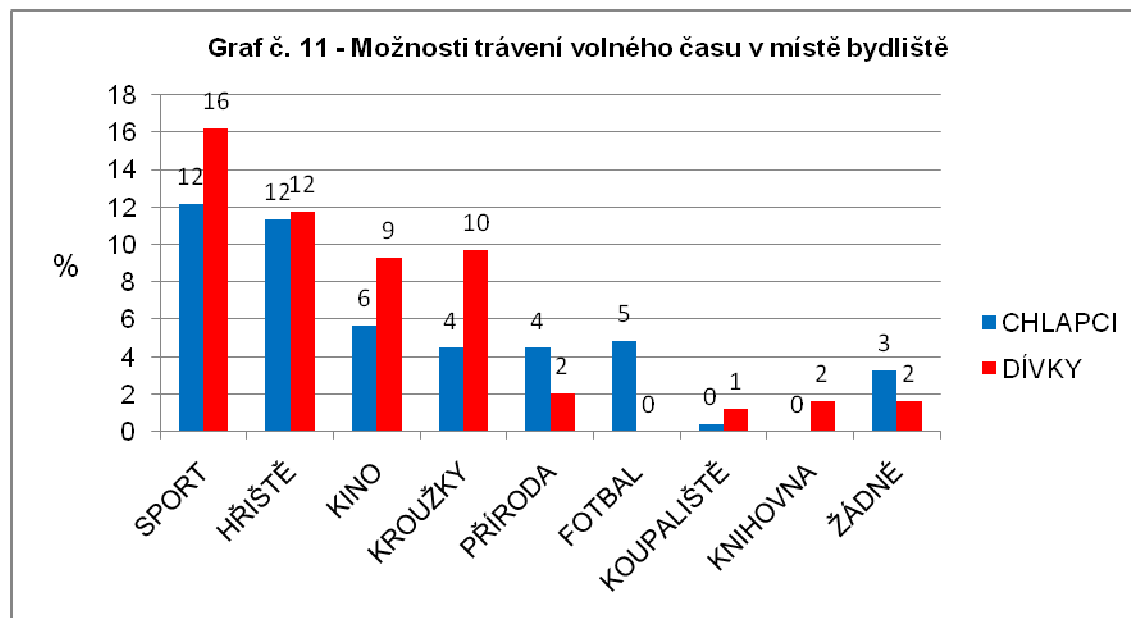
Z tabulky a grafu vyplývá, že rodiče se podílejí na trávení volného času svých dětí u 39 respondentů (21%) - přípravou, u 7 respondentů (4%) – doprovodem, u 46 respondentů (25%) – aktivním přístupem, u 77 respondentů (42%) – se nepodílí, u 15 respondentů (8%) se podílí jiným způsobem (nejčastěji finanční podporou). Nejpočetněji byla zastoupena odpověď, že se rodiče na trávení volného času svých dětí nepodílí žádným způsobem.

Otázka č. 16 zjišťuje, jaké možnosti trávení volného času se nabízejí v místě bydliště.

Tabulka č. 11 - Možnosti trávení volného času v místě bydliště

	CHLAPCI	DÍVKY
SPORT	30	40
HŘIŠTĚ	28	29
KINO	14	23
KROUŽKY	11	24
PŘÍRODA	11	5
FOTBAL	12	0
KOUPALIŠTĚ	1	3
KNIHOVNA	0	4
ŽÁDNÉ	8	4

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

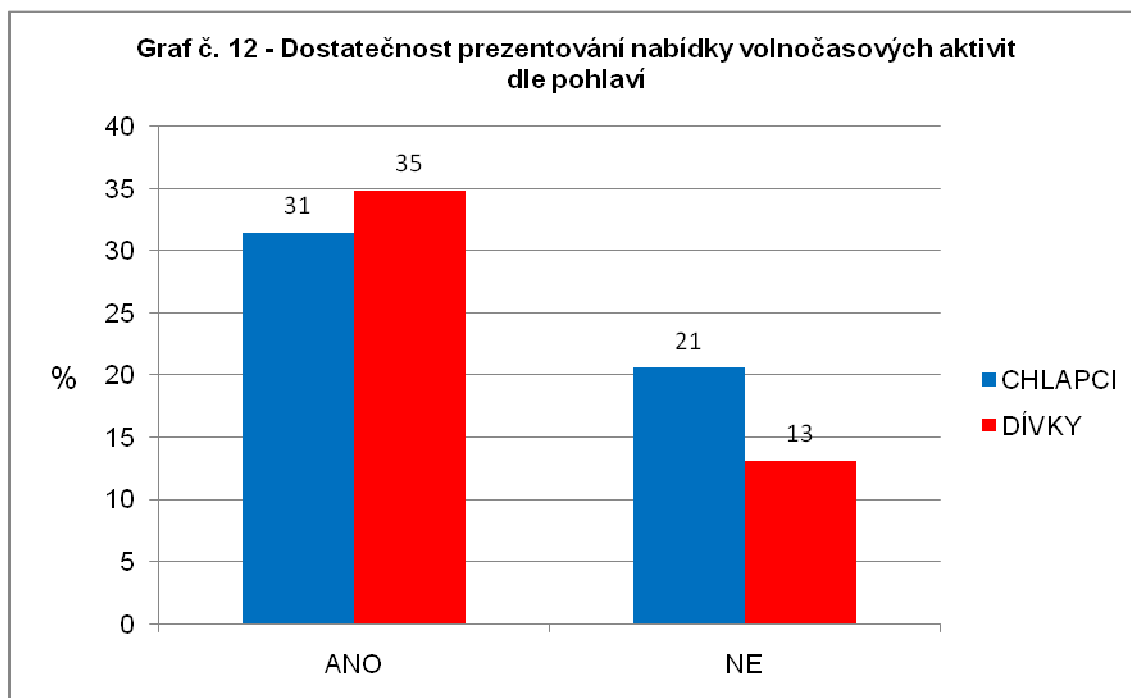
V otevřené otázce byl žákům ponechán prostor, aby se sami vyjádřili. Nejvíce jsou zastoupeny sportovní aktivity a sportovní zařízení. Z celkového počtu dotázaných uvedlo 70 respondentů (28%) – sportovní aktivity, 57 respondentů (24%) sportovní zařízení, 37 respondentů (15%) – kino, 35 respondentů (14%) – zájmové kroužky, 16 respondentů (6%) – přírodu, 12 respondentů (5%) - fotbal, 4 respondenti (1%) - koupaliště, 4 respondenti (2%) – knihovnu a 12 respondentů (5%) – žádné.

Otázka č. 17 zjišťuje, zda je nabídka volnočasových aktivit dostatečně prezentována.

Tabulka č. 12 - Dostatečnost prezentování nabídky volnočasových aktivit dle pohlaví

	CHLAPCI	DÍVKY
ANO	55	61
NE	36	23

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

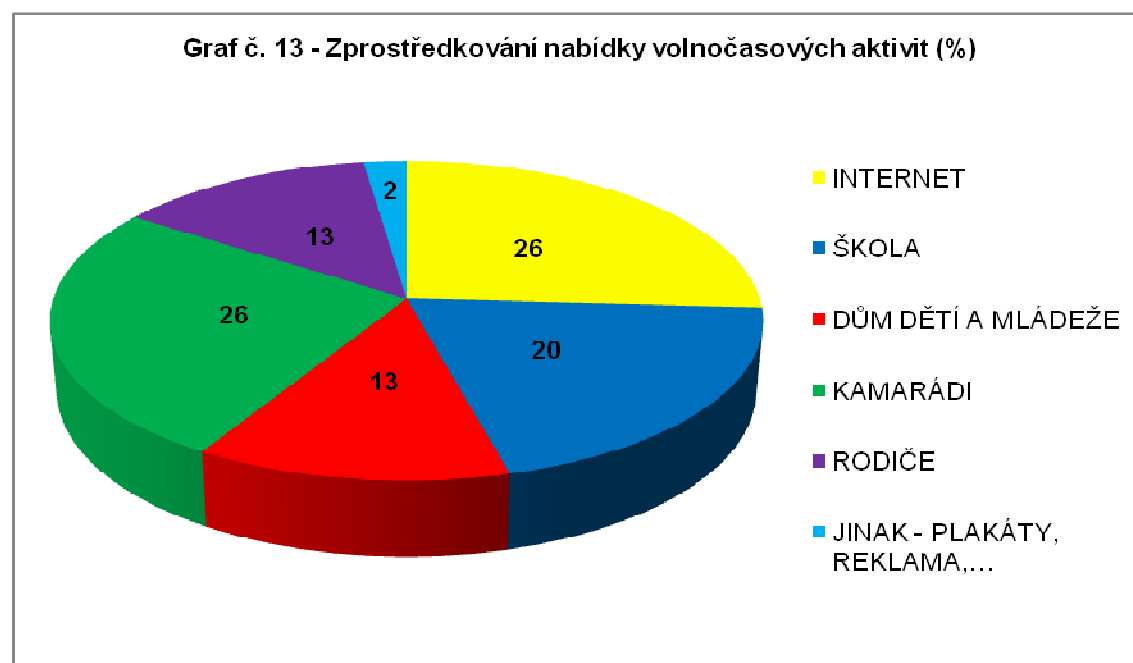
Z tabulky a grafu vyplývá, že 116 dotázaných respondentů (66%) si myslí, že nabídka volnočasových aktivit je dostatečně prezentována. Naopak 59 dotázaných respondentů (34%) si myslí, že nabídka volnočasových aktivit dostatečně prezentována není.

Otázka č. 18 zjišťuje, jakým způsobem je žákům nabídka volnočasových aktivit prezentována.

Tabulka č. 13 - Zprostředkování nabídky volnočasových aktivit

INTERNET	70
ŠKOLA	54
DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE	34
KAMARÁDI	70
RODIČE	36
JINAK - PLAKÁTY, REKLAMA,...	6

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

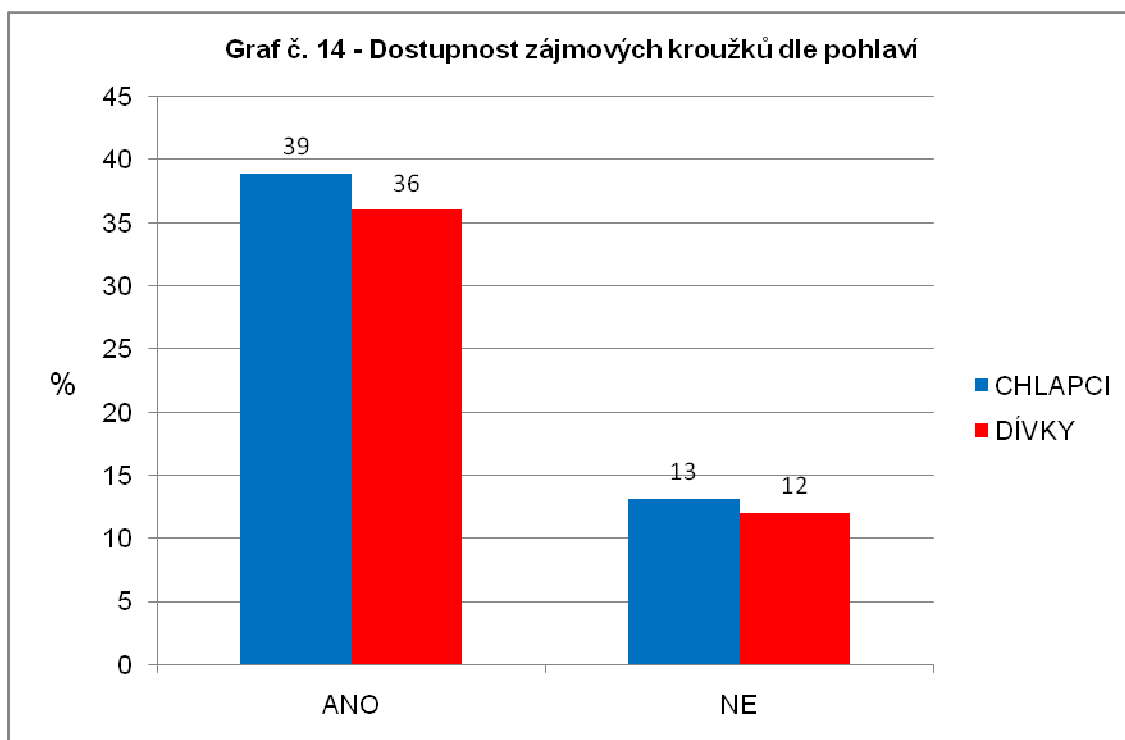
Z celkového počtu dotázaných 70 respondentů uvedlo, že prostřednictvím internetu, 54 respondentů prostřednictvím školy, 34 respondentů prostřednictvím MěDDM, 70 respondentů prostřednictvím kamarádů, 36 respondentů prostřednictvím svých rodičů a 6 respondentů jinak (plakáty, reklama). Z grafu je patrné, že nejpočetněji je zastoupen internet (26%) a kamarádi (26%).

Otázka č. 19 zjišťuje, zda jsou pro žáky dostupné zájmové kroužky.

Tabulka č. 14 - Dostupnost zájmových kroužků dle pohlaví

	CHLAPCI	DÍVKY
ANO	68	63
NE	23	21

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Zájmové kroužky jsou dostupné pro 131 dotázaných respondentů (75%). Pro 44 dotázaných respondentů (25%) nejsou zájmové kroužky dostupné. Nejvíce uváděným důvodem jsou finance a spojení.

Otázka č.20 zjišťuje, kolik hodin týdně žáci tráví v zájmových kroužcích. Z celkového počtu dotázaných uvedlo 79 respondentů jednu až dvě hodiny, 20 respondentů tři až čtyři hodiny, 20 respondentů pět až šest hodin, 4 respondenti sedm až osm hodin a 5 respondentů devět a více hodin.

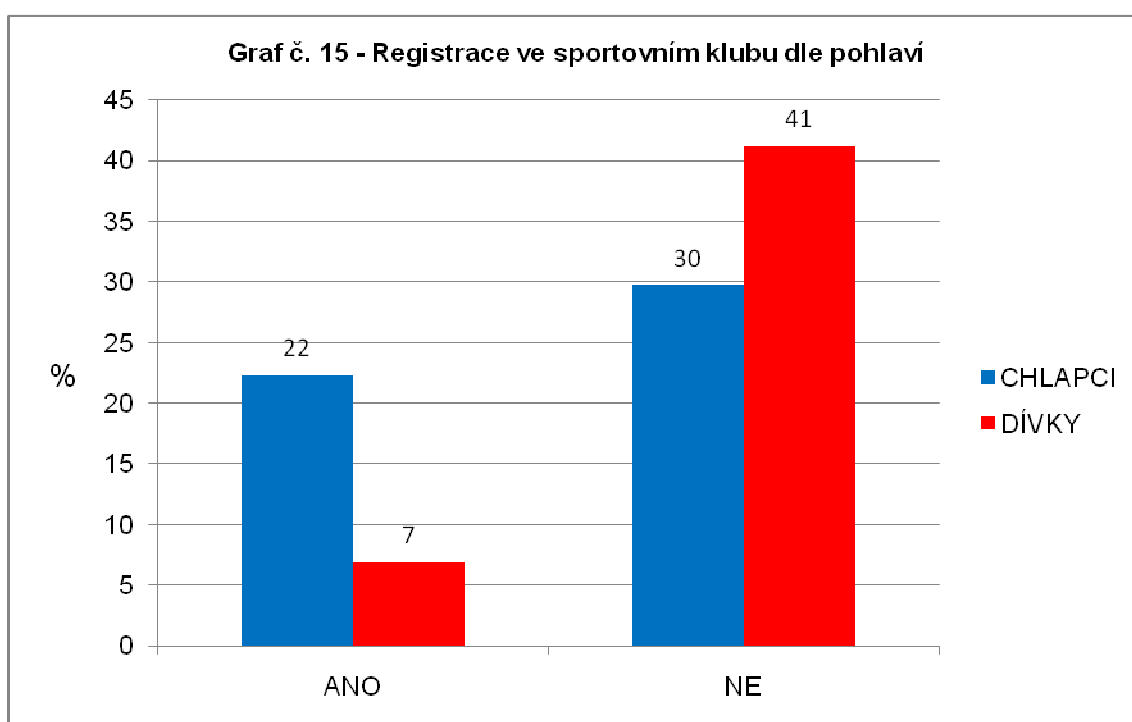
Otázka č. 21 zjišťuje, zda žáci v místě bydliště postrádají nějaké sportovní zařízení. Z celkového počtu uvedlo 100 dotázaných respondentů (57%), že postrádají. Nejčastěji bylo zastoupeno sportovní zařízení: bazén, zimní stadión a skatepark. Sportovní zařízení nepostrádá 75 dotázaných respondentů (43%).

Otázka č. 22 zjišťuje, zda jsou žáci registrováni v nějakém sportovním klubu.

Tabulka č. 15 - Registrace ve sportovním klubu dle pohlaví

	CHLAPCI	DÍVKY
ANO	39	12
NE	52	72

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

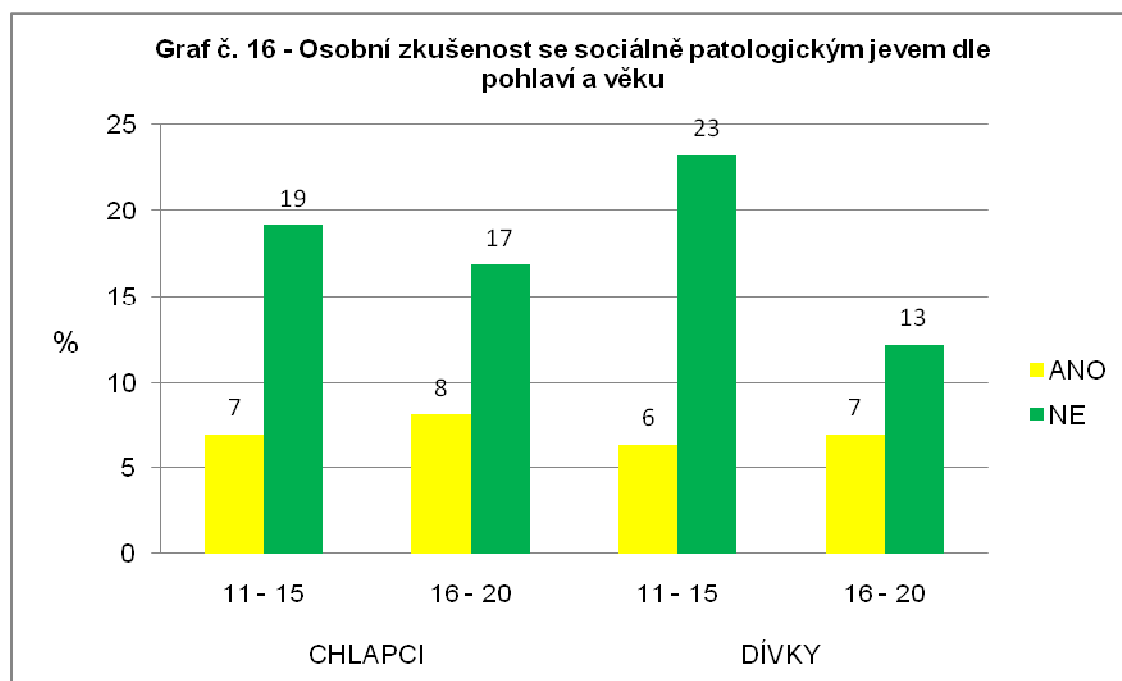
Ve sportovním klubu je registrováno celkem 51 respondentů (29%). Nejpočetněji je zastoupen fotbalový klub, potom florbal, tenis, basketbal, kanoistika a judo. Chlapci jsou registrováni ve sportovních klubech více než dívky. Z celkového počtu dotázaných není 124 respondentů (71%) registrováno v žádném klubu.

Otázka č. 23 zjišťuje, zda žáci mají osobní zkušenost s nějakým sociálně patologickým jevem.

Tabulka č. 16 - Osobní zkušenost se sociálně patologickým jevem dle pohlaví a věku

	CHLAPCI		DÍVKY	
	11 - 15	16 - 20	11 - 15	16 - 20
ANO	12	14	11	12
NE	33	29	40	21

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

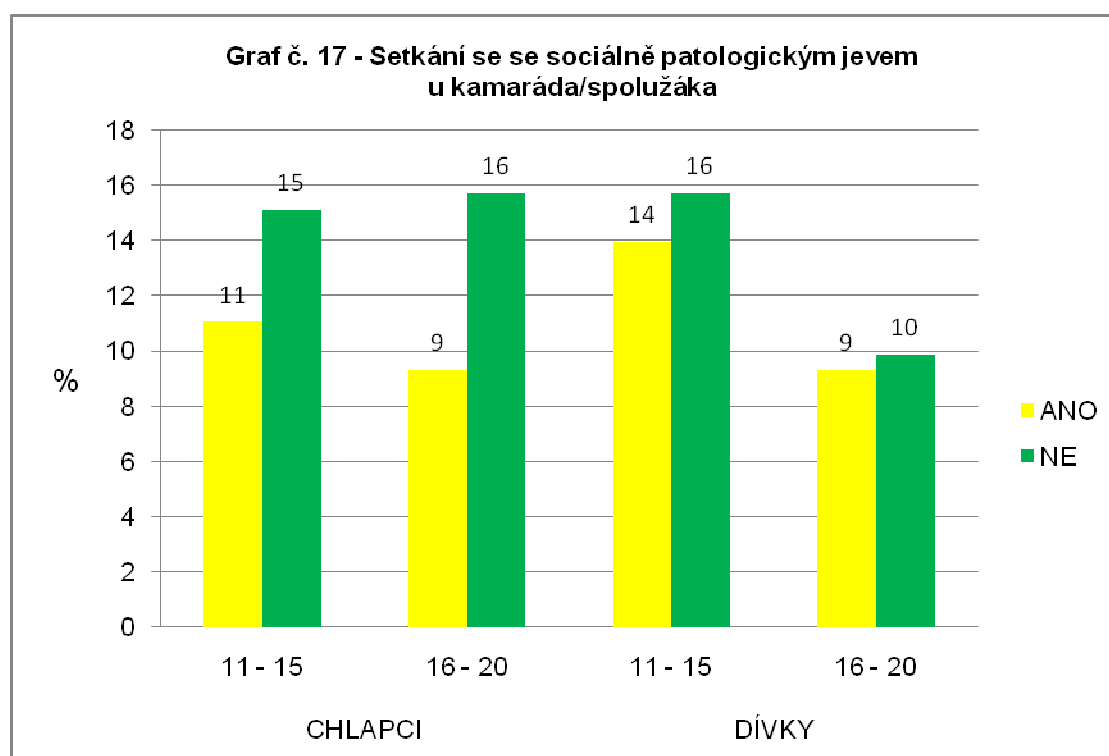
Z celkového počtu 49 dotázaných respondentů (28%) přiznalo, že má osobní zkušenost se sociálně patologickým jevem. Nejčastěji se jednalo o alkohol, kouření, šikanu, drogy, gamblerství a sebepoškozování. V uvedeném grafu jsou respondenti rozděleny dle pohlaví a věku. Hodnoty, které znázorňují osobní zkušenost, jsou poměrně vyrovnané. Celkem 123 dotázaných respondentů (72%) uvedlo, že osobní zkušenost se sociálně patologickým jevem nemají. Tři respondenti se nevyjádřili.

Otázka č. 24 zjišťuje, zda se žáci setkali s nějakým sociálně patologickým jevem u svého kamaráda/spolužáka.

Tabulka č. 17 - Setkání se sociálně patologickým jevem u kamaráda/spolužáka

	CHLAPCI		DÍVKY	
	11 - 15	16 - 20	11 - 15	16 - 20
ANO	19	16	24	16
NE	26	27	27	17

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Z celkového počtu 75 dotázaných respondentů (43%) uvedlo, že ano. Nejčastěji se jednalo o alkohol, kouření šikanu, drogy (marihuanu, pervitin), krádež, gamblerství a sebepoškozování. Celkem 97 dotázaných respondentů (57%) uvedlo, že ne. Tři

respondenti se nevyjádřili. Existenci nějakého sociálně patologického jevu u svého kamaráda/spolužáka přiznalo více respondentů než u sebe.

Otázka č. 25 zjišťuje, zda jsou žáci seznámeni s preventivním protidrogovým programem na své škole. Z celkového počtu uvedlo 120 dotázaných respondentů (68%) – ano, 52 dotázaných respondentů (30%) – ne. Tři respondenti (2%) se nevyjádřili.

Otázka č. 26 zjišťuje, zda žáci znají metodika prevence sociálně patologických jevů na své škole. Celkem 112 dotázaných respondentů (64%) metodika na své škole zná, 60 dotázaných respondentů (34%) metodika na své škole nezná. Tři respondenti (2%) se nevyjádřili.

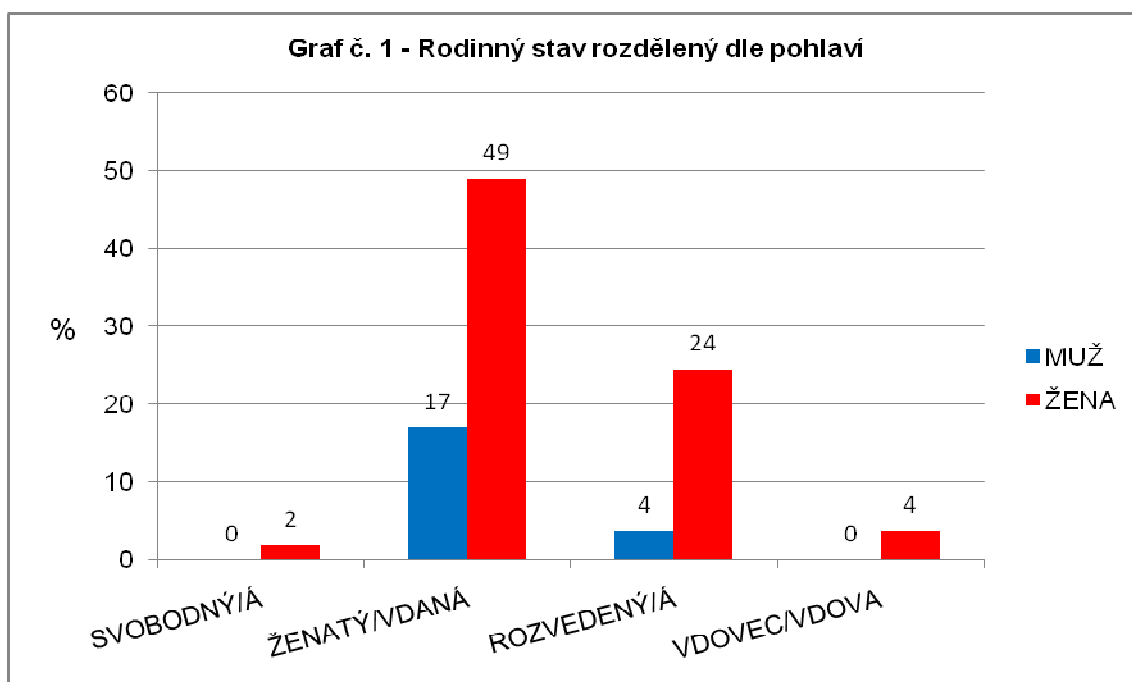
4.2 Analýza dat – rodiče

Mezi identifikační údaje jsem zařadil pohlaví, věk, stav, vzdělání a povolání. Tyto údaje zjišťují otázky č. 1, 2, 3, 4, 5.

Tabulka č. 1 - Rodinný stav rozdělený dle pohlaví

	MUŽ	ŽENA
SVOBODNÝ/Á	0	1
ŽENATÝ/VDANÁ	9	26
ROZVEDENÝ/Á	2	13
VDOVEC/VDOVA	0	2

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Dotazník vyplnilo celkem 53 rodičů (100%). Muži byli zastoupeni počtem 11 respondentů (21%). Ženy byly zastoupeny počtem 42 respondentů (79%). Zastoupení žen poměrně hodně převažuje na muže. Lze to vysvětlit tím, že se ženy věnují svým dětem více než muži. Věková hranice rodičů se pohybuje v rozmezí 32 až 57 let. Z celkového počtu měl 1 respondent (2%) stav svobodný/á, 35 respondentů (66%) stav

ženatý/vdaná, 15 respondentů (28%) stav rozvedený/á a 2 respondenti (4%) stav vdovec/vdova. Pokud respondenty rozdělíme podle stupně vzdělání, měli 2 respondenti (4%) základní vzdělání, 21 respondentů (39%) střední vzdělání, 18 respondentů (34%) vzdělání úplné střední s maturitou a 12 respondentů (23%) vysokoškolské vzdělání. Nejvíce bylo zastoupené povolání: dělník, učitelka, prodavačka, technik, manažer.

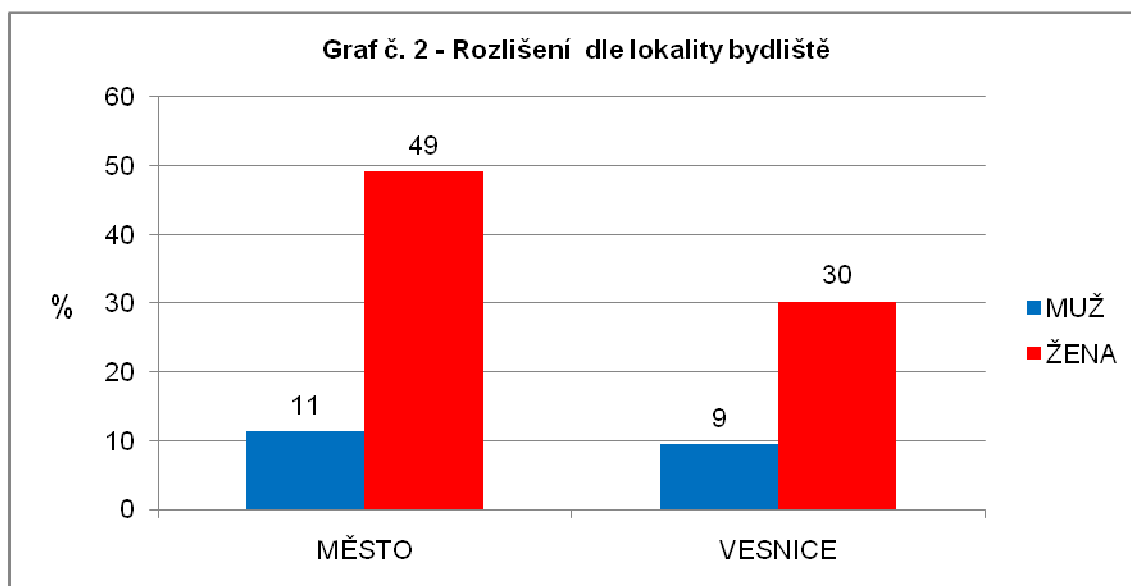
Otázka č. 6 zjišťuje, kolik rodiče mají celkem dětí. Z celkového počtu dotázaných uvedlo 6 respondentů (11%) jedno dítě, 35 respondentů (66%) děti dvě, 10 respondentů (19%) tři děti a 2 respondenti (4%) více dětí.

Otázka č. 7 zjišťuje, kolik respondentů bydlí ve městě a kolik na vesnici.

Tabulka č. 2 - Rozlišení dle lokality bydliště

	MUŽ	ŽENA
MĚSTO	6	26
VESNICE	5	16

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

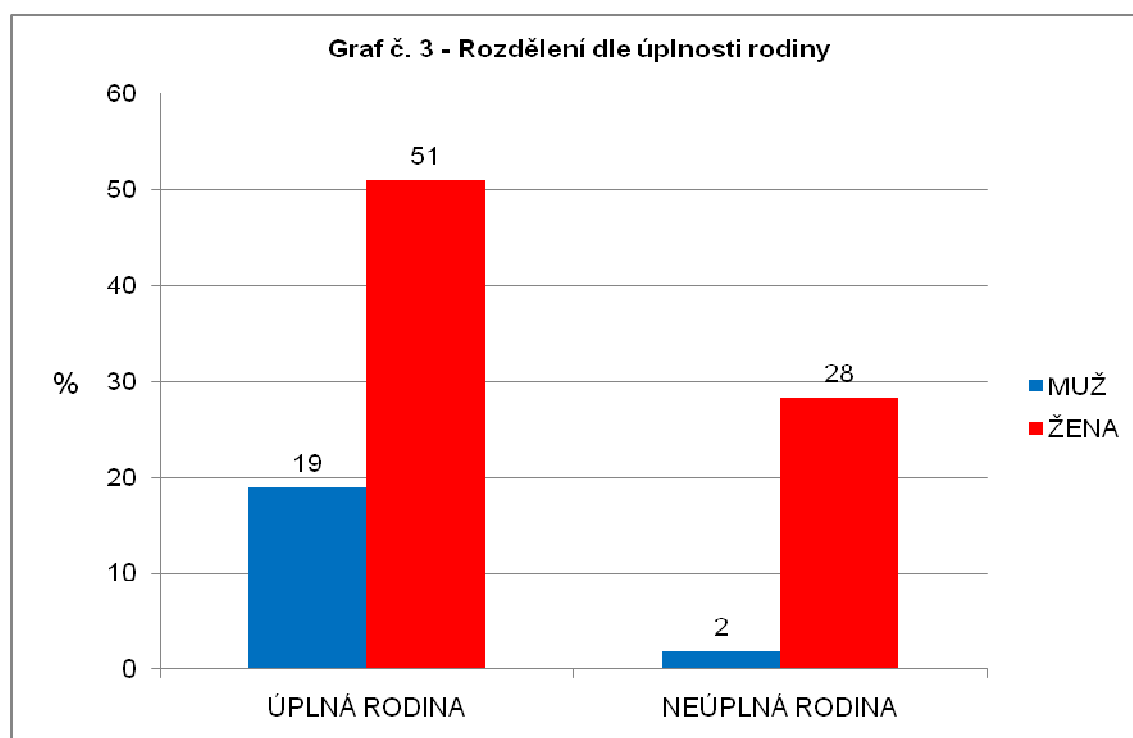
Z tabulky a grafu vyplývá, že 32 respondentů (60%) bydlí ve městě a 21 respondentů (40%) bydlí na vesnici.

Otázka č. 8 zjišťuje, kolik respondentů žije v úplné rodině a kolik v rodině neúplné.

Tabulka č. 3 - Rozdělení dle úplnosti rodiny

	MUŽ	ŽENA
ÚPLNÁ RODINA	10	27
NEÚPLNÁ RODINA	1	15

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka a graf znázorňují, že 37 respondentů (70%) žije v úplné rodině a 16 respondentů (30%) žije v neúplné rodině.

Otázka č. 9 zjišťuje, jak rodiče tráví svůj volný čas. Jedná se o otevřenou otázku, kde se respondenti mohli samostatně vyjádřit. Nejvíce je zastoupeno cestování 18 respondentů, pak sport 16 respondentů, kutilství 10 respondentů, četba

6 respondentů, zahrádka 5 respondentů, televize 4 respondenti, počítač 3 respondenti a kino 2 respondenti.

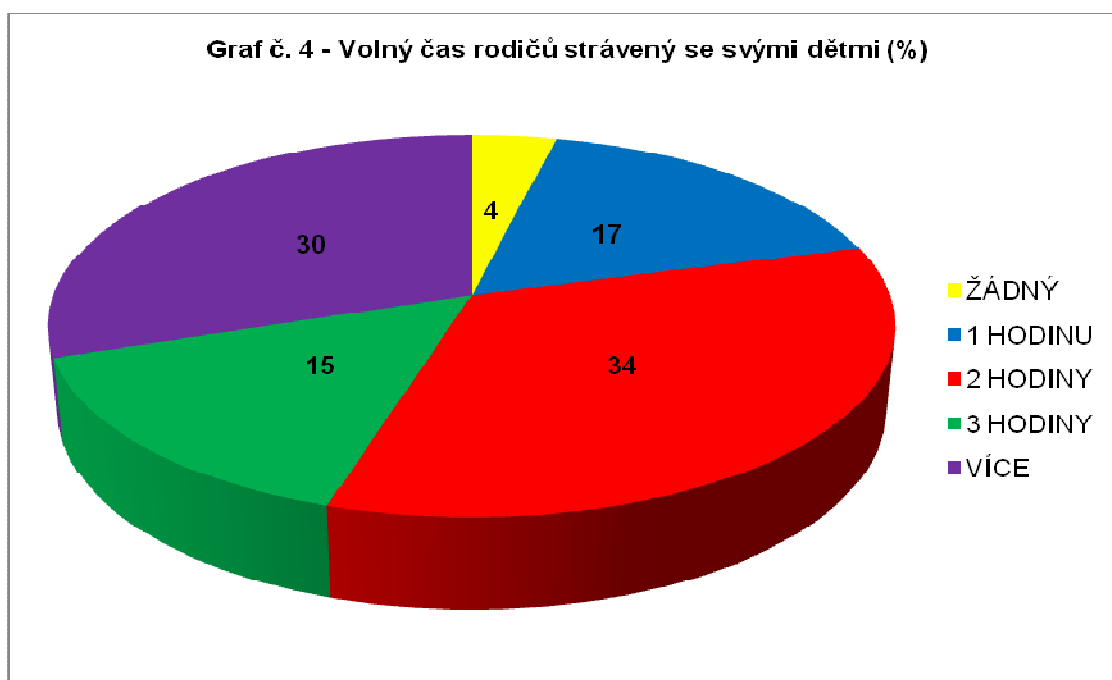
Otázka č. 10 zjišťuje, kolik mají rodiče volného času denně. Z celkového počtu dotázaných uvedlo 6 respondentů (11%) žádný, 14 respondentů (26%) jednu hodinu, 10 respondentů (19%) dvě hodiny, 13 respondentů (25%) tři hodiny a 10 respondentů (19%) čtyři hodiny a více.

Otázka č. 11 zjišťuje, kolik volného času denně rodiče tráví se svými dětmi.

Tabulka č. 4 - Volný čas rodičů strávený se svými dětmi

ŽÁDNÝ	2
1 HODINU	9
2 HODINY	18
3 HODINY	8
VÍCE	16

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

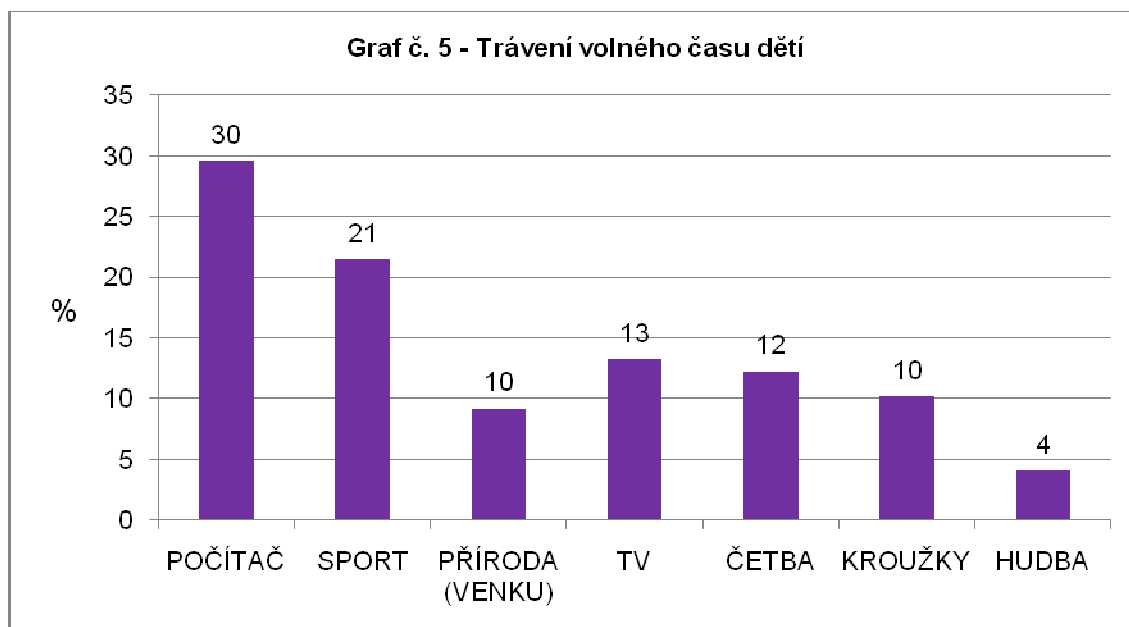
Z tabulky a grafu vyplývá, že 2 dotázaní respondenti (4%) se svými dětmi volný čas netráví. Naopak se svými dětmi denně tráví volný čas 9 dotázaných respondentů (17%) jednu hodinu, 18 dotázaných respondentů (34%) dvě hodiny, 8 dotázaných respondentů (15%) tři hodiny a 16 dotázaných respondentů (30%) více jak tři hodiny.

Otázka č. 12 zjišťuje, jak děti tráví svůj volný čas. V této otevřené otázce se mohli rodiče opět sami vyjádřit.

Tabulka č. 5 - Trávení volného času dětí

POČÍTAČ	29
SPORT	21
PŘÍRODA (VENKU)	9
TV	13
ČETBA	12
KROUŽKY	10
HUDBA	4

Zdroj: vlastní výzkum.

Zdroj: vlastní výzkum

Z tabulky a grafu vyplývá, že se ve volném čase děti nejvíce věnují počítači a sportu. Z celkového počtu dotázaných uvedlo 29 respondentů – počítač, 21 respondentů – sportovní aktivity, 13 respondentů – sledování televize, 12 respondentů – četbu, 10 respondentů – zájmové kroužky, 9 respondentů – pobyt venku v přírodě a 4 respondenti – hudbu.

Otázka č. 13 zjišťuje, zda jsou rodiče spokojeni s tím, jak jejich děti tráví volný čas. Z celkového počtu dotázaných uvedlo 36 respondentů (68%) - ano, 10 respondentů (19%) – ne a 7 respondentů (13%) se neumělo rozhodnout.

Otázka č. 14 zjišťuje, zda se děti denně věnují televizi a počítačovým hrám. Ano uvedlo 40 dotázaných respondentů (75%). Ano, ale pouze ve všední den, uvedli 4 respondenti (8%). Celkem 9 dotázaných respondentů (17%) uvedlo, že se jejich děti denně televizi a počítačovým hrám nevěnují.

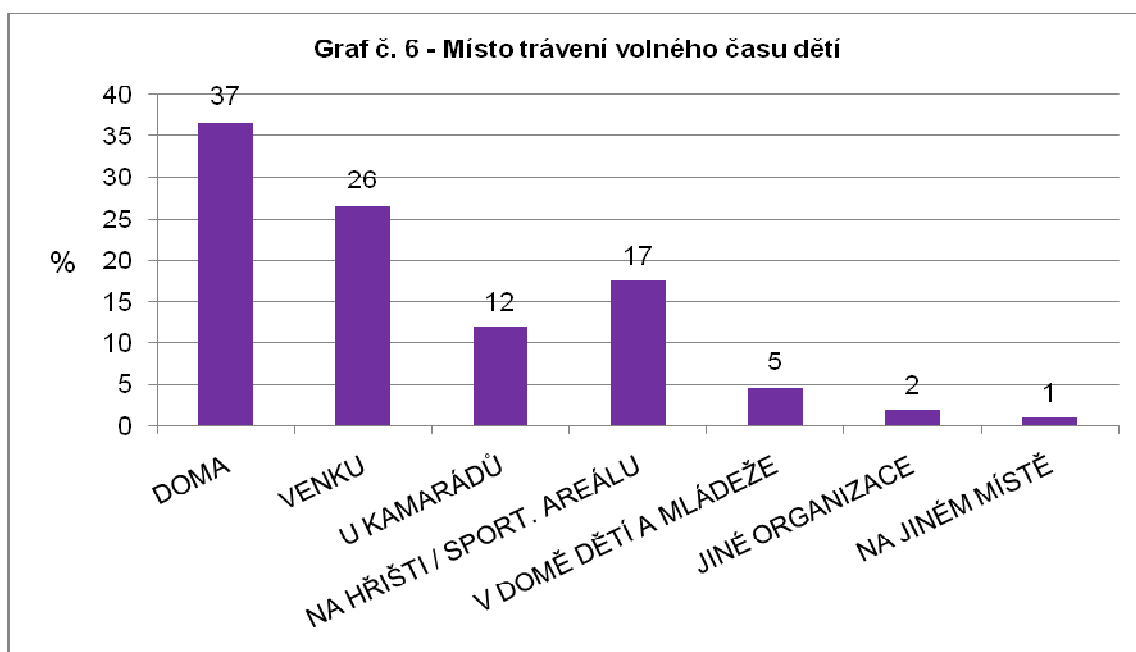
Otázka č. 15 zjišťuje, zda se děti věnují nějakému koníčku závodně. Celkem 21 dotázaných respondentů (40%) uvedlo – ano, 32 dotázaných respondentů (60%) uvedlo – ne. Nejčastěji byl zastoupen fotbal, florbal, volejbal, kanoistika a judo.

Otázka č. 16 zjišťuje, kde svůj volný čas děti tráví nejčastěji.

Tabulka č. 6 - Místo trávení volného času dětí

DOMA	40
VENKU	29
U KAMARÁDŮ	13
NA HŘIŠTI / SPORT. AREÁLU	19
V DOMĚ DĚTÍ A MLÁDEŽE	5
JINÉ ORGANIZACE	2
NA JINÉM MÍSTĚ	1

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Z tabulky a grafu vyplývá, že děti svůj volný čas nejčastěji tráví doma. Z celkového počtu dotázaných uvedlo 40 respondentů – doma, 29 respondentů – venku, 13 respondentů - u kamarádů, 19 respondentů – na hřišti/sportovním areálu, 5 respondentů – v domě dětí a mládeže, 2 respondenti – v jiné organizaci a 1 respondent – na jiném místě.

Otázka č. 17 zjišťuje, s kým děti tráví svůj volný čas nejčastěji. Se mnou a s manželkou/manželem uvedlo 32 respondentů, s jiným rodinným příslušníkem 5 respondentů, s kamarády/spolužáky 33 respondentů, s partou 3 respondenti a 2 respondenti uvedli s někým jiným.

Otázka č. 18 zjišťuje, zda se rodičům občas stává, že neví, kde se jejich dítě právě nachází. Celkem 10 dotázaných respondentů (19%) přiznalo, že ano. Naopak 43 dotázaných respondentů (81%) uvedlo, že se jim to nestává.

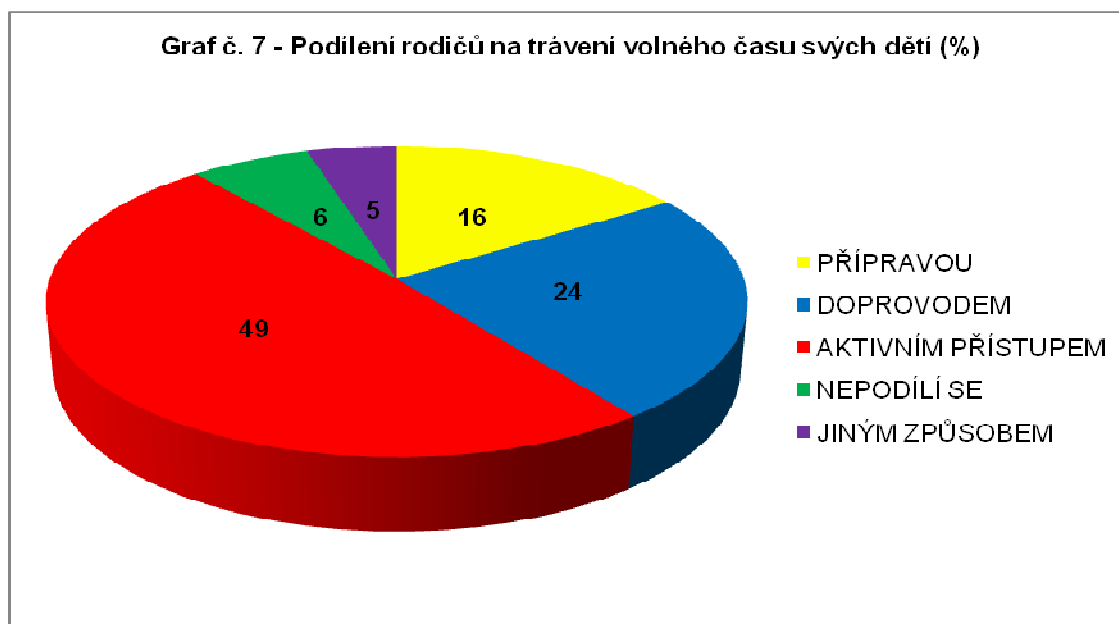
Otázka č. 19 zjišťuje, jak rodiče tráví víkendy se svojí rodinou. Z celkového počtu dotázaných uvedlo 31 respondentů – jezdíme na výlety, 23 respondentů – navštěvujeme přátele, 15 respondentů – aktivně sportujeme (lyže, plavání, golf), 31 respondentů – pracujeme doma, 8 respondentů – jezdíme nakupovat, 2 respondenti – netrávíme čas společně, 6 respondentů – jinak.

Otázka č. 20 zjišťuje, jak se rodiče podílí na trávení volného času svých dětí.

Tabulka č. 7 - Podílení rodičů na trávení volného času svých dětí

PŘÍPRAVOU	10
DOPROVODEM	15
AKTIVNÍM PŘÍSTUPEM	31
NEPODÍLÍ SE	4
JINÝM ZPŮSOBEM	3

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Z tabulky a grafu vyplývá, že 10 dotázaných respondentů (16%) se podílí přípravou, 15 dotázaných respondentů (24%) doprovodem, 31 dotázaných respondentů

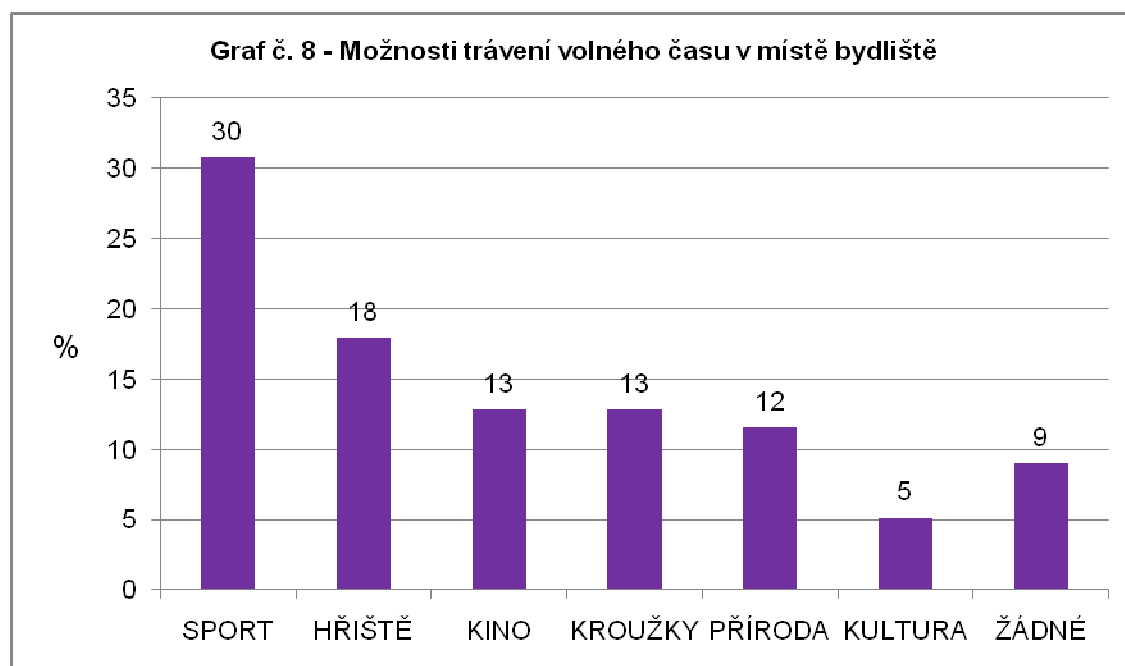
49%) aktivním přístupem, 4 dotázaní respondenti (6%) se nepodílí a 3 dotázaní respondenti (5%) se podílí jiným způsobem.

Otázka č. 21 zjišťuje, jaké možnosti trávení volného času se nabízejí v místě bydliště. Rodiče se mohli sami vyjádřit v otevřené otázce.

Tabulka č. 8 - Možnosti trávení volného času v místě bydliště

SPORT	24
HŘIŠTĚ	14
KINO	10
KROUŽKY	10
PŘÍRODA	9
KULTURA	4
ŽÁDNÉ	7

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Nejpočetněji je zastoupen sport, který uvedlo 24 dotázaných respondentů. Dále následují hřiště – 14 dotázaných respondentů, kino – 10 respondentů, zájmové kroužky – 10 respondentů, příroda – 9 respondentů, kultura – 4 respondenti. Žádné možnosti uvedlo 7 dotázaných respondentů.

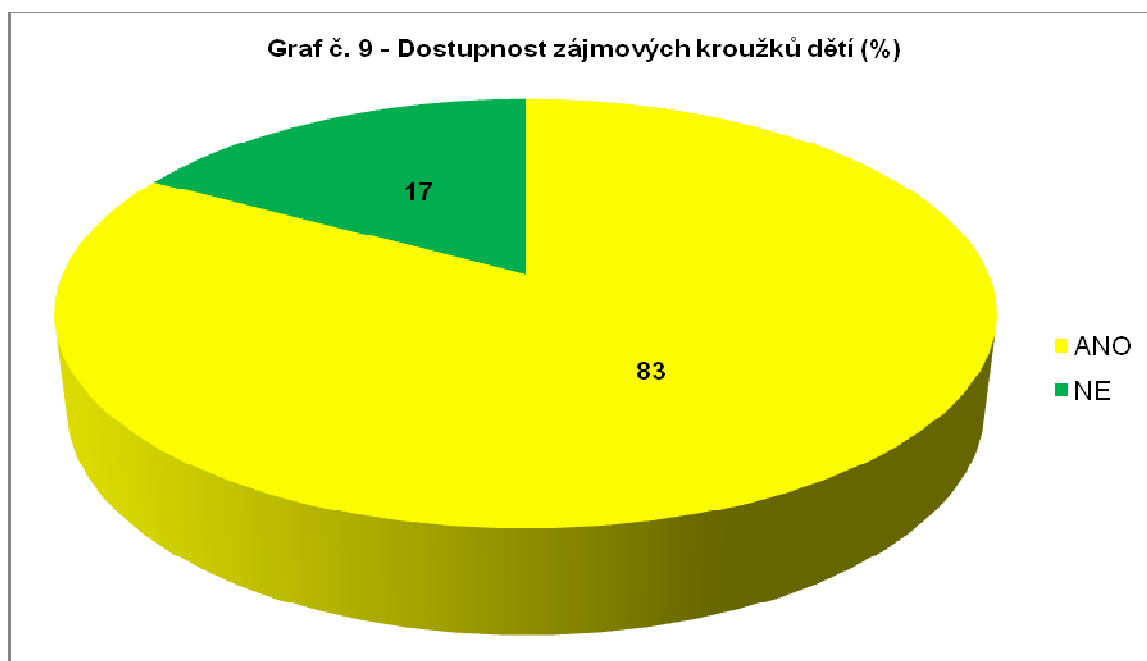
Otázka č. 22 zjišťuje, co děti dělají nejčastěji, když se nudí. Nejvíce je zastoupeno sledování televize - 19 respondentů. Následuje hra na počítači - 16 respondentů, četba – 7 respondentů. Celkem 8 respondentů uvedlo, že jejich děti zlobí, a 11 respondentů uvedlo, že se jejich děti nenudí.

Otázka č. 23 zjišťuje, zda jsou pro děti zájmové kroužky dostupné.

Tabulka č. 9 - Dostupnost zájmových kroužků dětí

ANO	44
NE	9

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Podle tabulky a grafu odpovědělo 44 dotázaných respondentů (83%) - ano, 9 dotázaných respondentů (17%) – ne. Nejčastěji byl respondenty uváděn důvod – špatné dopravní spojení.

Otázka č. 24 zjišťuje, kolik hodin týdně děti tráví v zájmových kroužcích. Z celkového počtu dotázaných uvedlo 19 respondentů jednu až dvě hodiny, 12 respondentů tři až čtyři hodiny, 5 respondentů pět až šest hodin, 5 respondentů sedm až osm hodin a 1 respondent devět a více hodin.

Otázka č. 25 zjišťuje, zda rodiče v místě bydliště postrádají nějaké sportovní zařízení. Ano – odpovědělo 34 dotázaných respondentů (64%). Ne – odpovědělo 19 dotázaných respondentů (36%). Nejvíce respondenti postrádají koupaliště, zimní stadion, skatepark, kluziště a hřiště.

Otázka č. 26 zjišťuje, zda se někdy jejich dítě dostalo do konfliktu se zákonem. Celkem 4 dotázaní respondenti (8%) uvedli, že se jejich dítě dostalo do konfliktu se zákonem v souvislosti s drogami. Naopak 47 dotázaných respondentů (92%) odpovědělo, že ne.

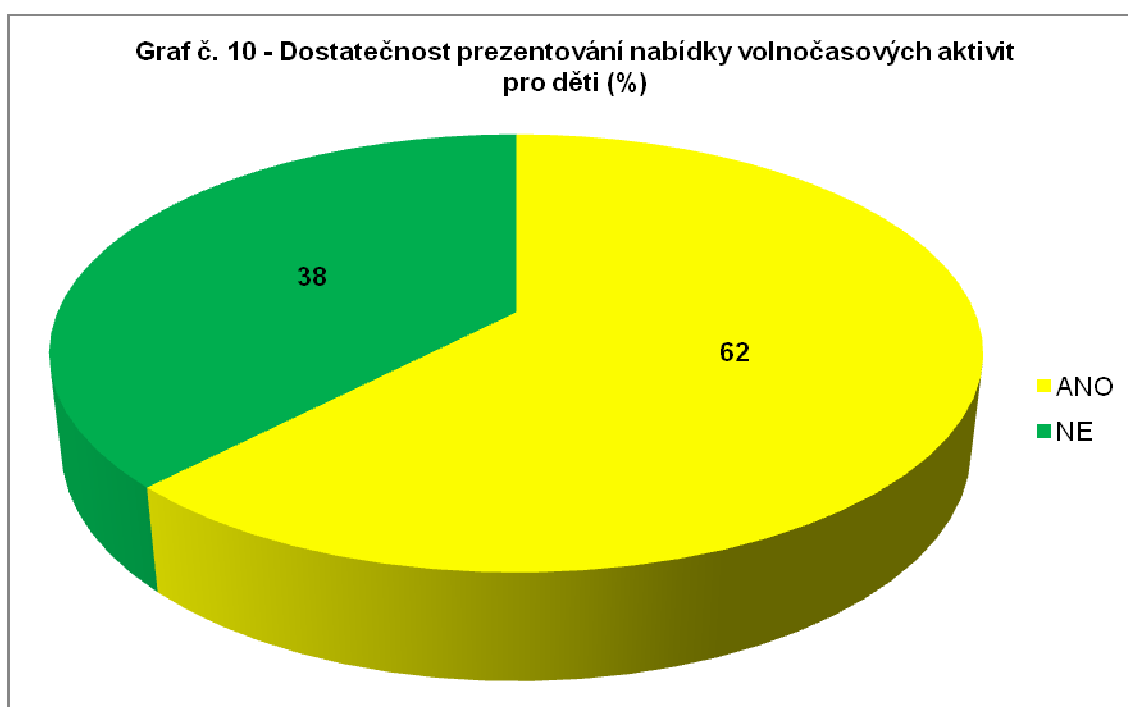
Otázka č. 27 zjišťuje, zda má jejich dítě osobní zkušenost s nějakým sociálně patologickým jevem. Ano – odpovědělo 6 dotázaných respondentů (11%). Jednalo se o šikanu, kouření a alkohol. Ne – odpovědělo 47 dotázaných respondentů (89%).

Otázka č. 28 zjišťuje, zda si rodiče myslí, že nabídka volnočasových aktivit pro jejich děti je dostatečně prezentována.

Tabulka č. 10 - Dostatečnost prezentování nabídky volnočasových aktivit pro děti

ANO	33
NE	20

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

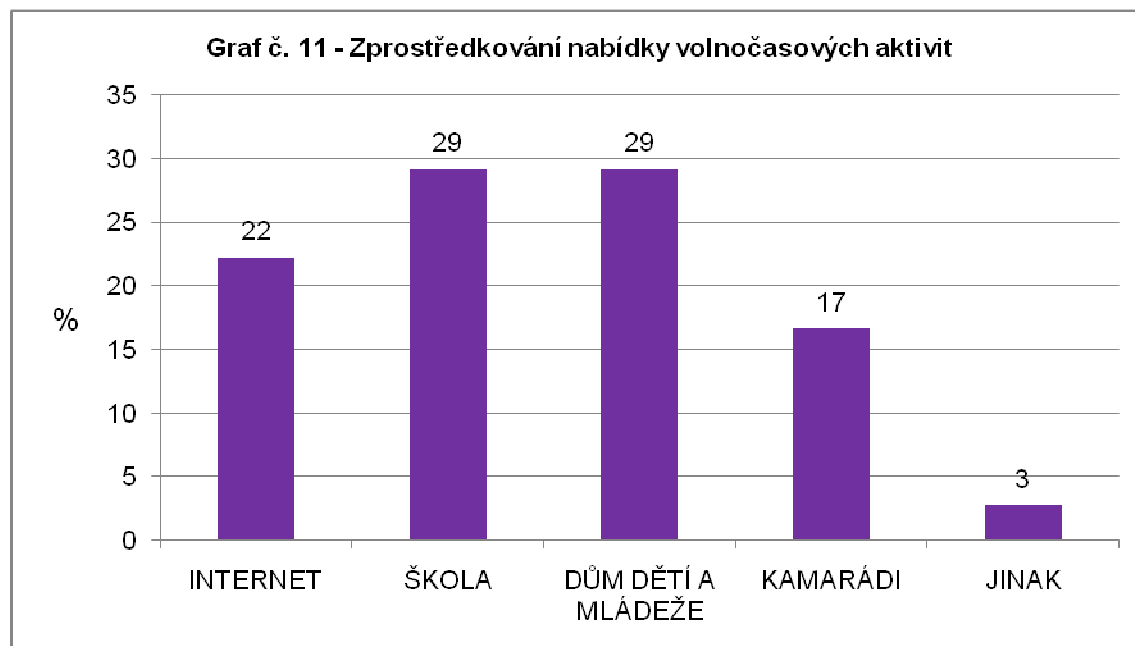
Z tabulky a grafu vyplývá, že 33 respondentů (62%) považuje prezentaci nabídky volnočasových aktivit za dostačující. Naproti tomu 20 respondentů (38%) si myslí, že nabídka volnočasových aktivit pro jejich děti není dostatečně prezentována.

Otázka č. 29 zjišťuje, jakým způsobem je nabídka volnočasových aktivit pro jejich děti prezentována.

Tabulka č. 11 - Zprostředkování nabídky volnočasových aktivit

INTERNET	16
ŠKOLA	21
DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE	21
KAMARÁDI	12
JINAK	2

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Podle uvedené tabulky odpovědělo 16 respondentů – internet, 21 respondentů – školu, 21 respondentů – dům dětí a mládeže, 12 respondentů – kamarády a 2 respondenti uvedli – jinak. Z grafu je patrné, že z pohledu rodičů je nabídka volnočasových aktivit pro jejich děti nejvíce prezentována školou a domem dětí a mládeže.

Otázka č. 30 zjišťuje, zda rodiče vědí o tom, že ve škole jejich dítěte existuje preventivní protidrogový program. Z celkového počtu dotázaných uvedlo 38 respondentů (72%) – ano, 15 respondentů (28%) – ne.

Otázka č. 31 zjišťuje, zda rodiče znají pedagoga, který ve škole jejich dítěte zastává funkci metodika prevence sociálně patologických jevů. Celkem 29 dotázaných respondentů (55%) odpovědělo – ano, 24 dotázaných respondentů (45%) odpovědělo – ne.

5 DISKUSE

Výzkum byl prováděn na druhém stupni Základní školy v Chrášťanech, Základní školy v Dolním Bukovsku, Základní školy Hlinecká v Týně nad Vltavou, Základní školy Malá Strana v Týně nad Vltavou, Gymnáziu v Týně nad Vltavou a Střední odborné škole a Středním odborném učilišti v Hněvkovicích. Výzkumného šetření se zúčastnilo celkem 175 žáků (98 žáků ZŠ a 77 žáků SŠ) a 53 rodičů.

Výzkumným šetřením jsem došel k závěru, že mikroregion Vltavotýnsko dětem a dospívající mládeži poskytuje v mnoha sportovních, kulturních a školských zařízeních široké spektrum volnočasových aktivit. Každá základní škola umožňuje svým žákům navštěvovat různé zájmové kroužky. Samostatnou kapitolu pak tvoří Městský dům dětí a mládeže v Týně nad Vltavou, který dětem a mládeži nabízí přes 60 zájmových činností. Do činnosti každého zájmového kroužku je zapojeno průměrně kolem 10 dětí.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že 52% dotázaných respondentů má denně čtyři a více hodin volného času. Pouze 2% dotázaných nemá žádný volný čas. To znamená, že většina žáků základních a středních škol má volného času dostatek.

Celkem 30% dotázaných respondentů tráví svůj volný čas u počítače a na internetu. Následuje skupina respondentů 28%, která svůj volný čas vyplňuje sportovními aktivitami. Dále 12% dotázaných respondentů svůj volný čas tráví venku v přírodě, 10% respondentů sledováním televize, 9% respondentů četbou, 6% respondentů doma nicneděláním a 5% respondentů pobytem v zájmových kroužcích. Chlapci preferují nejvíce počítač a sport. Dívky se častěji než chlapci věnují četbě a činnostem v zájmových kroužcích.

Zjištěná data se částečně shodují s výsledky výzkumu provedeném na brněnských základních školách, které uvedl Tomáš Čech na vědeckém symposiu v Olomouci. Z tohoto výzkumu vyplynulo, že nejoblíbenější volnočasovou aktivitou chlapců je sport, dále počítač a videohry. Na třetím místě figuruje pobyt venku s kamarády. U dívek je nejoblíbenější aktivitou pobyt venku, následuje hra a umělecké činnosti (hra na hudební nástroj, tanec, zpěv, výtvarné činnosti). Z celkového pohledu je na prvním místě pobyt venku s kamarády, na druhém místě sport a pohybové aktivity,

na třetím místě hra, počítač a videohry. Zajímavé je, že nejvyhledávanější činností je sledování televize, dále pobyt venku a poslouchání kazet a CD. Poukazuje to na skutečnost, že televize není nejoblíbenější volnočasovou aktivitou, ale nejpřístupnější a nejpohodlnější. Děti výrazněji využívají možnosti, které jsou finančně méně náročné, více dostupné a nevyžadují aktivní vyhledávání nebo zapojení, případně pravidelnou docházku. Polovina dětí tráví volný čas organizovaně a využívá nabídek volnočasových a zájmových organizací. Druhá polovina dětí tráví většinu volného času pasivně doma u počítače a televize nebo neorganizovaně. Téměř třetina dětí působí ve sportovních oddílech. Sportování je typické především pro chlapce, zatímco dívky inklinují spíše k uměleckým aktivitám, jako je hra na hudební nástroj, výtvarné kroužky, tanec a zpěv [3].

Nejvíce 23% dotázaných respondentů baví hudba, 22% respondentů baví počítač a televize, 21% respondentů baví sport, 7% respondentů baví pobyt v přírodě, 7% respondentů baví malování, 6% respondentů zpěv, 5% respondentů technika, 3% hra na hudební nástroj a 7% respondentů jiné činnosti. Pro žáky bez rozdílu pohlaví je nejvíce přitažlivá hudba, počítač, televize a sport. Chlapce více baví volnočasová aktivita „technika“. Dívky zase více baví malování a zpěv.

Podle Říčana v období pubescence chlapci ještě holdují hrám, baví je technické stavebnice. Mnozí dospívající jsou velcí čtenáři. Čte se dobrodružná, vědeckofantastická literatura a literatura faktu. Děvčata čtou dříve než chlapci romány a později i většinu knih pro dospělé. Dnes je velkou konkurencí četby televize a video. Reprodukovaná hudba a dramatické umění na konzumní úrovni zahlcují mládež. Pro většinu jsou přitažlivější a pohodlnější. Zvláštní kapitolou je sport, kdy dospívající dokáže věnovat většinu volného času sportovnímu tréninku. Sportovní trénink nacvičuje dobrovolnou kázeň, učí odhadnout vlastní síly, pěstuje systematickosti, vytvářejí se při něm návyky správné životosprávy na celý život. U dospívajících se probouzí zájem o umění a někteří vynikají zvláště v hudbě. Nadaný adolescent může zvládnout techniku hudebního nástroje na úrovni zkušeného dospělého hudebníka. Reprodukovaná hudba na profesionální úrovni je ovšem nepříjemnou konkurencí každému, kdo si chce zahrát nebo zazpívat pouze pro radost [22].

Žáci mají v místě svého bydliště různé možnosti trávení volného času. Nejpočetněji jsou zastoupeny sportovní aktivity a sportovní zařízení (hřiště). Celkem 32% dotázaných respondentů uvedlo sportovní aktivity, 24% respondentů sportovní zařízení (hřiště), 15% respondentů kino, 14% respondentů zájmové kroužky, 6% respondentů přírodu, 2% respondentů koupaliště, 2% respondentů knihovnu. Pro 5% dotázaných respondentů nejsou v místě bydliště žádné možnosti trávení volného času. Celkem 43% respondentů v místě svého bydliště nepostrádá žádné sportovní zařízení. Naopak 57% respondentů v místě svého bydliště postrádá sportovní zařízení. Nejčastěji byli žáky uváděn bazén, zimní stadion a skatepark.

Zájmové kroužky jsou dostupné pro 75% dotázaných respondentů. Pro 25% respondentů nejsou zájmové kroužky dostupné. Nejvíce uváděným důvodem je nedostatek peněz nebo špatné dopravní spojení. Celkem 25% dotázaných respondentů tráví v zájmových kroužcích týdně jednu až dvě hodiny. Byl jsem překvapen, že žáci v zájmových kroužcích tráví málo času. Často je to způsobeno tím, že činnost v jednotlivých kroužcích je realizována jednou hodinou týdně.

Ve sportovním klubu je registrováno celkem 29% dotázaných respondentů. 71% respondentů není registrováno v žádném sportovním klubu. Nejpočetněji je zastoupen fotbalový klub, potom florbal, tenis, basketbal, kanoistika a judo. Chlapci jsou registrováni ve sportovních klubech více než dívky.

Nejčastěji žáci tráví volný čas venku 35% respondentů. Doma tráví volný čas 34% respondentů, u kamarádů 17% respondentů, na hřišti/sportovním areálu 9% respondentů, v domě dětí a mládeže 2% respondentů, v jiné organizaci 1% respondentů a na jiném místě 2% respondentů.

Žáci tráví volný čas nejvíce se svými kamarády a spolužáky. Celkem 26% dotázaných respondentů uvedlo, že rodiče vždy vědí, jak, kde a s kým tráví volný čas. Většinou uvedlo 47% dotázaných respondentů, někdy 24% dotázaných respondentů a nikdy 3% dotázaných respondentů. Rodiče se podílejí na trávení volného času svých dětí u 21% dotázaných - přípravou, u 4% dotázaných – doprovodem, u 25% dotázaných – aktivním přístupem, u 42% dotázaných – se nepodílí, u 8% dotázaných se podílí

jiným způsobem (nejčastěji finanční podporou). Nejpočetněji byla zastoupena odpověď, že se rodiče na trávení volného času svých dětí nepodílí žádným způsobem.

Nabídka volnočasových aktivit je dostatečně prezentována pro 66% respondentů. Naopak 34% dotázaných respondentů si myslí, že nabídka volnočasových aktivit dostatečně prezentována není. Nejčastěji je žákům nabídka volnočasových aktivit zprostředkována prostřednictvím internetu - 26% respondentů, školou - 20% respondentů, MěDDM - 13% respondentů, kamarádů - 26% respondentů, rodičů - 13% respondentů a jinak (plakáty, reklama) 2% respondentů.

Výzkumným šetřením jsem dále zjistil, že 31% dotázaných respondentů bylo někdy za školou, 69% dotázaných respondentů nikdy za školou nebylo. Když rozdělíme respondenty podle věku, přiznalo záškoláctví 3% respondentů ve věku 11 – 15 let a 28% respondentů ve věku 16 – 20 let. Celkem 28% dotázaných přiznalo, že má osobní zkušenost se sociálně patologickým jevem. Nejčastěji se jednalo o alkohol, kouření, šikanu, drogy, gamblerství a sebepoškozování. Zbývajících 72% respondentů uvedlo, že osobní zkušenost se sociálně patologickým jevem nemá. V další otázce 43% respondentů uvedlo, že se setkalo se sociálně patologickým jevem u svého kamaráda nebo spolužáka. Nejčastěji se jednalo o alkohol, kouření šikanu, drogy (marihuanu, pervitin), krádež, gamblerství a sebepoškozování. Naopak 57% respondentů se u kamaráda s uvedeným jevem neseťkalo. Celkem 68% respondentů ví, že na jejich škole existuje preventivní protidrogový program. Dále 64% respondentů ve své škole zná metodika prevence sociálně patologických jevů.

Z pohledu rodičů nejčastěji tráví děti svůj volný čas u počítače 30% dotázaných, sportovními aktivitami 21% dotázaných, sledováním televize 13% dotázaných, četbou 12% dotázaných, v zájmových kroužcích 10% dotázaných, v přírodě 10% dotázaných a poslechem hudby 4% dotázaných. Celkem 75% dotázaných respondentů uvedlo, že se jejich děti denně věnují televizi a počítačovým hrám. 17% respondentů uvedlo, že jejich děti se denně televizi a počítačovým hrám nevěnují. Celkem 68% dotázaných je spokojeno s tím, jak jejich děti tráví volný čas, 19% respondentů spokojeno není a 13% dotázaných se neumělo rozhodnout.

Eva Marádová uvedla výsledky výzkumného šetření, které bylo provedeno mezi žáky (věk 14 – 15 let) 39 základních škol v roce 2002 a 36 základních škol v roce 2005. Výzkumem bylo zjištěno, že školy nabízejí širokou paletu činností pro volný čas svých žáků. Zarážející bylo zjištění, že žáci někdy o nabídce nevědí a pokud ano, stejně ji nevyužívají nebo se akcí účastní jen výjimečně. Pro čtvrtinu respondentů hlavní náplň volného času tvoří sledování televize, videa a hra na počítači. Sportem, zájmovými kroužky, četbou a hudbou se zabývá polovina dotázaných. Řada dětí (23%) se ve volném čase toulá s kamarády. Dle výsledků výzkumného šetření z roku 2005 se nejvíce žáků věnuje sportovním aktivitám, následuje pobyt s kamarády, sledování televize a počítač. Na základě šetření lze konstatovat, že pokračuje trend pasivního trávení volného času, nejčastější způsob trávení volného času není u dospívajících tím nejoblíbenějším, žáci dostatečně nevyužívají nabízené volnočasové aktivity, v životě dětí mají pevné místo aktivity spojené s informačními technologiemi a významný pro volbu, jak trávit volný čas, je vliv vrstevníků [15].

Podle rodičů děti tráví svůj volný čas nejvíce doma 37% dotázaných, venku 26% dotázaných, u kamarádů 12% dotázaných, na hřišti/sportovním areálu 17% dotázaných, v domě dětí a mládeže 5% dotázaných, v jiné organizaci 2% dotázaných a na jiném místě 1% dotázaných. Nejčastěji děti tráví volný čas s kamarády nebo spolužáky a potom se svými rodiči.

V místě bydliště se pro jejich děti nabízejí následující možnosti trávení volného času: sportovní aktivity 30% dotázaných respondentů, hřiště 18% dotázaných respondentů, příroda 12% dotázaných respondentů, zájmové kroužky 13% dotázaných respondentů, kino 13% dotázaných respondentů, kultura 5% dotázaných respondentů, žádné 9% dotázaných respondentů. Rodiče se podílí na trávení volného času svých dětí přípravou 16%, doprovodem 24%, aktivním přístupem 49%, jiným způsobem 5% a 6% dotázaných se nepodílí.

Celkem 40% respondentů odpovědělo, že se jejich dítě věnuje nějakému koníčku závodně. 60% respondentů odpovědělo, že ne. Nejčastěji byl zastoupen fotbal, florbal, volejbal, kanoistika a judo. Zájmové kroužky jsou dostupné pro 83% dotázaných respondentů. Pro 17% dotázaných respondentů nejsou kroužky dostupné. Nejčastěji byl

respondenty uváděn důvod – špatné dopravní spojení. V místě bydliště celkem 64% respondentů postrádá nějaké sportovní zařízení. Nejvíce bylo uváděno koupaliště, zimní stadion, skatepark, kluziště a hřiště. 36% respondentů sportovní zařízení nepostrádá.

Výzkumným šetřením bylo zjištěno, že 62% dotázaných respondentů považuje prezentaci nabídky volnočasových aktivit za dostačující. Naproti tomu 38% dotázaných respondentů si myslí, že nabídka volnočasových aktivit pro jejich děti není dostatečně prezentována. Z pohledu rodičů je nabídka nejčastěji prezentována prostřednictvím školy – 29% dotázaných, MěDDM – 29% dotázaných, internetu – 22% dotázaných, kamarádů – 17% dotázaných, jinak – 3% dotázaných.

Dále bylo zjištěno, že 19% dotázaných respondentů občas neví, kde se jejich dítě právě zdržuje. 81% dotázaných respondentů uvedlo, že se jim to nestává. Celkem 11% dotázaných přiznalo, že jejich dítě má osobní zkušenost se sociálně patologickým jevem. Nejčastěji se jednalo o šikanu, kouření a alkohol. Naopak 89% dotázaných uvedlo, že jejich dítě takovou zkušenost nemá. Z celkového počtu dotázaných 72% respondentů ví o existenci preventivního protidrogového programu na škole, kterou navštěvuje jejich dítě, a 55% respondentů zná pedagoga, který zastává funkci metodika sociálně patologických jevů.

Cílem práce bylo zmapovat poskytované volnočasové aktivity v mikroregionu Vltavotýnska a zjistit, jak žáci základních a středních škol tráví svůj volný čas, zda znají nabídku volnočasových aktivit a zda ji využívají. Provedeným výzkumným šetřením byl cíl práce splněn.

6 ZÁVĚR

Bakalářská práce mapuje poskytované volnočasové aktivity v mikroregionu Vltavotýnska. Zjišťuje, jak žáci základních a středních škol tráví svůj volný čas, zda znají nabídku volnočasových aktivit a zda ji využívají.

Výzkumným šetřením jsem zjistil, že mikroregion Vltavotýnsko dětem a dospívající mládeži poskytuje v mnoha sportovních, kulturních a školských zařízeních široké spektrum volnočasových aktivit. Základní školy umožňují svým žákům navštěvovat různé zájmové kroužky. Nejvíce zájmových činností dětem a mládeži nabízí Městský dům dětí a mládeže v Týně nad Vltavou, který spolupracuje se všemi školskými zařízeními a občanskými sdruženími ve městě a okolí. Plní tak významnou funkci při komplexní výchově mladé generace

Z výzkumu vyplynulo, že většina žáků má dostatek volného času, který nejčastěji tráví doma u počítače a na internetu. Souvisí to se změnami ve společnosti, ke kterým v posledních letech došlo. Rozvoj vědy a techniky (osobní počítače, mobilní telefony a jiné novinky) se zásadně odráží do kvality a naplně volného času. V tomto směru má mimořádný význam rodina, která se jako základní sociální skupina podílí na formování hodnotového žebříčku dítěte a také značnou úlohu plní i při výběru volnočasových aktivit a organizování volného času. Tuto roli však stěží mohou plnit rodiče, kteří často ani neví, kde, jak a s kým jejich děti tráví volný čas. U většiny dotázaných respondentů se rodiče na trávení jejich volného času vůbec nepodílí. Žáci pak hodně času tráví venku s vrstevníky nicneděláním, což se mimo jiné projevuje častým výskytem sociálně patologických jevů.

Příjemné je pro mě zjištění, že převážnou většinu dětí a mládeže baví sport a sportovním aktivitám věnují hodně času. Specifické podmínky mikroregionu jim to dostatečně umožňují. Žáci v mikroregionu postrádají pouze plavecký bazén, zimní stadion a skatepark. Tyto informace by mohly využít kompetentní subjekty, aby v budoucnu chybějící volnočasová zařízení vybudovaly a vytvořily tak pro děti a mládež dostatek přitažlivých nabídek.

Možnosti trávení volného času respondenti znají a prezentaci nabídky považují za dostačující. Informace nejčastěji čerpají z internetu a od kamarádů. Pro většinu dotázaných jsou zájmové kroužky dostupné. Nabízené volnočasové aktivity žáci využívají, chlapci nejčastěji preferují sport a dívky se více věnují zájmovým činnostem.

Bakalářská práce může zvýšit informovanost o dané problematice. Slabou stránku vidím v nedostatečné spolupráci mezi rodinou a školou. Dospívající populaci je třeba více ovlivňovat a motivovat k tomu, aby svůj volný čas trávil smysluplně. Efektivní využívání volného času by mělo být součástí moderní společnosti a života každého jedince, protože kvalitně strávený volný čas se podílí na vytváření hodnotového systému dětí a mládeže, podporuje mnohostranný rozvoj jedince, ovlivňuje sociální vztahy a komunikaci, působí jako prevence sociálně patologických jevů. Mnohé aktivity podporují zdraví, tělesný vývoj a zdravý životní styl.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- 1) BOLDIŠ, P. *Bibliografické citace dokumentů podle ČSN 690 a ČSN ISO 690-2: část 1 – Metodika a obecná pravidla*. [online] verze 3.3. (2004). Poslední aktualizace 11.11.2004. Dostupné z: <http://www.boldis.cz/citace/citace1.pdf>.
- 2) BOLDIŠ, P. *Bibliografické citace dokumentů podle ČSN 690 a ČSN ISO 690-2: část 2 – Modely a příklady citací u jednotlivých typů dokumentů*. [online] verze 3.1. (2004). Poslední aktualizace 11.11.2004. Dostupné z: <http://www.boldis.cz/citace/citace2.pdf>.
- 3) ČECH, T. Volnočasové aktivity dětí mladšího školního věku na počátku 21. století. In HODAŇ, B. *Volný čas a jeho současné problémy*. Olomouc: Hanex, 2002. 188 s. ISBN 80-85783-37-1.
- 4) ČECH, T. *Výchova a volný čas 2*. Brno: MSD, 2007. 215 s. ISBN 978-80-86633-97-8.
- 5) *Gymnázium Týn nad Vltavou* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://www.gtnv.cz/>.
- 6) HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. 1. vydání. Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.
- 7) HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova, 2003. 105 s. ISBN 80-7290-128-1.
- 8) *Historie školy v Dolním Bukovsku* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://www.dolnibukovsko.cz/index.php?nid=920&lid=CZ&oid=66719>.

- 9) HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vydání. Praha: Portál, 2004. 176 s. ISBN 80-7178-927-5.
- 10) *Katalog turistických produktů* [online]. Poslední aktualizace 2.10.2009 [cit. 2010-03-25]. Dostupné z: http://www.vltavotynsko.cz/index.php?art=publish&art_id=8&article=278.
- 11) Kolektiv autorů Poradenského centra pro drogové a jiné závislosti PPP Brno. *Metodika prevence sociálně patologických jevů*. Brno, 2002. a Jihočeský kraj, 2003. 40 s.
- 12) LANGMEIER, J.; KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2006. 368 s. ISBN 80-247-1284-9.
- 13) MACEK, M., et al. *Metodika pro podporu tvorby školního vzdělávacího programu ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání*. 1. vydání. Praha: Národní institut dětí a mládeže, 2007. 100 s. ISBN 978-80-86784-03-8.
- 14) MACHOVÁ, J., et al. *Výchova ke zdraví*. 1. vydání. Praha: Grada, 2009. 296 s. ISBN 978-80-247-2715-8.
- 15) MARÁDOVÁ, E. Podpora zdraví a výchova ve volném čase z pohledu kurikulární reformy. In ČECH, T. *Výchova a volný čas 2*. Brno: MSD, 2007. 215 s. ISBN 978-80-86633-97-8.
- 16) *Městský dům dětí a mládeže Týn nad Vltavou* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://www.ddmtyn.cz/>.
- 17) *Mikroregion Vltavotýnsko* [online]. Poslední aktualizace 17.03.2010 [cit. 2010-03-25]. Dostupné z: <http://www.tnv.cz/cz/tyn-nad-vltavou/mikroregion-vltavotynsko/>.

- 18) *O městě Týn nad Vltavou* [online]. Poslední aktualizace 17.03.2010 [cit. 2010-03-25]. Dostupné z: <http://www.tnv.cz/cz/tyn-nad-vltavou/o-meste-tyn-nad-vltavou/>.
- 19) *Provoz a služby sportovní haly v Týně nad Vltavou* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: http://www.sportovnihala.cz/default.asp?key=6_&lng=czech.
- 20) *Rozpočet města Týn nad Vltavou na rok 2009* [online]. Poslední aktualizace 17.03. 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://www.tnv.cms.advice.cz/customers/tnv/storage/File/Rozpocet-mesta/2009/2-vydaje09.pdf>.
- 21) *Rozvoj Vltavotýnska 2007 – 2013* [online]. Datum publikování 7.11.2007 [cit. 2010-03-25]. Dostupné z: http://www.vltavotynsko.cz/index.php?art=publish&art_id=1&article=78.
- 22) ŘÍČAN, P. *Cesta životem: vývojová psychologie*. 2. vydání. Praha: Portál, 2006. 390 s. ISBN 80-7367-124-7.
- 23) *Sport a kultura v obci Temelín* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://www.obcetemelin.cz/?q=sport-kultura-v-obci>.
- 24) *Sportovní organizace v Týně nad Vltavou* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://www.tnv.cz/cz/tyn-nad-vltavou/sport/>.
- 25) *Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Hněvkovice* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://www.issshnevkovice.cz/>.
- 26) SUDOVÁ, M. *Vltavotýnsko* [online]. Datum publikování 7.10.2008 [cit. 2010-03-25]. Dostupné z: http://www.vltavotynsko.cz/index.php?art=publish&art_id=236&article=237.

- 27) VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémového dítěte školního věku*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2004. 170 s.
- 28) VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. 528 s. ISBN 80-7178-308-0.
- 29) VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie II.: Dospělost a stáří*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2007. 461 s. ISBN 978-80-246-1318-5.
- 30) VÁŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*. 2. doplněné vydání. Brno: Print-Typia, 2001. 175 s. ISBN 80-86384-00-4.
- 31) Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.
- 32) *Základní škola logopedická Týn nad Vltavou* [online]. [cit. 2010-03-30].
Dostupné z: <http://www.zslogopedicka-tnv.cz/>.
- 33) *Základní škola Týn nad Vltavou, Hlinecká* [online]. [cit. 2010-03-30].
Dostupné z: <http://www.zshlinecka.cz/>.
- 34) *Základní škola Týn nad Vltavou, Malá Strana* [online]. [cit. 2010-03-30].
Dostupné z: <http://zizkova.tynnv.indos.cz/>.
- 35) *Základní umělecká škola Karla Komzáka, Týn nad Vltavou* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupné z: <http://www.zuskomzaka.cz/>.
- 36) Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

8 KLÍČOVÁ SLOVA

- volný čas
- volnočasové aktivity
- zájmové vzdělávání
- sociálně patologické jevy
- mikroregion Vltavotýnsko

9 PŘÍLOHY

1. Dotazník pro žáky
2. Dotazník pro rodiče
3. Seznam zájmových činností MěDDM v Týně nad Vltavou

Dotazník - pro žáky

1) Pohlaví: a) chlapec
b) dívka

2) Věk: a) 10 až 15 let
b) 16 až 20 let

3) Studujete: a) základní školu
b) gymnázium
c) střední odbornou školu

4) Kolik máte sourozenců (uved'te i jejich věk): a) žádné
b) jednoho.....
c) dva
d) tři
e) více:.....

5) Kde bydlíte: a) v bytě ve městě
b) v bytě na vesnici
c) v rodinném domě ve městě
d) v rodinném domě na vesnici
e) jinde:.....

6) S kým bydlíte ve společné domácnosti:.....
.....
.....

7) Jak trávíte svůj volný čas:.....
.....
.....

8) Kolik volného času máte denně: a) žádný
b) 1 hodinu
c) 2 hodiny
d) 3 hodiny
e) 4 hodiny a více

- 9) Co Vás baví: a) sport
b) počítač a televize
c) hudba
d) technika
e) příroda
f) malování
g) zpěv
h) hra na hudební nástroj
i) jiné:.....
- 10) Byl/a jste někdy tzv. za školou: a) ano
b) ne
- 11) Kolik volného času denně trávíte s rodiči: a) žádný
b) do 1 hodiny
c) do 2 hodin
d) do 3 hodin
e) více:.....
- 12) Kde trávíte svůj volný čas nejčastěji:
a) doma
b) venku
c) u kamarádů
d) na hřišti/sportovním areálu
e) v domě dětí a mládeže
f) v jiné organizaci:.....
g) na jiném místě:.....
- 13) S kým trávíte svůj volný čas nejčastěji:
a) s rodiči
b) s jiným rodinným příslušníkem
c) s kamarády/spolužáky
d) s partou
e) s někým jiným:.....
- 14) Vědí rodiče jak, kde a s kým trávíte svůj volný čas:
a) vždy
b) většinou
c) někdy
d) nikdy

15) Jak se podílejí rodiče na trávení Vašeho volného času:

- a) přípravou
- b) doprovodem
- c) aktivním přístupem
- d) nepodílí se
- e) jiným způsobem:

16) Jaké možnosti trávení volného času se nabízejí v místě Vašeho bydliště:.....

.....

17) Myslíte si, že nabídka volnočasových aktivit je dostatečně prezentována: a) ano
b) ne

18) Pokud ano, tak prostřednictvím: a) internetu

- b) školy
- c) MěDDM
- d) kamarádů
- e) rodičů
- f) jinak

19) Jsou pro Vás zájmové kroužky dostupné:

- a) ano
- b) ne (z jakého důvodu).....

20) Kolik hodin týdně trávíte v zájmových kroužcích:

- a) 1-2 hodiny
- b) 3-4 hodiny
- c) 5-6 hodin
- d) 7-8 hodin
- e) 9 hodin a více

21) Postrádáte v místě Vašeho bydliště nějaké sportovní zařízení:

- a) ano (uved'te jaké):.....
- b) ne

22) Jste registrován/a ve sportovním klubu:

- a) ano (v jakém).....
- b) ne

23) Máte osobní zkušenost s nějakým sociálně patologickým jevem:
a) ano (s jakým)
b) ne

24) Setkal/a jste se s nějakým sociálně patologickým jevem u svého kamaráda/spolužáka:
a) ano (s jakým)
b) ne

25) Víte o existenci preventivního protidrogového programu na Vaší škole: a) ano
b) ne

26) Znáte metodika prevence sociálně patologických jevů na Vaší škole: a) ano
b) ne

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku a přeji mnoho příjemných chvil strávených ve Vašem volném čase.

Miroslav Teringl

Dotazník – pro rodiče

Vážený rodiče,

žádám Vás o vyplnění dotazníku. Prosím Vás o zodpovězení následujících otázek, které se týkají trávení volného času Vaší rodiny. Vyplnění dotazníku je zcela anonymní. Dotazník využiji pro svoji bakalářskou práci.

1) Pohlaví: a) muž
b) žena

2) Kolik je Vám let:.....

3) Jste: a) svobodná/svobodný
b) vdaná/ženatý
c) rozvedená/rozvedený
d) vdova/vdovec

4) Jaké máte vzdělání: a) základní
b) střední
c) úplné střední s maturitou
d) vysokoškolské
e) jiné:.....

5) Jaké je Vaše povolání:.....

6) Kolik máte dětí (uved'te i jejich věk): a) žádné
b) jedno
c) dvě
d) tři
e) více:.....

7) Kde bydlíte: a) v bytě ve městě
b) v bytě na vesnici
c) v rodinném domě ve městě
d) v rodinném domě na vesnici
e) jinde:.....

8) S kým bydlíte ve společné domácnosti:.....
.....
.....

9) Jak trávíte svůj volný čas:.....
.....
.....

10) Kolik volného času máte denně: a) žádný
b) 1 hodinu
c) 2 hodiny
d) 3 hodiny
e) 4 hodiny a více:.....

11) Kolik volného času denně trávíte se svými dětmi: a) žádný
b) 1 hodinu
c) 2 hodiny
d) 3 hodiny
e) více:.....

12) Jak tráví svůj volný čas Vaše děti:
.....
.....

13) Jste spokojeni s tím, jak tráví Vaše děti volný čas: a) ano
b) ne
c) neumím se rozhodnout

14) Věnují se Vaše děti denně televizi a počítačovým hrám:
a) ano
b) ano, ale pouze ve všední den
c) ano, ale pouze o víkendu/svátcích
d) ne

15) Věnují se Vaše děti nějakému koníčku závodně:
a) ano (jakému).....
b) ne

16) Kde tráví Vaše děti svůj volný čas nejčastěji:

- a) doma
- b) venku
- c) u kamarádů
- d) na hřišti/sportovním areálu
- e) v domě dětí a mládeže
- f) v jiné organizaci:.....
- g) na jiném místě:.....

17) S kým tráví Vaše děti svůj volný čas nejčastěji:

- a) se mnou a s manželkou/manželem
- b) s jiným rodinným příslušníkem
- c) s kamarády/spolužáky
- d) s partou
- e) s někým jiným:.....

18) Stává se Vám občas, že nevíte, kde se právě Vaše dítě nachází: a) ano
b) ne

19) Jak trávíte víkendy s rodinou:

- a) jezdíme na výlety
- b) navštěvujeme přátele
- c) aktivně sportujeme, jak:.....
- d) pracujeme doma, jak:.....
- e) jezdíme nakupovat
- f) netrávíme čas společně
- g) jinak:.....

20) Jak se podílíte na trávení volného času Vašich dětí:

- a) přípravou
- b) doprovodem
- c) aktivním přístupem
- d) nepodílím se
- e) jiným způsobem:.....

21) Jaké možnosti trávení volného času se nabízejí v místě Vašeho bydliště:

.....

.....

.....

.....

22) Co dělají Vaše děti, když se nudí:

.....

.....

.....

.....

23) Jsou pro Vaše děti zájmové kroužky dostupné:

a) ano

b) ne (z jakého důvodu):.....

.....

24) Kolik hodin týdně tráví Vaše děti v zájmových kroužcích:

a) 1-2 hodiny

b) 3-4 hodiny

c) 5-6 hodin

d) 7-8 hodin

e) 9 hodin a více

25) Postrádáte v místě Vašeho bydliště nějaké sportovní zařízení:

a) ano (uved'te jaké):.....

b) ne

26) Dostalo se někdy Vaše dítě do konfliktu se zákonem:

a) ano, o co šlo:.....

b) ne

27) Má Vaše dítě osobní zkušenost s nějakým sociálně patologickým jevem:

a) ano, s jakým:.....

b) ne

28) Myslíte si, že nabídka volnočasových aktivit pro Vaše děti je dostatečně prezentována: a) ano

b) ne

29) Pokud ano, tak prostřednictvím: a) internetu

b) školy

c) MěDDM

d) kamarádů

e) jinak:.....

30) Víte o existenci preventivního protidrogového programu na škole, kterou navštěvuje
Vaše dítě: a) ano
b) ne

31) Víte, kdo zastává funkci metodika prevence sociálně patologických jevů na škole,
kterou navštěvuje Vaše dítě: a) ano
b) ne

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku a přeji hodně příjemných chvil strávených ve
Vašem volném čase. Chcete-li se k danému tématu ještě vyjádřit, můžete tak učinit níže:

Miroslav Teringl

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Seznam zájmových oborů 2009/2010

Aerobik 1	Otčenášková
Aerobik 2	Otčenášková
Angličtina 1	Fraňková
Angličtina 2	Fraňková
Angličtina Neznašov	Šímová
Angličtina pro zábavu	Durd'áková
Black fox	Kubíčková
Cvičení děvčat	Říhová
Cvičení holek a kluků	Rečková
Cvičení na náradí	Kupková, Kofroňová
Dětský klub - Broučci	Řádková
Dětský klub - Cvičení rodičů a dětí	Rečková
Dětský klub - Klubíčka	Hrubá
Dětský klub - Kořata	Mašterová
Dětský klub - Myšky 1	Rečková
Dětský klub - Myšky 2	Rečková
Disko unlimited 1	Vaňousová, Vojáčková
Disko unlimited 2	Vaňousová, Vojáčková
Folklórní tanečky	Kubíčková
Gymnastika	Bílková Iva, Fialová
Jóga mládež,dospělí 1	Fraňková
Jóga mládež,dospělí 2	Fraňková
Klub Všeználek	Rečková
Klubíčkování s angličtinou	Šestáková Iveta
Kurz orientálních tanců 1	Procházková
Kurz orientálních tanců 2	Procházková
Kurz orientálních tanců Raeesah	Procházková
Magic - karetní klub	Kuna Petr

Malování	Linerová
Mažoretky 1	Trnková
Mažoretky 2	Trnková
Mažoretky solo formace	Trnková
Mažoretky začátečnice	Trnková
Míčové hry	Šindelářová
Plastikovní modeláři 1	Kučera
Plastikovní modeláři 2	Kučera
Přírodovědný klub	Fraňková
Radio OK	Pletka
Raketovní modeláři	Koubek
Sebeobrana - Mláďata	Dobry, Langrová
Sebeobrana - Sportovka	Petřík, Horák
Sportovní hry Temelín	Koubková P.
Šachy	Valtr Filip
Taneční kroužek MaJa 1	Koubková P.
Taneční kroužek Maja 2	Drozdová
Turist'áček	Kupková, Kučerová
Turist'ák	Kupková, Šindelářová
Tvořeníčko Temelín	Koubková P.
Tvořivé ruce	Trnková
Úpolové hry dětí	Nekolová
Úpolové hry předškolních dětí	Volenec
Vaření	Puklová
Volejbal 1	Trčová Zuzana
Volejbal 2	Trča Libor
Vyšší šití	Kabelková
Vyšší šití 2	Kabelková
Výtvarná tvorba 1	Fraňková
Výtvarná tvorba 2	Fraňková
Výtvarná tvorba pro maminky s dětmi	Rečková
Výtvarný a hudební klub Dívanky	Petřík
Výtvarný obor	Rybičková K.
Začínáme s počítačem	Hanzlíková

Zdroj: MěDDM Týn nad Vltavou